

Tutkija elää

Essays on academic practice in Finnish and English

Keijo Räsänen (toim.)

Tutkija elää

Essays on academic practice in Finnish and English

Keijo Räsänen (toim.)

Aalto-yliopiston julkaisusarja
KAUPPA + TALOUS 2/2016

© Kirjoittajat

ISBN 978-952-60-6884-8 (painettu)

ISBN 978-952-60-6883-1 (pdf)

ISSN-L 1799-4799

ISSN 1799-4799 (painettu)

ISSN 1799-4802 (pdf)

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-6883-1>

Unigrafia Oy
Helsinki 2016

Tutkija elää – Essays on academic practice in Finnish and English

Esipuhe	1
Preface	7

I Julkaiseminen, kirjoittaminen ja tutkimustyön moraalit

Our Good Academic Life <i>Mikaela Meurman & Paul Savage</i>	12
--	----

The Blind Heart of Academic Writing: How I lost my voice and started believing in poetry <i>Jan Nåls</i>	25
--	----

The Moral of Speaking for Others - Why do I do what I do <i>Greta Steenwoorden</i>	35
--	----

II Tohtoriopintojen alut, kulut ja pulmat

Huomioita ja kysymyksiä matkalla yliopistohallinnosta tohtoriopiskelijaksi <i>Lena Jungell</i>	52
--	----

Kirje väitöskirjaansa aloittavalle jatko-opiskelijalle <i>Mari Simola</i>	64
--	----

Jatko-opiskelijana olemisen sietämätön keveys – dilemmat ja todellisuus <i>Laura Berger</i>	83
---	----

III Akateemisen työn tuunaus ja työpisteet

Motivation and job crafting in the academic world <i>Catharina Gylling-Bärlund</i>	104
---	-----

Kohti akateemisen uran unelmatyöpistettä <i>Leena Tanner</i>	116
---	-----

Esipuhe

Tässä kirjassa tutkijat kertovat omasta työstään, sen puitteista sekä itsestään. He kirjoittivat nämä esseet kevätkaudella 2016 Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun tohtoriopintojen kurssilla ”Ammattitaidon kehittäminen yliopistotyössä”. Kahdeksan kertaa toteutetun tapahtuman tarkoituksena on toimia sekä tutkija-opettajien keskustelufoorumina että tukea osallistujien ammatillisia identiteettiprojekteja (Räsänen 2009; Räsänen & Korpiaho 2011; ks. myös Räsänen & Trux 2012; lähdeluettelo jakson Preface yhteydessä). Edellisillä kursseilla kirjoitetut esseet löytyvät kirjoista *Tutkija kirjoittaa, Joko tunnet tämän tutkijan, Tutkijat kertovat, Tutkijat keskustelevat, Tutkija kasvaa ja kehittyy* sekä *Tutkija, hyvä ja paha* (Räsänen 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2015a).

Vuoden 2016 alkupuolella suomalaisissa yliopistoissa elettiin ankaraa aikaa. Uutiset kertoivat maan hallituksen päättämistä rahoitusleikkauksista ja yt-neuvotteluista. Varsinkin Helsingin yliopistosta ja Aalto-yliopiston eri osista kuultiin hiljentäviä viestejä – sekä ihmisten kohtaloista että menettelytavoista. Yksi kurssin osallistujista irtisanottiin kurssin aikana. Akateemisissa päätöksissä työskenteleviltä ja yhä uudelleen rahoitusta anovilta vietiin viimeinenkin illuusio pysyvän työsuhteen mahdollisuudesta jossakin elämänvaiheessa. Tenure, kuten tätä mahdollisuutta usein Suomessakin kutsutaan, on nyt historiaa. Kuka

tahansa voidaan irtisanoa johtajien päätöksellä. Tämä pysyvän, eläkkeelle jääntiin asti kestävän työsuhteen lakkauttaminen tapahtui juuri, kun useat yliopistot, Aalto etunenässä olivat rakentaneet ja mainostaneet uusia "tenure track-järjestelmiä" keinona luoda tutkijoille toimiva urapolku ja houkutella yliopistoon lahjakkaita ihmisiä.

Ajankohtaistilanne ei välttämättä näy suoraan tämän kirjan esseissä. Tapahtumat eivät ole koskettaneet kaikkia uusia tohtoriopiskelijoita henkilökohtaisesti. Opiskeluoikeus säilyy, vaikka rahoituksen järjestäminen olisikin hankalaa. Kaikki eivät tunnu tietävän sitä, mitä heidän kotiyksiköissään on jo aiemmin tapahtunut ja kuinka heidän edeltäjiään, jo väitelleitä on yliopistojohdon taholta kohdeltu. Ja vaikka tietävätkin, heidän on helpompi ajatella tämän olevan "normaalia". Eiväthän he ole työskennelleet muunlaisessa yliopistossa. Jo pidempään yliopistossa viihtyneet kirjoittajat tietävät ja muistavat miten kollegoille – ja heille itselleen – on käynyt.

Vaikka akateemisen työn ehtojen heikentyminen ei siis ole kaikille henkilökohtainen, akuutti ongelma, se näkyy silti joissakin esseissä välillisesti. Tutkijat hakevat työstään sellaista mieltä, joka kestäisi yli hankaluuksien. He pohtivat sitä, millä ehdoilla he ovat valmiita olemaan mukana nyky-yliopistossa. Osa kirjoittajista keskittyy - kaikesta huolimatta - siihen, mikä heistä on keskeistä tutkijan ja opettajan työssä itsessään, riippumatta siitä, miten tätä työtä kulloinkin hallitaan. Tämäkin on eräänlainen kannanotto: Tälläkin työllä on omat, sisäiset vaateensa ja tohtoriopiskelijan kannalta on tärkeintä opetella

kohtaamaan ja täyttämään ne. Yliopistojohdon ulkokohtaiset vaateet ovat kyllä tiedossa, mutta ne eivät ole sama asia.

Tämän esseekokoelman otsikko on tarkoituksella optimistinen. Tutkijuus ei ole vielä historiaa. Nuoret tutkijat suhtautuvat - ja heidän kuuluukin suhtautua - tulevaisuuteen toiveikkaasti, vaikka oma yliopisto haluaakin heidän siirtyvän muualle väittelyn jälkeen. Tohtoriopintoihin hakeutuvat ihmiset ovat suhteellisen vahvoja ja lahjakkaita. He osaavat jo paljon. He uskovat, että heillä on vaihtoehtoja, mikäli yliopisto ei pysty tarjoamaan heille riittävän hyviä työmahdollisuuksia. Otsikko ”Tutkija elää” viittaa myös siihen, että tutkimus- ja opetustyö on ymmärrettävä osana kokonaista elämää. Näin ajatellen ei ole ollenkaan samantekevää, millaista tutkimusta ja koulutusta suoritetaan ja millä ehdoilla.

Kurssin vetäjänä toivoin kunkin osallistujan kirjoittavan aiheesta, jonka itse koki tärkeäksi. Näin syntyi kahdeksan esseetä, kahdeksasta aiheesta. Tässä aiheiden kirjoissa näkyy osallistujajoukon taustojen ja työskentelytilanteiden moninaisuus. Akateemisen työn kurssin osallistujat tulivat alun perin yhden aineyksikön piiristä ja kurssi oli suunniteltu osaksi heidän pakollisia opintojaan (Kauppakorkeakoulun aineessa Organisaatiot ja johtaminen). Vuoden 2016 kurssin osallistujista vain yksi tuli tästä taustasta ja suoritti ”pakollista kurssia”. Vähitellen mukaan on tullut - vapaaehtoisesti - paitsi jo väitelleitä myös ihmisiä muista Kauppakorkeakoulun aineista, Aalto-yliopiston muista kouluista ja muista yliopistoista. Jotkut osallistujista olivat aloittaneet tohtoriopinnot syksyllä 2015 ja kurssin vanhin

osallistuja 30 vuotta aiemmin. Oppialojen kirjoon kuuluivat tällä kertaa mm. arkkitehtuuri, kasvatustiede, viestintä, yrittäjyys ja tuotantotalous.

Tällä kurssilla korostui aiempia kierroksia enemmän se, että osallistujien äidinkielet vaihtelivat. Joku ei pystynyt edes sanomaan, mikä on hänelle se vahvin kieli, jolla pystyy ilmaisemaan itseään parhaiten. Joillekin se oli ruotsin kieli, joillekin englantia ja lopuille suomi. Kun esseen kielen sai valita, viisi kirjoitti englanniksi ja neljä suomeksi. Koko kurssin kannalta tämä kielikysymys on hankala. Kun kurssilla yritetään artikuloida sellaista, mistä ei ole tapana puhua ja josta hädin tuskin on tietoinen, olisi loogista käyttää kunkin osallistujan äidinkieltä. Se helpottaisi myös kirjoitustaidon kehittämisen kannalta tärkeitä tyylillisiä kokeiluita. Kurssin järjestämiseen erikseen kullakin kielellä ei kuitenkaan ole resursseja ja kurssikohtaiset osallistujamäärätkin olisivat joillakin kielillä minimaalisia. Eri kielitaustoista tulevien läsnäolo yhteisellä kurssilla voi parhaimmillaan rikastaa vuorovaikutusta. Ajallemme tyypillinen, jopa pakolla ajettu ratkaisu on se, että puhutaan englantia, mutta samalla ne, joille englantia on vieras kieli, menettävät ilmaisukyvyystään ja älykkyystään huomattavan osan. Lisäksi tässä on kyse osallistumismahdollisuuksista monella tasolla: ajatellaanko marginaalisen kielen puhujien mahdollisuuksia vai niiden mahdollisuuksia, jotka ovat päätyneet vieraskielisinä tällaiselle kielialueelle.

Olen vaivoin onnistunut ryhmittelemään esseet kolmen pääotsikon alle, mutta lukija voi itse tutkailla, millä muilla

tavoilla esseet kytkeytyvät toisiinsa. Löytyykö niistä yhdistäviä teemoja tai sävyjä, mielialoja? Miten kirjoittajien lähtökohdat, kiinnostukset, näkemykset ja ilmaisutyyli eroavat toisistaan?

Kolme ensimmäistä esseetä muodostavat erilaisuudestaan huolimatta mielenkiintoisen jatkokertomuksen. *Mikaela Meurman* ja *Paul Savage* hakevat sellaista suhdetta julkaisemisen väitettyyn pakkoon, joka sopisi heidän omiin, erilaisiin käsityksiinsä hyvästä elämästä. Julkaisuja ei synny muuten kuin kirjoittamalla niitä ja *Jan Nåls* käsittelee sitä, miten hän kirjoittaa ja voisi kirjoittaa. Hän tunnistaa itsessään halun ottaa oppia ja vaikutteita runouden kirjoittamisesta. *Greta Steenwoorden* puolestaan kysyy, millä oikeudella hän voisi puhua teksteissään niiden puolesta, jotka ovat työelämässä heikoimmissa asemissa, maissa joissa työehdot ja elinolot ovat muutenkin toisenlaisia kuin hänen omassa elinpiirissään. Kaikille tuttu keskustelu julkaisemisesta avautuu näissä esseissä kolmeen suuntaan: tutkimustyö osana elämäntapaa, kirjoittaminen sekä se, mitä julkaisuissa lopulta sanotaan ja miten tutkija voi moraalisesti oikeuttaa sanomansa.

Kirjan toisen luvun esseet koskevat tohtoriopintoja ja väitöskirjan tekemistä. *Lena Jungell* kertoo siitä, miten hänen käsityksensä yliopistosta ja siellä työskentelevistä ammattilaisryhmistä muuttuivat, kun hän siirtyi yliopistohallinnon tehtävistä tohtoriopiskelijaksi. *Mari Simolan* essee on kirjoitettu kirjeen muotoon. Vanhempi Mari kirjoittaa nuoremmalle Marille ja antaa kokeemukseen pohjautuvia neuvoja tohtoriopintoja aloittelevalle ex-minälleen. *Laura Berger* ottaa avukseen muutaman käsitteen antropologiasta ja kuvaa tohtoriopiskelun dilemmoja. Kun väi-

töskirjan teko lähestyy loppuaan, hän pystyy kuvaamaan tapaansa toimia ristiriitaisten vaateitten alla ja niistä huolimatta. Tohtoriopinnot kestävät useita vuosia ja tänä aikana tutkijan käsitykset sekä itsestään että työnsä vaateista ja edellytyksistä saattavat muuttua huomattavasti. Kai tämä on sitä oppimista.

Kahta viimeistä, tyyllillisesti erilaista esseetä yhdistää se, että niissä käsitellään akateemista työtä kokonaisuutena. *Catharina Gylling-Bärlund* kertoo siitä, kuinka hän on tuunannut omaa työntekoaan ja näin motivoinut itseään. *Leena Tanner* päättää kirjamme kuvaamalla pitkää uraansa niiden lukuisien työpisteitten kautta, joihin hänet on matkan varrella siirretty, erinäisistä syistä. Nämä kaksi esseetä avaavat kumpikin uuden, sangen niukasti hyödynnetyn näkökulman yliopistotyöhön. Toinen nojaa positiivisen psykologian tuottamiin ajatuksiin. Toinen saa historian elämään kertomalla konkreettisesti työtiloista ja ihmisten sijoittelusta niihin. Työpisteissä on eletty sekä traagisia että koomisia hetkiä.

Preface

This is the seventh essay collection produced by the participants of a doctoral course on academic practice. The course “Professional academics at work” has been arranged by a discipline-based unit called Organization and Management in The Aalto University Business School since the year 2009. The purpose of the event is to support participants in their professional identity projects and to offer a discussion forum for doctoral students and doctors.

In the course participants are invited to articulate and reflect on their own practice through a four-fold frame: tactics (how), politics (what), morals (why) and subjects (who). The course also introduces to new sources of cultural resources, especially in the study of higher education and in the traditions of practice theory. Academic writing is treated in each phase of the course, starting from its tactics and ending up with its subjects. (Räsänen 2009; Räsänen & Korpiaho 2011; for the practice-theoretical approach used, see also Räsänen & Trux 2012; and for an analysis of references in the essays, Räsänen 2015b)

Essays from the previous courses have been published in the following books, available online: *Tutkija kirjoittaa, Joko tunnet tämän tutkijan, Tutkijat kertovat, Tutkijat keskustelevat, Tutkija kasvaa ja kehittyy*, and *Tutkija, hyvä ja paha* (Räsänen 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2015a).

Except for one essay in 2015, all the essays have previously been written in Finnish. In this collection, four of the essays are in English, the strongest language of their authors. Now also those who cannot read Finnish can gain a taste of how these young academics think, feel and express themselves, and after a course that focuses on their own doings, hopes and worries. They were asked to write on a topic that they themselves consider very important, and they could frame their concerns and views as they saw fit.

There are several good reasons to publish these essays. Participants can gain an experience of publishing in a friendly context and through an openly shared process, and for many of them this has been their first experience of academic publishing. After the joint course experience, most of the participants feel that the text written is important to them in person. The essays are their current conclusions on acute issues and their interpretations of crucial aspects in their current situations, as well as of their hopes and ideals. Once they have been given freedom to choose how to frame their concerns and in what style to write, the essays can be fresh, relevant, touching and in some cases even fun to read, at least to colleagues living in similar conditions. The essay collections document how young scholars of this time interpret and carry out their work in a couple universities (in Helsinki), and thus these collections may serve later on higher education researchers and even historians.

Moreover, it became evident already in the first course in 2009 that these academics do not prefer to express their thinking and

ideals through a managerialist, performance-centered rhetoric, which they are required to use in some other contexts. The essay collections prove the point that academic practice is not (yet, if ever) dominated totally by one discourse. Quite the contrary, the authors draw on rich and diverse cultural resources, and they are able to learn new and alternative ways of thinking about their own doings. They can define their own work in their own terms, if allowed. They can speak for themselves, if asked.

References

- Räsänen, K. (2009) Understanding academic work as practical activity - and preparing (business-school) academics for praxis? *International Journal for Academic Development* 14:3, 185-195.
- Räsänen K., ed. (2009) *Tutkija kirjoittaa - esseitä kirjoittamisesta ja kirjoittajista akateemisessa työssä* [Research Writes - Essays on writing and writers at academic work]. Helsinki: HSE Publications B-104. E-book:
<http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/b104.pdf>
- Räsänen, K., ed. (2010) *Joko tunnet tämän tutkijan? Esseitä akateemisesta työstä* [Do you know this scholar? Essays on academic work]. Helsinki: Aalto University Business School, Series B:116. E-book:
<http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/b116.pdf>
- Räsänen, K., ed. (2011) *Tutkijat kertovat - kymmenen esseitä akateemisesta työstä* [Researchers Narrate - Ten essays on academic work]. Helsinki: Aalto University Business School, Series Business + Economy 9/2011. E-book:
http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/Aalto_Report_KT_2011_009.pdf
- Räsänen, K., ed. (2012) *Tutkijat keskusteleovat - esseitä ja kirjeitä akateemisesta työstä* [Researchers Talk - Essays and letters on academic work]. Helsinki: Aalto University Business School, Series Business + Economy 3/2012. E-book:

http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/Aalto_Report_KT_2012_003.pdf

Räsänen, K., ed. (2013) *Tutkija kasvaa ja kehittyy* [Researcher Grows Up and Develops Oneself]. Helsinki: Aalto University Business School, Series Business + Economy 4/2013. E-book: http://epub.lib.aalto.fi/pdf/hseother/Aalto_Report_KT_2013_004.pdf

Räsänen, K., Ed. (2015a) *Tutkija, hyvä ja paha - esseitä akateemisesta työstä* [Researcher, Good, and Bad - Essays on academic work]. Helsinki: Aalto University Business School, Series Business + Economy 4/2015. E-book: <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/17337/isbn9789526062563.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Räsänen, K. (2015b) "Tule lähemmäksi" - korkeakoulututkimuksen relevanssi ja sen tasa-arvoisuus ["Come Closer" - The relevance of higher education research and its equality]. In: H. Aittola & J. Ursin (Eds.) *Eriarvoistuva korkeakoulutus, Korkeakoulututkimuksen symposium 2014*, Jyväskylä: University of Jyväskylä.

Räsänen, K. & Korpiaho, K. (2011) Supporting doctoral students in their professional identity projects. *Studies in Continuing Education* 33:1, 19-31.

Räsänen, K. & Trux, M.-L. (2012) *Työkirja - ammattilaisen paluu* [Work Book - The return of the professional]. Helsinki: Kansanvalistusseura.

I Julkaiseminen, kirjoittaminen ja tutkimustyön moraalit

Our Good Academic Life

Mikaela Meurman

Paul Savage

Introduction

This is the story of two Ph.D. Students, Paul and I (Mikaela), who early on in our academic paths were faced with the question, *"What is my good academic life?"* We found ourselves discussing this topic one afternoon over some coffee at the university coffee shop when Paul said somewhat jokingly, *"I'm basically willing to sell my soul – I'll write anything with anyone because I want to learn and get published."* A few months earlier I had wondered whether I will ever fit in in academia since I struggled with the concept of theorizing for the sake of theory, which I thought was necessary to maintain a sufficient pace in publishing. I felt like there needed to be some greater societal value in my research than just contributing to a theory no practitioner would ever need. I concluded that I would only publish when both the practical and theoretical contributions were in place in my writing. So there I was, facing a man who had just said that he would have no problem sacrificing his personal research interests in order to make it in academia. I found myself wondering whether or not I needed to adopt a similar strategy in order to fit in academia while pursuing the more meaningful projects on the side.

Mikaela and I (Paul) were sitting in a class in which the participants were discussing something related to academic work or life. It resembled discussions from my previous career(s) over the past 25 years, particularly comments about the meaning of our work, making a contribution, and a lack of recognition. These are not currently pressing issues for me, because I do not think that there is intrinsic meaning in life or work, a contribution can be articulated however one chooses, and recognition of my work is intersubjectively created – with those who accept or reject my contribution. Mikaela and I differ somewhat in the above respects which is partly why I wanted to write about “my good academic life” with her. I appreciate contrast and contradiction. As well, I was following some ironic advice a female academic gave me, *“If you write with someone as inexperienced as you are, pick a single woman with a young child.”* Reason being, she explained, was that they are usually on a tight schedule, extremely hard working, and need to do well. Since it was from someone who had done her Ph.D. as a single mother with small children, I followed the advice.

So what is the good academic life for us? We chose to approach this discussion through semiotics, since it became apparent that we could not escape the word, “meaning”. We are dependent upon financing from outside sources, associated with and validated through institutions, and more importantly perhaps, express our research within the space of language – predominantly written language. Therefore, looking at what we say we are trying to achieve and how we say we shall go about

our tasks is a linguistic exercise. Greimas gives us a framework for breaking down certain words and phrases that open up and expand what can be limiting or restrictive.

On another note, Alasdair MacIntyre, a philosopher best known for his contribution to moral philosophy, says that the question, "*What is (my) good life?*" is fundamental to each individuals' construction of their personal identity (Mela 2011, 107). In our conversation on what is a good academic life, we covered topics on work-life balance, private and professional life goals, and academic freedom versus institutional requirements. However, with each topic we found ourselves repeatedly returning to the importance of publishing. Therefore, in this essay we will discuss how our academic identities have formed and shaped our attitudes towards publishing and how that influences what each of us holds the good academic life to be. Inspired by MacIntyre's concept of how the narrative unity of life (our personal history) affects what we consider as a *good* and what we strive for as *virtues*, essentially creates what we are – our identity. The discussion in the essay is going to proceed as follows: First, we will briefly discuss how identity work relates to the good life and how semiotics illustrates a kind of identity work. Second, we will discuss how we explored what the good life means for us in relation to publishing. In conclusion we will answer what is our good academic life.

Identity Work

Entering the academic world as a new Ph.D. student is daunting. Like in any new job, there are new norms to be learned, new social situations to be entered and interpreted and new skills to be acquired. While both of us had extensive experience from working in industry in several organizations and both of us had existing contacts in our respective universities, we were still flushed with the multiple voices trying to influence us towards an “ideal academic”. In a recent review article, Brown (2015) summarises that identity consists of the meanings that individuals attach to their concept of themselves and that identity work is the interpretive social process by which we construct and develop our identities. Identity work is an internal process but one that is heavily influenced by the external environment of the individual. In addition to our personal identities, we adopt social identities and role identities, which might be different from or contradicting one another (Brown 2015, 23-24). Likewise, the individual motives to pursue an academic career might not match the expectations of Ph.D. programs, supervisors and university managers.

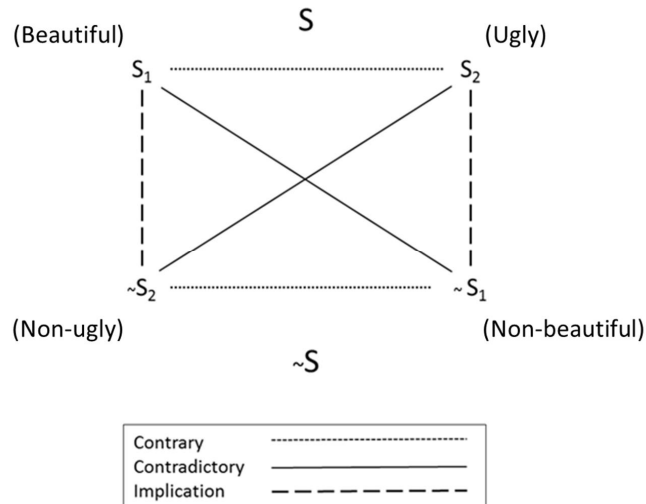
In MacIntyre’s philosophy the human life is a journey in constant motion (“*in via*”) and the demands set by one’s life journey shapes identity. (Mela 2011, 103). Central to MacIntyre’s moral theory are the concepts of *goods* and *virtues* and their relationship. MacIntyre explains that *goods* give us reasons to act; they are what is desired to achieve, have or do (Higgins 2010, 238). Higgins adds that *goods* are good for their own sake as well

as for contributing to our overall well-being. *Virtues*, on the other hand, are acquired characteristics that enable us to act on or towards *goods*. These “excellences of persons” are both the instruments needed for attaining the *goods* as well as foundational source for the *goods* themselves. (Higgins 2010, 239) *Goods* (both internal and external) and *virtues* get their meaning and substance from three different moral contexts; practices, individual life narratives and moral traditions. However, the fit between the individual life narrative and one’s life journey is essential in the question, “*What is (my) good life?*” Thus, MacIntyre regards this narrative unity of life fundamental for identity work. (Higgins 2010, 238; Mela 2011, 103-105) The paths that we travelled that eventually led us to enter academia, and the *goods* and *virtues* we hold as a result of the journey, are discussed later in this essay.

Semiotics

Semiotics can be considered as the study of signs, symbols and meanings. The way in which we incorporate semiotics into the question of identity and those forces pressing in on identity work, is based on the work of Greimas. He was instrumental in elucidating a particular model called the “Semiotic Square” pictured below, and we will use that to open up a certain aphorism or mantra heard often in our early-Ph.D. lives: “Publish or Perish!”

Figure 1: Greimas' (1987) semiotic square

Briefly, the semiotic square has four positions, and three types of relations. It is normally so that the most favourable element holds the position S_1 . For example, we could use the word “beautiful” in this place. Following the line horizontally to S_2 (the relationship “Contrary”) we would find words such as “ugly, unattractive, or disgusting”. Going further from S_1 , following the diagonal line to $\sim S_1$ (the relationship “Contradictory”) we would find, in our example, “non-beautiful” – signifying something that has no beauty, and yet cannot be considered fully “ugly”. Finally, at $\sim S_2$ we would find “non-ugly” which is the Contrary to “non-beautiful” and the Contradictory to “ugly”.

The third relationship, after Contrary and Contradictory, is Implication, as it implies, connotes, or suggests some kind of association with the element directly above or below on the

vertical plane. So “non-beautiful” and “ugly” have no beauty, but only the latter has an active stance, as it were. In the same way, “beautiful” and “non-ugly” share some similarities and can be considered as a group encompassing all that is not ugly, including beauty.

We will return to the semiotic square later to look into the “Publish or Perish” aphorism, with an eye for discovering other possibilities within the range covered by these assumed polar opposites.

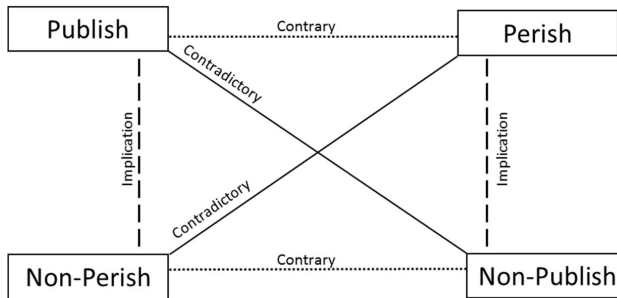
Exploring our options

We set out to explore what we consider the good academic life to be, in relation to publishing. By applying the semiotic square to the “Publish or Perish” aphorism, we were able to shed light on how we relate to this narrative that is very strong in our academic communities. We do recognize that this particular aspect of academic life seems to cause many of our colleagues’ anxiety. It causes us anxiety, as well. But rather than leave it in the shadow, we chose to pull it out and look at it under the light of the noonday sun. Specifically, the process of dissecting the words “Publish” and “Perish” through semiotics seemed to give us nuance and possibilities – liberating concepts.

As mentioned above, one must first choose that word that holds a socially constructed positive meaning. We chose to say, “publish” is more positive than “perish”. We all agree that perishing is something neglected houseplants do when

unwatered for months. Dry and dead is rarely a sought-after happy ending. This put the best outcome, “Publish”, at the top left, as is normative in the semiotic square. Although polysemic, the word “perish” is in the top right, as that which is least favourable, and for our purposes contrary to publishing. There was a tremendous amount of talk about facilitation – how publishing in particular facilitates other things that we want to do. In this way, we found our contradiction to “Perish” – the “Non-Perish” – and placed this in the bottom left of the square. All comments that referred to doing something that required some publishing, and yet had (in our own views) positive acts or outcomes, were placed here. One could flourish, live a good life and achieve many of the same emotional highs that might be associated with publishing – without being a pure, hard-core, publishing fanatic. What then remains is a passive, somewhat negative, “Non-Publish” which smells a bit like perishing. To use the houseplant analogy again, this is that mother-in-law’s-tongue (*Sansevieria trifasciata*) in the summer cottage that survives winter but will probably die before Midsummer. This is our bottom right location on the square.

Figure 2: Publish and Perish in the semiotic square

Analysing the "Publish or Perish" aphorism through the semiotic square showed options for an academic life that were not discussed openly in our communities. We decided to explore our standpoints further and briefly interview each other about the "Publish or Perish" aphorism with four questions: The first two, 1) "Why did you become a Ph.D. Student?" and 2) "What do you hope to achieve in academia?" served the purpose of telling our life narratives. These were the stories of where we have come from and where we think we are going in our life journey. The second two questions addressed the aphorism. We asked each other 3) what we think of the "Publish or Perish" aphorism and 4) what are the tactics we apply in order to not perish from academia. We recorded our conversation with the intention of scrutinizing our answers later. In the next section we will discuss what this analytic exercise revealed to us about what we consider the good academic life to be.

Publish or Perish in the good life

Becoming an academic incorporates several internal *goods* for both of us. Both of our journeys to become academics involved a time when we thought it would be impossible. This changed slowly to a decision and determination to try our chances, followed by months of preparation and finally the success of getting accepted to a Ph.D. program. We felt that an academic lifestyle would mean an ideal type of lifestyle with freedom and independence. Not free from organizational norms, or independence to do absolutely anything. Rather, through the institution, with its norms and limitations, and within a broad spectrum of possible channels and activities, we felt that finally we had found our place to live and work. Furthermore, academic work involves doing what we love and getting paid to do it. Therefore, we want to remain in Academia and continue doing things we love, for work. Staying in academia requires that we meet certain expectations, one of which is to publish in respected journals – respected by those who are senior to us in this career. However, neither of us perceives staying in academia as a question of status we want to attain – an external good. Rather, it's a means to an end, to which there are other means as well. The academic lifestyle allows us to obtain internal *goods*, thus it is an instrument for reaching *goods* and a *good* in itself.

Neither of us seem to have a strong drive to publish to the exclusion of everything else, and therefore cannot say that publishing is an internal *good*. There was agreement that there are levels of publishing and formats of publications. From the

Financial Times 45 (FT45) to less-recognized journals, it is clear that certain publications are favoured by our respective institutions. In some cases, academics are paid bonuses for publishing in “top” journals, while other publications receive nothing more than a nod. Book chapters, books, articles in economic magazines, and other publicly available channels do not seem to fall within the category “Publish” and therefore do not really contribute to our core market valuation – if we accepted such a concept. We do not give this a problematic meaning, per se, and we were both comfortable putting these other channels, and in some cases even the less-recognized journals, within the larger scope of “Non-perish”. For example, we may simply want to write for those channels, desiring to have a wider audience for our research, which may in turn provide financial or social stability that allows us to do other things. In this sense, the activities we label “Non-perish” are quite often internal *goods*, or direct manifestations of *virtues*. One example was Mikaela’s interest in having the time to participate in The University of People – a not-for-profit that helps poorer countries gain access to high-level education worldwide. To gain that time, and the prestige needed to be included, may or may not require some FT45 publications.

For us in dialogue, it became clear that entering academia was something significant that we had worked hard to achieve. We spoke of entry requirements, references, sponsoring professors, etc. However, it is not academia in its own right that we want to pursue but the lifestyle that academic life enables us to have. Perishing is not an option for us because we believe we can attain

some of the same goods with the virtues we practice, in other areas. However, for us to perish would mean we were working towards goals that simply were not our version of the “*goods*” we seek. Publishing is one way to avoid perishing, but it is not the only way to gain a desired lifestyle for us.

A caveat that we need to add before concluding is that in writing this paper, we were cognizant of the future. Specifically, we self-censored our text because we did not want to be misquoted, or (perhaps worse) properly quoted for opinions that were raw, rough, and tactless, arising from ignorance and immaturity in the early days of our new profession.

Where we are now

The use of Greimas’ semiotic square was simply to open a discussion on other possibilities. By recording our discussions and breaking down the ways in which we expressed ourselves, we experienced a type of emancipation – particularly seeing a space which includes publishing and what publishing enables. What we created was a way of distancing ourselves from the very common pressure induced by “Publish or Perish” by saying, “No. It’s not that simple. There’s publishing and perishing, but there is also doing other things while publishing, and there’s also having to quit because we are slowly fading away, etc.” Armed with this tool, we were able to look at our own stories and ways of expressing our academic life that bring to the fore those goods we esteem and the virtues facilitating their attainment.

What then is “a good academic life” for us? It seems to be an incorporation of the existing norms and expectations of our working environment, in such a way that we move towards attaining our own personal, intimate, and lifestyle goals. One wants to read, write, and teach. The other wants to make the world a better place, to help developing nations, and to have an impact. The good academic life, for us at least, embraces these practices.

“Publish or Perish” is, in some sense, an outcome. The other points of the semiotic square are more processual, emerging, and lived daily through ups and downs. It is within “Non-Perish” – and by implication “Publish” – that we find goods and virtues present, motivating and embodying or embodied. Publishing in the top journals is not an internal good all the time – in fact it seems to be rarely such for us. Rather, it is an external good and a means to another end; the facilitation of the good life.

References

- Brown, A.D. (2015) Identities and Identity Work in Organizations. *International Journal of Management Reviews* 17:1, 20-40.
- Greimas, A.J. (1987) *On meaning: Selected essays in semiotic theory*. Trans. Paul Perron and Frank Collins. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Higgins, C. (2010) Worlds of Practice: MacIntyre’s Challenge to Applied Ethics. *Journal of Philosophy of Education* 44:2-3, 237-273.
- Mela, L. (2011) MacIntyre on Personal Identity. *Public Reason* 3:1, 103-113.

The Blind Heart of Academic Writing: How I lost my voice and started believing in poetry

Jan Nås

Sometimes I forget what I write. Old texts suddenly look and feel unfamiliar. I find myself asking: Who wrote this? It is uncanny, similar to waking up in the middle of the night from a wonderful dream. You blink in the dark and marvel at how you managed to outswim a unicorn, inside a bathtub full of gin tonic, no less. Half awake, you reach for pen and paper – naturally you keep a dream diary – and scribble down the dream in a few lines before you drift off again. In the morning you look at the words; unicorn, bathtub, gin tonic. You hardly recognize the handwriting, nor do you have any memory of the dream. 'Unicorn'... Who wrote this? You know it was you. And it wasn't you.

As you might have guessed, I am a writer. I spend a lot of time writing, and thinking about it. On a bad day I feel that the only things I write are e-mails, and I am happy to forget those quickly. But I also write prose and screenplays. At the moment I am pursuing a Ph.D., a task that requires writing academic essays and articles for journals.

Academic writing, according to Sword (2009, 324-325), is flawed. Her research shows that academic articles are often too abstract, hard to understand, and predictable. There is a glaring gap between what is regarded as stylish and engaging writing and the actual writing to be found in top academic journals. Existing conventions for academic writing are partly institutionally and sociologically, rather than individually determined (Woods 2005, 6-7). Don't blame the writer, the argument goes, blame the institutions and society! "Yes, that's it, it is not my fault!", cries the misunderstood academic writer in me. But then again, it is.

It is my name on top of the first page, and other pages too, so I feel the need to at least understand what guides my writing, academic and otherwise. I also want to find my voice and gain control over the process. Paradoxically, I think this happens when I let go and lose control. The moments when I *lose* my voice.

Forgetting my written work might not seem to be a big deal. A simple case of memory loss. The hard drive of the brain is full and some stuff has to go into the trash bin. Right? Problem is, I don't actually believe these kinds of simplistic and mechanistic views. The human mind is not a computer that has a certain amount of memory at its disposal. We are conscious beings equipped with a subconscious. Our minds are full of contradictions, emotions, and dreams. And we are more than minds – we are bodies, always in a discussion with a certain space and other beings.

In my case, it appears that, sometimes, the creative writing process allows me to lose myself in the writing, to a degree that I forget myself and, subsequently, the writing as well. It worries me, because I sense a loss of control. And it intrigues me, because I have learned from experience that these instances are the ones when I do my most imaginative, and most focused, work. I have, perhaps, made contact with another realm of consciousness and connected dots that I did not know existed. In this essay I explore some aspects of what I call immersive writing experiences.

I wander this terrain, that is rather rocky and foggy, with help from a trusted ally not usually connected to academic writing: poetry. I will explore the how and why to use poetry in academic writing. The aim is clear: to inspire bold and imaginative academic writing. I hope to empower academic writers to play with ideas and associations and to embrace risk-taking and intuition in their writing. I want to get a glimpse of the blind, beautiful and beating heart of academic writing – if it truly exists.

The Lyrical Stance

Which brain? Left brain or right brain? Should we remain conscious, or subconscious? Even unconscious? Any which way we are writing, as academics we are always writing. Researchers, and here I use myself as a cautionary example, tend to spend most of their time writing, or worrying about not writing, or not writing good enough.

As academics, we think we know what we are doing: doing research, listening politely to feedback, writing articles, waiting for publication. And maybe that is the case, but on a superficial level only. I believe we should reach higher. We should not be content with writing articles, nor should we see ourselves as artists, producing art. We, as academics, should be *reporting on the core of existence*. When we write, we create images and sentences that are not yet in existence. But with the help of poetry, they soon might be... very soon.

As researchers communicating our thoughts we are conveyors of various kinds of knowledge, and thus uniquely positioned to make the familiar strange – to make our audiences see things in a new and different light. We can make use of what Abbott (2007, 73) calls the "lyrical stance", in a study where he conjures up what he calls "lyrical sociology". His vision concerns a new kind of sociology, but it can be applied to any branch of science.

Abbott's notion goes beyond aesthetics. Lyrical sociology must be more than wonderful writing and literary bravura. It is about an attitude towards the writing and its topic, as well the audience. Abbot (2007, 74) states: "That [lyrical] stance is engaged, rather than distant, and the engagement is an emotional one, an intense participation in the object studied, which the writer wants to recreate for the reader". The lyrical stance introduces a *passionate* writer who places himself or herself *inside* any given situation.

To Abbott, the lyrical stance is by definition non-narrative, and non-explanatory. In poetry we do not tell the world as a story (although stories might be part of the poetry) nor do we explain the world. It is not about something happening. It is not about an outcome, nor is it explaining that outcome. It is about something that *is*, a state of being.

The lyrical stance is an excellent point of departure when aiming at the transformation of academic writing, both on a personal as well as on a broader level. It does not, however, answer *why* we as writers and academics should bother with poetry at all. In order to transform ourselves as writers we need to find our moral imperative to write poetry.

Thus, let us turn back time, close to a hundred years, and focus our gaze on the French surrealists, a movement who saw poetry as a potentially revolutionary force. It is arguably hard to imagine any kind of writing that is further from the common conception of academic writing than the poetry of the surrealists. Still, any academic can learn from these men who believed life can be transformed by the written word. (And yes, most of them were men. The surrealist movement was dominated by men). The one who started this particular fire was André Breton.

He began as a man of science – he studied and practiced medicine before and during World War I. His traumatic experiences during the war led him to abandon rationalism altogether. In 1924 he wrote the Surrealist Manifesto (Breton, 1969) in which he claims that the war was the final nail in the

coffin of rationalism, and its complete inability to solve problems. From this point on, Breton was fiercely opposed to realism and all things that could be labelled as rational. Surrealism, then, was the answer, and its language would be poetry – a language of liberation.

Poetry as a Revolutionary Force

The hardest thing about writing is knowing what to write. But, thought Breton with friends, what if we could get rid of *knowing* altogether? The allure and promise of automatic writing, and especially automatic poetry, was introduced to the popular imagination by the surrealists. Breton held so called dream sessions together with a group including artist such as Paul Eluard, Louis Aragon, Georges Peret, Francis Picabia, Max Ernst and Robert Desnos. The group played surrealist games and tried in various ways to access the subconscious, sometimes by hypnosis or opium. Desnos was the star of this particular group, the prophet of the surrealists. He developed an uncanny ability to "talk poetry" in a dream-like state. (Holmqvist 1966, 150-152). Louis Aragon describes the scene of one of the dream sessions, in a language typical of the surrealists (Robert Desnos Biography, 2016):

"In a café, amid the sound of voices, the bright light, the jostlings, Robert Desnos need only close his eyes, and he talks, and among the steins, the saucers, the whole ocean collapses with its prophetic racket and its vapors decorated with long silk banners."

The primary function of automatic poetry was not to create art, nor was it therapy, as in psychoanalysis. It was a way to rebel against the limitations of culture and the conscious mind. The final and overarching goal of surrealist poetry was to *colonize the subconscious*, to incorporate it to conscious daily activities. The dream was a thought free of reason, outside and beyond aesthetics and moral. The paradox is that this potentially revolutionary practice still needed to be externalized by established mediums – in painting or written poetry, for example.

Breton further argued that all major discoveries made by so called geniuses had the same hallmark, which he called surrealism. According to him, it did not only apply to poets and painters, but to scientists as well. Breton, in his second manifest, speaks of "a holy fever" when he tells the story of how medical scientist Joseph Babinski was on the verge of making a great discovery, the "Babinski reflex". (Holmqvist 1966, 131) Babinski apparently abandoned all known practises of research and worked in a state of total distraction. Breton identified this irrational behaviour as a perfect example of surrealism.

Practicing Poetry

The surrealists believed in the transformative power of poetry, although their dreams of overthrowing reality fell short. I am left to ponder the promise of poetry and a lyrical stance in my own writing. When meeting with the surrealists, I recognize in myself the desire to free myself of the shackles of rationalist thought,

and the dark allure of letting go of ego, aesthetics and morale. It is tempting. I also believe that my forgetful experiences of immersive writing are related to automatic poetry. But of course, writing is never that easy. Even Robert Desnos, the prophet himself, distanced himself from the surrealists and automatic poetry, and eventually carved out a career as a poet in his own right. The question remains: How to actually make use of all things poetic in academic writing, on a concrete, practical level?

Poetry can mean different things. I am keen to subscribe to Abbot's argument that poetry is more a stance and an attitude than technique or style. Abbott also hints at the question of *how*: The way to adopt a lyrical stance is to dare to be subjective and emotional, but also to structure the writing in a way that conveys the original emotional experience of the writer. In this way, it is possible to write poetically about a quantitative survey in, say, medicine. In a telling example, Abbott shows how a research experience on medical prognostication is put into writing as repetitive and undirected, without any sense of narrative or closure. The writing and structure adequately reflects the experience of the researcher.

A focus on structure is certainly valid and can bring fresh insight to academic writing, but it is still a very *conscious* undertaking.

Another view on the dreamlike state of writing is close to the experiences of "oceanic consciousness" or "flow". Brewster Ghiselin (Piirto 2004, 44-45) writes about artists that are so prepared by previous study and practice that they are able to

work with automaticity, in a kind of trance. Pulitzer-prize winner John Hersey described his writing accordingly: "I think there is something like dreaming going on". He said that this mood often happens during first stages of work. "I become so lost in the writing that I am unaware of my surroundings... this mysterious feeling may be one of the things that attract those of us who write". It seems that the "dreamlike" state can be achieved if one is well prepared, skilful and experienced, and thus not preoccupied with notions of technique, strategy or structure. Any fear of failure or self-consciousness spells the death of writing – any kind of writing.

For myself, writing presents itself as a sort of serious game. It is a playful activity, albeit with very real stakes. Like the surrealists, I believe in playing and dreaming to achieve beauty and truth. What does it mean on a practical level?

I tend to make intuitive decisions when writing. If a structure, for example, *feels* right, then I choose that structure without second-guessing it. Part of it is experience, the knowledge of having been able to perform in the past. The same goes for singular words, sentences, chapters, and so on. I am also very fond of interdisciplinary research, and connecting different fields of scholarly thought often leads to new and unexpected findings. I am connecting dots in the dark, without knowing how, and even *if*, they will connect.

This being said, I still remain a person who has spent a large part of his life learning rational thought. It is hard to constantly

embrace intuition and the uncertainty of poetry. And as a writer, I have a tendency to view and interpret the outside world as a story. I am a storyteller first, academic writer second, and a poet as a distant third. But poetry might, in a broad interpretation of the word, offer something new to me as an academic. I have been told many times that not everything is a story. Maybe the rest is poetry?

And as far as forgetting my own writing, I am not worried anymore. In those rare instances of writing when I lose myself and my voice, I know I am close to the blind, beautiful and beating heart of writing.

References

- Abbot, A. (2007) Against Narrative: A Preface to Lyrical Sociology. *Sociological Theory* 21:1, 67-99.
- Breton, A. (1969) *Manifestoes of surrealism*, Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
- Holmqvist, B. (1966) *Den moderna litteraturen: Frankrike, Italien, Spanien, Latinamerika*. Stockholm: Bonniers.
- Piirto, J. (2004) *Understanding Creativity*. Tucson, AZ: Great Potential.
- Robert Desnos Biography 1900-1945.
www.poetryfoundation.org/poems-and-poets/detail/robert-desnos (accessed 4.16.16)
- Sword, H. (2009) Writing higher education differently: a manifesto on style. *Studies in Higher Education* 34:3, 319-336.
- Woods, P. (2005) *Successful writing for qualitative researchers* 2nd ed. London: Routledge.

The Moral of Speaking for Others – Why do I do what I do

Greta Steenvoorden

Wait a minute! How did I end up here?

I became a researcher, not because of imagined prestige or because I saw elements in the academic life which the ordinary work did not offer. I became a researcher by birth. My mother would send many a concerned message to my teacher asking if it was ok to let me spend hours and hours buried in encyclopedias after school. Luckily, I was left in peace, to let my academic passion grow and find new realms.

The topics I chose as a child seemed to sprout from thin air. Sometimes it was about stones and minerals, sometimes about the healing properties of plants. I have looked into beekeeping, maple syrup manufacturing, hunting with traps, as well as ancient cultures. Don't even mention the delight I derived from Mathematics! I loved going to school. Practically each and every lesson I attended was inspiring in one way or another. I decided that if I ever won the lottery, I would just study one degree after another. Again, not because I was after admiration from other people, but simply because I could think of no better way to fill my days, were I financially unhinged.

Still, officially academic life eluded me until I was in my late 30's. Life had pulled me to different countries and to different experiences, and then the arrival of my children took a turn in shaping my life. When I finally sat back onto a school bench in 2012 it was like gasping clean air after a very long time.

In this essay I explore my journey into academia and into the research topic that I have adopted for my ongoing PhD. This story highlights the meandering path of how I have ended up as a researcher and how equally unplanned my journey to my research area has been. I try to capture the thought processes and factors that have led me to my topic. While doing a PhD is in my experience generally considered to be a process where structure and focus and purpose permeate all actions along the way, my story illustrates that it really is more a loose chain of events. Those events form the rope you hold onto while precariously balancing yourself on a steep cliff, hoping you will make it to the other side reasonably changed, but alive.

Why I want what I want

I am already nearly forty years old and I have spent most of my life outside academia. I am not sure whether it is this non-academic background or if there are some other factors that play into this, but I have always had a belief that research should not be done merely for the sake of research. I have always believed it is important that science and research have practical implications, as I think it is futile to produce "knowledge" which

never translates into improved practices. I'm not saying that a desire to make a difference in the world is a bad thing in itself; it may however raise the bar of commencing a research endeavor so incredibly high that especially for a starting scholar the mountain easily starts to seem daunting. This has been my experience. I have been holding on to the idea that my research must immediately herald a significant contribution to my research area. However, I have only of late realized that it is not only unrealistic, but that such aims have held me back from having a robust start as I have wanted to do it all and as a consequence I have not been able to begin at all. One of the great epiphanies I have had recently is that I am a student! Not a seasoned researcher who knows the field and its peculiarities inside and out. This has helped me relax and breathe and, finally, to commence my work.

Lately there has been an abundance of indications that there is a broadening interest towards societal challenges and a search for solutions for them. My social media stream is filled with concern for various causes ranging from the environment to the animal welfare to the rights of indigenous peoples to the rights of the poor, the homeless, the elderly, and the exploited. My research interest of *how the voice of the developing countries' workers producing goods for global consumption is, or is not communicated or heard* therefore in some ways makes me feel like I am riding on a wave of a more general trend. However, instead of engaging with my research area solely on an ideological level, I need to focus on it with an academic lens. This means I have to be mindful of my own feelings and preconceived notions around

the issue of workers' voice, and to approach it in a neutral and diligent manner. I need to actively search for all sides of the story instead of adopting a journalistic approach, which is often tinted by the desire to have the greatest possible, and often emotional, effect on the readers.

Road to hell is paved with good intentions

Anyone who has been involved with a humanitarian crisis is well aware of the fact that the well-meaning volunteers who start pouring in shortly after the media reports of the incident have spread around the globe often end up using more resources than what they can contribute to the situation at hand. They need accommodation, nourishment, guidance, and organization – all of which can be in short supply when a crisis is unfolding, and would certainly be better directed if the organized crews could only focus on those afflicted.

In many ways the upstream of global supply chains, which is where my research interests lie, is similarly attracting various types of attention – there are countless NGOs, labor organizations, corporations, international organizations, researchers, media representatives, government officials, (the number of actors really is staggering!), all striving to be recognized in some salient way in relation to the working conditions – a hot topic due to the recent catastrophes in the field. As with volunteers wanting to make an impact in a humanitarian crisis, all these different groups have an agenda unbeknown to many or even any of the external observers. Yes, there is the

public face of each actor saying one thing, but then there is the other side – the *what is really going on* -side. In this maze of interests, I must ask what my role is in the complex matrix. Will my efforts be counted towards the resources or the burdens in the end?

I feel like I am looking at a mountain, and I am pondering a few thoughts to myself: how high is it? How many paths up can I identify? Which one should I choose? What types of tools are needed and do I have them or can I acquire them? Am I only making an even greater mess of things by adding my own feeble, inexperienced voice to the already over-boiling soup and if so, is there any reason to embark on this journey in the first place? And let's be honest: who am I to speak for the workers, when I might not even be able to identify what they would want to communicate?! There is also a definite chance I end up leaving my ideology-tinted glasses firmly in front of my eyes and fail to address some of the challenges merely by adopting too myopic a stance.

The process of pondering my motivations is not unfamiliar to ethnographers across the globe; how am I able to distance myself sufficiently from my own viewpoints, belief systems and culture to be able to assess the degree to which the workers' voice is or is not heard? It may even be seen a little arrogant, the idea that I, as an outsider, could even reasonably sufficiently uncover and tell a story, which is so far outside the boundaries of my life. My life, compared to the life of the workers whose life I study, is peppered with Choice and Possibilities – privileged beyond the

dreams of many of the people whose voice or lack thereof I wish to discuss. Who am I to stake a claim on a neutral ground on which their voice is fairly and accurately represented?

The cradle of neoliberalism? Really?

Against all odds, I selected Hanken as my academic home when I returned to university a few years back. Many consider Hanken to be the cradle of neoliberal thinking, and in some ways I was singing that same song until I learned that the university had a lot more to offer than the shareholder value mantra, indeed. My main motivation to eventually select Hanken as the place to embark on a journey towards my Master's degree was that Hanken offered a module in Corporate Social Responsibility (CSR) – I was already then a believer in companies and corporations need to be cognizant of their impact in the society and their duty to identify, address and mitigate any adverse impacts of their operations. However, in the course of my studies it became increasingly clear that CSR has commonly a lot uglier face than what the term might suggest and that there is a body of literature amassing that critiques the very practice.

For my whole life I have felt the urge to stand up for matters that are somehow skewed according to my own moral understanding. However, I have also felt that the biggest change can take place when matters are approached from within the system. I find that power in our country is usually concentrated in the hands of economists and civil engineers (a brief look at the educational background of CEOs and top management

professionals supports this claim), both of which are bountiful in Finland. For this reason a background in the same camp is likely to facilitate discussion in many matters, including Corporate Social Responsibility. I imagine that with a degree in humanist studies it would be much easier to gain a stamp of an idealist on the forehead, if one wishes in some way to oppose the current “money equals value” -dogma, and to discuss alternative approaches to business conduct.

Combining the minor in Corporate Social Responsibility with a major in Corporate Governance provided an excellent vantage point in understanding how Corporate Social Responsibility is commonly approached and carried out in practice. It also showed the widely spread lack of understanding of these issues among Finnish board and business professionals. This very lack made me also realize that matters related to Corporate Social Responsibility are an area where more nuanced attention is dearly needed in order to address the challenges related to the increasingly global business environment.

It was somewhat by chance that within the field of the responsible conduct of corporations, human rights issues started absorbing my attention. It might as well have been the environmental impacts of production, transportation and consumption. However, the human rights issues might in some ways be those most worth investing in. By working towards the empowerment of people it is possible to expand the number of individuals who are willing and able to address the currently prevalent challenges of global business, were it on the human

rights or the environmental front or some other area which calls for moral and ethical considerations.

The removal of rose-tinted glasses

It was Geert DeNeve's ethnographic work (eg. 2009, 2014), which opened my eyes to a completely new way of looking at the current Corporate Social Responsibility (CSR) mechanisms which are nowadays commonplace in the practices of many corporations. It suggested that in the globalized world these mechanisms, while being broadly criticized for greenwashing and general ineffectiveness, are largely developed in the global North (the divide between global North and global South is conceptual rather than a geographical one) and which, consequently, carry with them the western ideals of what is good and beneficial. This becomes problematic when the playing field of the corporations spans across the globe. There are more ways to see the world than what we are accustomed to, but little of that shows in today's business conduct.

DeNeve's work (ibid.) showed me that in practice there is little in the way of understanding the local culture when these mechanisms are imposed, and that the workers may end up worse off due to the way in which these mechanisms are being implemented. De Neve opened my eyes to a reality I had not previously considered: up until reading his papers I had assumed that the biggest problem related to the CSR mechanisms is related to a lack of those mechanisms or them not

being implemented, and I felt a bolt of disbelief when I realized that the issue was much more complex than that.

I feel this is an area that would benefit from further discussion. There are several layers that could be explored, but I started wondering how come there is such a system in place which imposes values and practices from the outside, rather than allowing the subjects of the mechanisms participate in making decisions that concern them. This question becomes furthermore relevant when the potentially negative implications of these mechanisms on the workers are considered. The above-mentioned indications suggest that currently there either are no processes in place to include the workers in decision-making, or that such processes are ineffective. I want to find out where the bottle neck is. Is it the host companies or the factories or the unsuitability of the western standards in the context of global South. To me this is a puzzle that calls to being solved.

Engaged!

Back to the story behind the research: why does this topic tickle my interest so? Of course, it is impossible to pinpoint exactly what are all the factors that have been directing me to this topic area. It was already at playschool where I stood up for those who for whatever reason could not stand up for themselves. I have a tendency to help where I see help being needed. I am concerned about practically all the causes listed earlier in my essay – those which my social circle chooses to fill their facebook-statuses with. For whatever reason, however, it is the textile industry

which has made an emergence in my life at different conjunctures and which now takes the center stage in my research. I have owned a company producing textiles made of natural fibers. I have written about the then nascent market for organic cotton for my Bachelor's thesis. I have been buying clothing for myself and my children mostly second hand since the mid 90's. It also just so happened that right as it was time for me to write my Master's thesis the issue of the collapse of Rana Plaza – a garment factory building in Bangladesh – was topical and I got to exploring the global value chains and the various actors that are addressing the challenges related to human rights in this context. The pull was strong, so I pushed ahead with my PhD after graduating with my Master's degree. The ongoing changes in the global value chains of the textile industry are more than enough to keep my interest strong going forward. My chosen topic combines postcolonial perspectives, feminist considerations and Marxist as well as sociological elements – all areas that resonate with me.

While I do think that it is useful, even important, for researchers to choose a topic that personally engages them, there is no way around the fact that when there is a strong emotional connection to a research area, a researcher needs to be doubly conscious of any bias they may have. My concern for the workers voice is suffering from some of the attitudes typical to aid workers and researchers who have their background in the global North. The picture I have of my research phenomenon is lacking some of the shades of grey. This means that to a degree, I am seeing the workers as weak, helpless, exploited and suffering and the

companies they work for as faceless, uncaring, profit-driven and cruel. Of course, there are places where the set-up is just this, as I discovered when gathering data for my Master's thesis. However, the picture is likely to be more nuanced and I need to keep myself in check in order to capture those nuances to the best of my abilities. I want to make absolutely sure that I steer clear of the 'white savior' boots, which can easily drag mud to a researcher's work.

Is there Anyone Out There Who Can Hear Me?

To me as a researcher it seems as if my research area is a labyrinth to maneuver through, or a web I need to untangle to fully understand the various levels of communication ongoing on the various facets of workers' wellbeing and to decipher from the cacophony which is the voice of the majority of the workers. But then there is the next challenge: I need to communicate my findings to others! If we consider for a moment that I end up succeeding at getting published, the question is why might someone pay attention to my work? It is all possible, perhaps even likely, that my efforts would become forgotten, or even obsolete.

And continuing this mind game: were someone to lend an ear, is that party someone who would be willing and able to take it upon themselves to use my contribution as a building block or even as leverage to magnify the message I want to convey to even a wider audience?

Of course I know by now that there is no way for me to in any way affect who might take my work and how might they use it. It might well end up as a political tool to be used in ways that promote some other actor's interests than those of the workers. There is really no way for me to have much say in this. Once my work is out of my hands, it will start a life (or death) of its own. So considering I have no control over these matters, should I just stop? Kill any hope of an academic career now?

I have decided no. This problem is not answered by inaction. There would be no research in the world, if every academic froze at the prospect of someone misunderstanding, misquoting or even misusing their work. When faced with a dilemma of doing nothing or doing something, the answer ought to be clear. Even if the road to hell is paved with good intentions, so are other roads that lead to much happier places, and I can only do my best to make sure I produce cobblestones for those more opportune pathways.

Do all roads lead to Rome?

In each of the sections above I have told a part of a story. Reading them, it would be easy to conclude they are just about me; of who I am and where I want to go and why I do what I do. Particularly the last question I have attempted to approach from many different angles. I have tried to illustrate the complexity of internal and external factors that have influenced the steps I have taken towards and more recently, within the academic life.

However, this essay is written as a course paper for a course at Aalto university, the name of which can be loosely translated as 'Developing the professional skills needed in academic work' (Ammattitaidon kehittäminen yliopistotyössä in Finnish). The course consisted of a varied mix of people from different disciplines and provided a venue where we each got to both reflect on our own experiences within academia, but also hear the stories of others.

On most sessions the heads of the participants were nodding up and down in agreement when listening to the anecdotes and experiences of others. Also, in the small subgroups where we polished our essays similar themes and shared experiences seemed to emerge. A more or less jagged journey, instead of smooth sailing with direction and purpose seemed to be the norm.

I find, as I have tried to show in this essay, that the steps we take in academia are not really any different than the steps we take in life in general. The steering capacity is absolutely limited but for some, who either by sheer determination or with a lot of luck shoot through their studies. Unfortunately, those fortunate few are the ones we compare ourselves with when we flounder forward ourselves, thinking that we are the only ones without a sharp map and an unwavering compass. It does not help that there is pressure from those supporting us to be one of those "star-people". It is easy to feel inadequate and defeated when the path starts to take turns that deviate from the expectations. The

rawness of the experience is real, but the torment unnecessary, as this course finally helped me understand.

I'm almost half way through my second year of the PhD process. I have been taking courses on this and that, general and subject-specific alike. All extremely interesting, all absolutely useful. Yet, it was only the course for which I am writing this paper where I fully was able to see myself. I saw myself more and more clearly through the exercises we conducted for our weekly sessions, but as mentioned earlier, also through the stories I heard the others tell. The course increased the kind words I speak for myself. It also increased my good spirits and motivation. Why? Because it made me feel good about myself. It made me feel adequate despite my floundering. The course also gave me a more nuanced answer to my question of why do I do what I do.

I am no longer similarly chained by unrealistic expectations. I now feel like I am ready to trust myself to start taking the steps I need to take. I feel like I have acquired a new toolbox which has given me a new level of confidence on my journey. This experience, too, has arrived to me merely by chance. It is somewhat exhilarating to think that, thanks to this half-planned step in the course of my studies, I might in the end have what it takes to raise to the challenge I have set for my research: to have a positive impact on a fellow human being's life. As in the end, that is why I do what I do.

References

- De Neve, G. (2009) Power, inequality and corporate social responsibility: The politics of ethical compliance in the South Indian garment industry. *Economic and Political Weekly* 44:22, 63-72.
- De Neve, G. (2014) Fordism, flexible specialization and CSR: how Indian garment workers critique neoliberal labour regimes. *Ethnography* 15:2, 184-207.
- De Neve, G. & Carswell, G. M. (2014) T-Shirts and tumblers: caste, dependency and work under neo-liberalisation in South India. *Contributions to Indian Sociology* 48:1, 103-131.

II Tohtoriopintojen alut, kulut ja pulmat

Huomioita ja kysymyksiä matkalla yliopistohallinnosta tohtoriopiskelijaksi

Lena Jungell

Johdanto

Juuri näihin aikoihin on kulunut vuosi siitä, kun hakuprosessi tutkijakouluun oli päättynyt. Silloin en vielä ymmärtänyt kuinka valtava ero entisen ja nykyisen elämäni välillä voisi olla, saman yliopiston sisällä, eri asemassa, eri maailmoissa.

Ajatus tohtorinopinnoista oli pyörinyt päässäni jo vuosia, etenemättä kuitenkaan missään vaiheessa konkretiaan. Lopulta päätös kuitenkin kypsyi ja prosessi alkoi. Irtisanouduin työstäni yliopiston hallinnollisella puolella ja hain ”toiselle puolelle”, tutkijakouluun. Suureksi ilokseni sain toukokuussa myöntävän vastauksen, tohtorinopinnot alkaisivat elokuussa. Varmuus siitä, että minut on hyväksytty ja tunne siitä, että kuuluin johonkin, oli mahtava. Uusi tuntematon vaihe elämässä oli alkamassa.

Syksyllä opinnot alkoivat vauhdilla, tuli paljon uutta koko ajan. Koska en oikein tiennyt mitä odottaa seuraavaksi, en varmaan myöskään valmistautunut niin kuin olisi pitänyt. En ollut varma ymmärsivätkö kaikki muut kaiken, enkä välillä kehdannut edes

enää kysyä. Syksyn aikana koin tämän uuden akateemisen maailman puitteissa uuden identiteetin löytämisen todella haasteelliseksi mutta samalla myös, melkein salaa itseltäni, innostavaksi. Tunsin olevani tukevasti hukassa joka paikassa ja tuntui kun olisin istunut luotijunassa matkalla päin seinää. Oli kuitenkin pakko pysyä kyydissä, ja selvitä, muuta vaihtoehtoa ei ollut. Yllätyksekseni tunnen kuitenkin nyt olevani oikeassa paikassa.

Tämän aiheen inspiraatio tuli hyvistä keskusteluista ja edelleen vallitsevista hämmennyksen, uteliaisuuden ja myös ymmärtämättömyyden tunteista. Mikä tekee tästä maailmasta niin erikoisen ja etuoikeutetun suhteessa *muuhun* työhön toisaalla yliopiston sisällä? Kuinka saman talon sisällä voi olla niin erilaiset maailmat? Ja kuinka ihmiset omaksuvat niin voimakkaasti tietyt roolit työtehtäviensä kautta? Työssäni hallinnon puolella olin varsin riippuvainen hyvistä suhteista opettavaan ja tutkivaan opettavaan henkilöstöömme, ja tein tiivistä yhteistyö heidän kanssaan. Mitä ajattelin tutkijan maailmasta silloin kun työskentelin sen ulkopuolella?

Opettava ja tutkiva henkilöstö kulkee, ainakin yliopiston "toisella puolella", nimellä *faculty* kaikissa yhteyksissä, englanniksi ja ruotsiksi; paitsi ruotsin kielisissä virallisissa teksteissä. Aluksi en ymmärtänyt lainkaan miksi yhteistyö *faculty*:n kanssa olisi haastavaa, niin kun jotkut kollegani antoivat ymmärtää. Voimakas "me" ja "he" vastakkainasettelu tuntui oudolta, "hehän" ovat ihan tavallisia ihmisiä. Ryhdyin tarmokkaasti töihin tekemällä pr-kiertueen koko talossa, myydäkseni, tietysti

itseni ensin, niin kuin on opetettu, ja sitten asiaani hyvän yhteistyön toivossa. Työntehtäväni oli vastata partneri-ohjelmasta, eli uudesta systemaattisesta yhteistyömuodosta, jonka kautta yritykset vuosimaksua vastaan voivat valita sopivan tasoisen, tarpeitaan vastaavan palvelumuodon. Korkeakoulun partnerina he tavoittavat tulevaisuuden talentit, saavat näkyvyyttä kiinnostavana työnantajana sekä osaamisen kehittämistä omalle henkilökunnalleen.

Identiteettiprojekti

Nollasin identiteettini tullessani taloon vastaamaan partneri-ohjelmasta, ilmeisesti teen niin aina tullessani uuteen yhteisöön, se taitaa olla taktiikkani. Luulin aiemmin, että hakeudun aina myynti- ja asiakaspalvelutöihin. Saattaakin kuitenkin, olla että minulla on tarve tehdä työtä jonka tulos näkyy selkeästi, aika lyhyellä aikavälillä, ja on kohdistettavissa tekemääni suoriutumukseen, siis antamaan minulle julkista hyväksyntää ja mahdollista kiitosta.

Ensi töikseni pyrin löytämään paikkani omalla osastollamme. Vasta myöhemmin olen ymmärtänyt että olin varmaan liiankin varovainen ja odotin enemmän ohjeita ja hyväksyntää, ja sen takia turhauduin. Kävi ilmi, että kovin paljon ohjausta ei ollut tulossa, ja minun oletettiin varmaan tarttuvan hommaan kokemuksen, ikäni ja sosiaalisen varmuuteni takia. Olin tekemisissä henkilöstön eri tasojen kanssa hallituksen puheenjohtajasta kirjastohoitajaan, vahtimestarista rehtoriin ja kaikkeen siltä väliltä. Vähitellen itse tuotteen, eli korkeakoulun tarjoaman

palvelun, muokkautuessa sain lisää varmuutta tekemiseeni ja tunsin olevani omalla maallani.

Yljoen [1998, 132-133] tulkinan mukaan Harré (1983) on väittänyt seuraavaa (Räsänen, 2016):

Yksilö pyrkii saavuttamaan tietyn yhteisön jäsenyyden kiinnittymällä sen traditioon, arvoihin, uskomuksiin ja toimintatapoihin. Tähän päästäkseen yksilön tulee osata tulkita yhteisön kulttuuria ja siinä arvostettuja identiteetin määreitä oikein. Hänen tulee myös vakuuttaa muut omasta pätevyystään ja sitoutumisestaan paikalliseen kulttuuriin. Tämä on erityisen ajankohtaista kun yksilön asema yhteisössä on vasta muotoutumassa.

Toimin juuri edellä mainitun käytöksen mukaan, pyrin saavuttamaan tietyn yhteisön jäsenyyden kiinnittymällä sen traditioon, arvoihin, uskomuksiin ja toimintatapoihin. Ongelmana oli kuitenkin se, että näitä edellä mainittuja oli useampia tai sitten ne eivät tuntuneet koskevan kaikkia tahoja talossa. Päällisin puolin, ja julkisesti, korkeakoululla on tietty imago, mutta talon sisällä se tulkitaan ja se eletään erilailla, riippuen työtehtävästä, asemasta, vastuusta ja vallasta. Oma motivaatio työskennellä juuri tässä talossa ja tässä työssä vaikuttaa myös varmasti näihin tulkintoihin. Ihmettelin alkuaikoina joidenkin kollegojen passiivisuutta tiettyjen epäkohtien suhteen tai ehkä alistunutta habitusta, mutta läheinen työkaverini selitti, että sen ymmärtävät paremmin vain ne, jotka ovat olleet pitempään töissä julkishallinnossa.

Työssäni tarvitsin kaikkia ihmisiä talon sisällä rakentamaan

tuotetta, palvelua jota myin yrityksille. Näin ollen olin itse koko ajan myyjän roolissa ja oli tärkeätä saada toimiva yhteistyö aikaan. Tässä kohtaa oma *persoonallinen identiteettiprojektini* muuttui yhä tärkeämmäksi. Pyrin varmaan muovaamaan omaa erityistä, ainutlaatuista suhdetta yhteisöön ja saavuttamaan yksilöllisyyden leiman, tunsin tarvetta ”vahvistaa omaa autonomisuuttani, omaa erityistä kädenjälkeä ja äänenpainoa”. Ylijoen (1998) mukaan tämä on kuitenkin mahdollista vastassitten, kun yksilö on jo kiinnittynyt sosiaalisiin suhteisiin; ja juuri niin se menikin. Tämä tarve syntyi vasta oltuani noin vuoden talossa.

Toiminnan kehittäminen oli soutamista ja huopaamista parhaimmillaan, sekä talon sisällä että asiakkaiden kanssa. Yllättävän moni taho oli lopulta parhaimmillaan ja välillä pahimmillaan ”sotkeutunut” partneriohjelman tekemisiin, sisältöön, tarkoitukseen ja moneen siihen liittyvään asiaan. Vähitellen ohjelma alkoi kuitenkin löytää paikkansa talossa, ja tuli tunne, että olin antanut annettavani työhöni. Ajatus tohtoriopinnoista nousi yhä uudestaan esiin eri yhteyksissä, mutta en kuitenkaan uskonut itseäni tarpeeksi ottaakseni seuraavan askeleen. Kunnes päätin toisin, irtisanouduin ja valmistauduin hakuprosessiin.

Vapauden tunne oli hieno. Yhtäkkiä en ollutkaan tilityselvöllinen kenellekään paitsi itselleni ajastani ja tekemisistäni. Saatuaani loppukeväästä varmistuksen että minut oli hyväksytty tohtoriopiskelijaksi koin suurta onnistumisen tunnetta ja intoa päästä aloittamaan uuden vaiheen elämässäni.

Roolista toiseen

Alvessonin (2010) artikkelin ”Self-doubters, strugglers, storytellers, surfers and others: Images of self-identities in organization studies” eri hahmot kuvaavat osuvasti käsityksiä itsestäni eri vaiheissa omaa identiteettiprojektiani (ks. Räsänen 2016).

Omaa identiteettiänsä mietiskelevä yksilö voidaan nähdä eri rooleissa, joista tunnistin omasta tarinastani eräät. Alussa olin *Kopiopaperi*, eli sopeutuja tai matkija, jolloin identiteetti nähdään vaikutuksena niistä säännellyistä toiminnoista, jotka luovat säyseän ja sovinnaisen yksilön, joka mielellään toistaa vallitsevaa olemassa olon sapluunaa. Itse halusin sopeutua ja luoda turvallisen olotilan sekä toimia ”oikealla” tavalla. Jonkin ajan kuluttua huomasin, että päästäkseni tavoitteisiini tarvitsin välillä kyseenalaistusta ja muutosta, tällöin ymmärrys talon poliittisesta kentästä oli hyvin tärkeää. Pyrin olemaan *Peluri*, poliittisesti tietoinen surffaaja, annetulla kentällä ja yritin rakentaa kollektiivisen tunnistamisen, joka sitten mobilisoidaan henkilökohtaisen tai kollektiivisen tavoitteen saavuttamista varten.

Vähitellen tunsin, että minusta tulikin *Sotilas* teemalla ”sen lauluja laulat, kenen leipää syöt”. Sosiaaliset kokonaisuudet kuten muodolliset organisaatiot, tarjoavat materiaalia itsensä määrittämiseen. Sopeuduin tiettyihin talossa vallitseviin lainalaisuuksiin. Samalla tunsin myös, että yritin ehkä liikaa muuttaa asioita joita ei voinut muuttaa, ja se oli ahdistavaa. Näin minusta uhkasi tulla *Itsensä epäilijä*, itsestään epävarma, ahdis-

tunut, mutta periaatteessa vapaa, silloin ymmärsin, että oli aika siirtyä elämässä eteenpäin.

Tohtoriopiskelijan mietteitä

Ensimmäinen koulupäivä yllätti minut monellakin tapaa. Astuessani uudessa roolissa sisään koulurakennukseen pitkän tauon jälkeen, kävin mielessäni monta dialogia. Ihanaa, ei kellokorttia! Mitäköhän nyt tapahtuu? Keitä muut tohtoriopiskelijat ovat? Kuinka faculty suhtautuu minuun? Olenko liian vanha? Mitä ihmiset sanovat? Miksi olet täällä taas? Onko opiskelijoista, joiden kanssa ennen työskentelin, outoa että minä olen opiskelija? Ja onko sillä väliä? Selviänpö tästä? Mitä minulta odotetaan? Mitä entiset kollegani miettivät? Vai miettivätkö yhtään?

Ensimmäinen introsessiomme pidettiin opettajainhuoneessa (jota yleensä käytetään hieman tärkeämpiä tilaisuuksia varten, ei normiopetusta varten). Tunnelma oli melkein juhlallinen ja vastaanotto erittäin sydämellinen. Tuntui että meidät vastaanotettiin kuin arvovieraat. Tiesin kuinka tärkeää tutkimus on korkeakoululle ja miten sen arvo on kasvanut viime vuosien aikana, kun valtion rahoitus yliopistoille vähenee ja on yhä riippuvaisempi laadukkaiden tutkimusten määrästä oikeissa julkaisuissa. Tämä erittäin arvostava asenne meitä kohtaan oli kuitenkin hieman hämmentävä. Meidän todella annettiin ymmärtää, että olemme tärkeitä, tai tietysti ennen kaikkea, tuleva tutkimuksemme ja kaikista eniten julkaisemisemme on tärkeää korkeakoulun menestykselle.

Omaksuin taas nopeasti *Kopiopaperi-Sotilas* -tyyppisen identiteetin; halusin jälleen kerran varmistaa, että sopeudun ja toimin odotusten mukaan. Samalla tunnistan nyt olleeni aikamoinen *Itsensä epäilijä*; epävarma, ahdistunut, mutta periaatteessa vapaa. Alkoi outo periodi, jonka aikana jouduin päivittäin tilanteeseen, jossa tunsin itseni epävarmaksi asioiden suhteen, enkä lopuksi oikein halunnut kysyä keneltäkään mitään, koska oletin että kaikki muut tietävät kaiken. Olin enimmäkseen tekemisissä uusien opiskelijakollegojeni kanssa, vähitellen tutustuen talon facultyn arkeen, ihmisiin ja tapoihin. Mietin taas: mitäköhän entiset kollegani facultyn puolelta miettivät tavatessani minut täällä? Joka päivä minulle valkeni miten vähän tiedän, kuinka hukassa olen, ja identiteettini sopeutui entistä enemmän uuteen tilanteeseen.

Olin taas vaiheessa, jossa *“yksilö pyrkii saavuttamaan tietyn yhteisön jäsenyyden kiinnittymällä sen traditioon, arvoihin, uskomuksiin ja toimintatapoihin vakuuttaa muut omasta pätevyystään ja sitoutumisestaan paikalliseen kulttuuriin. Tämä on erityisen ajankohtaista kun yksilön asema yhteisössä on vasta muotoutumassa”* (Ylijoki, 1998, 132-133). En kuitenkaan vielä pystynyt vakuuttamaan muita omasta pätevydestäni; mutta sitoutumisesta paikalliseen kulttuuriin kylläkin, pyrkimällä olemaan kuuliainen *Kopiopaperi-Sotilas*.

Huomasin monessa yhteydessä viittaavani työhöni ja tekemiseen hallinnon puolella, ja ehkä vasta nyt kirjoittaessani käsitän, että se oli tapa tunnustella, onko se edelleen osa minun identiteettiäni? Nyt ymmärrän vähitellen myös että muille opiskelija-kollegoilleni, varsinkin muualta tulleille, se ei todel-

lakaan merkinnyt mitään, ja talossa pitempään olleille se oli aika samantekevää. Aloin vähitellen päästää irti siitä roolista ja identiteetistä ja ryhdyin toden teolla keskittymään seuraavaan vaiheeseen, eli persoonalliseen identiteettiprojektiin. Tavoitteeni oli muovata oma, uuteen yhteisöön sopiva identiteetti, saavuttaakseni yksilöllisyyden leiman. Siihen olisi vielä pitkä matka, mutta tiesin, että se olisi mahdollista, sillä jotkut kollegat olivat tehneet sitä jo alusta saakka ja tuntuivat nyt olevan kuin kotonaan. Tämän näkemyksen mukaan ”erityisen uhattuna identiteetti on ‘keskivertoihmisellä’, joka jää näkymättömiin”. Se ei sinänsä ollut ongelmani, mutta tunsin että syntyi tarve vahvistaa omaa autonomisuuttani, omaa erityistä kädenjälkeä ja äänenpainoa, vaikkakin vielä hyvin pienellä alueella.

Ensimmäisen tekstin esittelyn yhteydessä tuntui todella epävarmalta joutua näyttämään tuotoksiani. Minun oli vaikea ymmärtää millaisena muu faculty meidät näkee, ja koin koko ajan voimakasta riittämättömyyden tunnetta ja ristiriitaa siitä, että olin kuitenkin osannut asiani toisella puolella ja ollut itsevarma sen tekemisen suhteen. Nyt en ollut varma mistään ja nolostutti esiintyä tässä roolissa. Nolostuminen oli kuitenkin turhaa, sillä harvalla oli aikaa tai energiaa ottaa kovasti kantaa meidän uusien opiskelijoiden teksteihin. Sain juuri sopivasti kritiikkiä, ja myös varmuutta, sekä tunteen siitä, että olen sittenkin osa tätä yhteisöä.

Perinteiden mukaan meidän uusien oli järjestettävä laitoksen pikkujoulujuhlat. Tässä yhteydessä huomasin taas epäileväni miten minä voin olla mukana järjestämässä jotain kaikille näille vieraille ihmisille, joiden odotuksista en tiedä mitään. Sekin oli

turha huoli, juhlat onnistuivat, ihmiset olivat tyytyväisiä ja nyt tuntui oikeutetulta olla täällä, olla tohtoriopiskelija, kuulua tähän yhteisöön ja edustaa sitä. Tässä kohtaa eri maailmat taas muistuttivat olemassaolostaan; saimme kutsun samoihin aikoihin järjestettäviin koko talon joulujuhliin. Muistin kuinka toisella puolella harmittelimme aikanaan sitä, että faculty ei tule näihin hallinnon järjestämiin joulujuhliin, lukuun ottamatta joitain harvoja. "Niillä on aina ne omat joulujuhlansa, eikä sitten ole enää aikaa, eikä sen puoleen kiinnostustakaan osallistua näihin." Sitä harmiteltiin joka vuosi, sillä ilmeisesti monien hallinnon ihmisten mielestä olisi ollut hauska tutustua faculty:yn paremmin ja viettää aikaa heidän kanssaan. Tähän sisältyi mielestäni myös pieni alemmuudentunne, että faculty "ei viitsi" tulla meidän juhliimme. Ikään kuin pikkusisko joka olisi halunnut leikkiä isosiskon kanssa, mutta tällä on muut prioriteetit. Nyt näin tilanteen toiselta puolelta, eikä edes itselläni ei ollut aikaa osallistua, vaikka olisin mielelläni mennyt. Luulen, että useimmat eivät edes miettineet asiaa, jotkut osallistuivat ihan omasta tahdosta tai toiset asemansa velvoittamana.

Samaan aikaan kun ymmärrykseni tästä maailmasta kasvoi, kasvoi myös paine ja saavuttamisen tarve. Yhdistääkö meitä täällä jokin erikoisuus, tarve tutkia, kirjoittaa, luoda uutta tietoa, todistaa jotain, ja mitä kaikkea se eri henkilöille onkaan? Yhdistääkö paine julkaisemisesta? Se on läsnä useimmissa keskusteluissa, kokouksissa, luennoilla ja kahvihetkissä. Olemmeko ikään kuin suorittamassa jotain Suurempaa Tehtävää? Vastauksista riippumatta voi huomata että fokus on ensisijaisesti

tässä akateemisessa maailmassa, korkeakoulun muu toiminta nähdään tukitoimintona, joka mahdollistaa tämän struktuurin toimimisen.

Osastomme kokouksessa kerrottiin terveiset hallinnosta, että mikäli jollakin meneillään tutkimushanke, joka saattaisi myös kiinnostaa partneriyrityksiämme, olisi tervetullutta olla heihin yhteydessä. Samalla todettiin myös, että onpa hienoa että talossa on *tällainen palvelu*. Tehdessäni hallinnon puolella nimenomaan tuota samaa työtä, en koskaan kokenut tarjoavani talon sisällä palvelua, vaan mielestämme teimme yhteistyötä.

Nyt ymmärrän miten nykyiset kollegani näkevät entisen työni, (tai eivät ehkä näe sitä ollenkaan.) Muistan miten ensimmäisenä vuotenani, käydessäni eri osastoilla esittelemässä partneriohjelmaa ja talon sisäisen yhteistyön tärkeyttä, en edes osannut epäillä, että joku ei ymmärtäisi mistä oli kyse. Kun yksi tutkija jälkeenpäin halusi tavata ja puhua lähemmin yhteistyöstä, ilahduin kovasti. Pian huomasin, että hän näki partneriohjelman kautta kuitenkin vain mahdollisuuden oman tutkimusprojektinsa rahoitukseen. Nyt ymmärrän senkin.

Entä nyt?

Peluria minusta ei ole vielä tullut, enkä enää myöskään tunnista itsestäni *Itsensä epäilijää*. Kun joku ihmettelee miksi ryhdyin tähän, tiedän vain että se on ollut pitkän ajan suunnitelma, kuitenkin epärealistiselta tuntunut tavoite. Nyt vähitellen tuntuu että voin pää pystyssä sanoa olevani tohtoriopiskelija, koska tunnen kuuluvani tähän yhteisöön. Nyt ymmärrän myös sen

vastakkainasettelun "me" ja "he". Siinä ei mielestäni ole min-kään merkkistä latausta, kyse on ehkä vain siitä että pyrimme kukin eteenpäin omilla tonteillamme, eri taktiikoilla. Vaikka minun matkani on vasta alussa ja opittavaa ja omaksuttavaa on paljon, suhtaudun nyt tilanteeseen uteliaisuudella ja kunnioituksella. Huomaan jopa jo puolustavani tämän akateemisen maailman erikoisuutta, vaikka olen edelleen noviisi näissä puitteissa.

Lähteet

- Alvesson, M. (2010) Self-doubters, strugglers, storytellers, surfers and others. Images of self-identities in organization studies. *Human Relations* 63:2, 193-217.
- Harre, R. (1983) Identity Projects. Teoksessa: G. Breakwell (toim.) *Threatened Identities*, New York: Wiley, 31-51.
- Räsänen, K. (2016) Kurssin "Ammattitaidon kehittäminen yliopistotyössä" materiaalit. Organisaatiot ja johtaminen, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu.
- Ylijoki, O-H. (1998) *Akateemiset heimokulttuurit ja noviisien sosiaalisuus*. Tampere: Vastapaino.

Kirje väitöskirjaansa aloittavalle jatko-opiskelijalle

Mari Simola

Hei Mari,

Olen vanhempi minäsi ja kirjoitan tätä kirjettä sinulle tulevaisuudesta.

Nyt on huhtikuu 2016, mutta sinä elät ulottuvuudessa, josta tähän hetkeen on aikaa vielä kymmenen vuotta. On kevät 2006. Olet jo ekonomi, suunnittelet jatko-opintoja ja työskentelet pedagogisena suunnittelijana kauppakorkeakoulussa. Sinulla on paljon ajatuksia ja mikä tärkeintä, palava into löytää ”jotain omaa”. Et vain vielä oikein tiedä mitä se on. Ajatuksesi väitöskirjasta nytkähti liikkeelle, kun koit oman työsi hankalana hahmottaa. Sinun pitäisi kehittää Kauppiksen opettajien pedagogisia taitoja. Olet järjestänyt pari seminaaria ja ylioppilaskuntataustastasi on paljon hyötyä, sillä tunnet talon ja ihmiset. Välillä koet olevasi kaiken keskellä, välillä taas yksin ja hukassa. Vaistoat herkästi erilaiset arvostukset, ja koet, että yliopistomaailmassa kuulluksi tuleminen vaatisi sinulta tohtorin hattua. Kasvatustieteen opintosi ovat vielä kesken. Nämä kolme tekijää – oma idea, tarve tutkinnolle ja sen myötä tulevalle asemalle sekä kiinnittyminen kasvatustieteisiin ja pohja kauppatieteissä tulevat määrittämään seuraavia vuosia. Kävelet tutun profes-

sorin vastaanotolle, kysyt jatko-opintomahdollisuudesta. ”Olet oikeassa paikassa oikeaan aikaan”, sinulle vastataan.

Minä, vanhempi Mari, en ole koskaan katunut päätöstä lähteä tohtoriopintojen tielle, mutta kunpa minulla olisi ollut joku auttamassa pahimpien karikoiden ohi. Oletetaanpa siis, että historiaa voi korjata ja nuorempaa itseään ohjeistaa tulevasta käsin. Tehdään samalla myös oletus siitä, että polkua ei täysin voi muuttaa, vaan se on kuljettava suurin piirtein samanlaisena ja samassa järjestyksessä kuin mitä nyt. Tässä sinulle, rakas aloitteleva jatko-opiskelija - minä tämän tien alkupäässä - muutamia ajatuksia matkallesi. Aluksi pohdin tutkija-identiteettiä, ja oikeastaan laajemminkin sitä, kuka olet. Tämän helpottamiseksi tein sinulle tehtävän. Lopuksi listaan vielä keinoja, joiden avulla saisit työsi sujuvammaksi ja rutiinit kuntoon mahdollisimman aikaisin.

Omanoloisen tutkijuuden rakentamisen hankaluus

Tämän prosessin suurin oppitunti tulee olemaan oman ammatillisen identiteetin rakentaminen ja sen tajuaminen, että sosiaalisia identiteettejä ei tarvitse napata eetteristä sellaisenaan. Toivonkin, että seuraavasta tekstikatkelmasta ja siihen liittyvästä tehtävästä on sinulle hyötyä.

Lähdet tekemään väitöskirjaa moninaisin tavoittein, mutta niistä yksikään *ei* ole halu ryhtyä tutkijaksi. Sen sijaan, varsin intuitiivisesti haluat:

Selvittää

luovan prosessin logiikan,
kuinka maailma toimii,
miten ihmisten käyttäytyminen määrit-
tyy.

Löytää

kuinka minusta tuli minä ja
kuka minä olen.

Kehittää

työkaluja koulujen kehittämiseen,
organisaation ja yhteiskunnan
analysointiin,
sekä kasata itsellesi työkalupakin
tulevaan.

Olet siis selvittäjä, etsijä ja kehittäjä. Jostakin syystä suhteesi 'tutkijuuteen' on kuitenkin ristiriitainen koko prosessin ajan, vaikka edellä mainittu tekeminen tutkimustyön osa-alueita hyvin kuvaakin. Tulevina vuosina lähdet kovin helposti tutki-
mustyön pohdinnoissasi liikkeelle siitä, miten koet sopivasi
ympäristöni odotuksiin ja sen luomiin edellytyksiin. Tulet
olemaan pitkän prosessin kuluessa useamman tutkimusryhmän
jäsen, toimimaan korkeakoulupoliittisen vaikuttamisen parissa,
opettajana ja tekemään projekteja ja selvityksiä yliopiston ulko-
puolisille tahoille. Näissä yhteisöissä käsitykset siitä, mitä pide-
tään toivottavana, hyvänä ja sopivana, ovat erilaisia. Usein jokin
piirre, mikä toisessa ympäristössä koetaan vahvuutena, saa
toisessa paikassa aikaan kummastuneita katseita. Tämä tuo
mukanaan tunteen erilaisuudesta, ja epäilyksen siitä, hyväk-
syttääkö sinut sellaisena kuin olet. Välillä saatat kokea jääväsi

erilaisten rooliodotusten puristukseen ilman omaa tilaa. Toisaalta tilanne myös pakottaa määrittelemään oman tavan olla ja toimia.

Erilaisia tutkijuuden malleja ja muotteja

Tulet törmäämään matkallasi monenlaisiin tutkijoihin. Tyyppillisen, ”vanhan liiton” professorin ja akateemisen uran tehneiden lisäksi tapaat ainakin akateemisen asiantuntijan, business akateemikon, huolestuneen ja välittävän yhteiskuntatieteilijän, kriittisen ja osallistuvan toimintatutkijan sekä feministisen tutkijaopettajan (ks. Räsänen & Mäntylä 2001; Räsänen 2005; Räsänen 2016). Joissakin tuntemissasi henkilöissä osallistuva toimintatutkija yhdistyy feministiseen tutkijaopettajaan. Jotkut tuttavasi tuntuvat solahtavan kategorioihin kivutta, kun taas toiset tuskailevat enemmän. Yhteisöissäsi vaikuttaa myös nimekkäitä tutkijoita ja tunnet henkilöitä, joilta luonnistuu kapuaminen tenure-järjestelmän portaille. Jostain syystä kipuilet silti. Koet, että ajattelet väärin, sinulla on vääränlaiset vaatteet, milloin olet liian business-henkinen, milloin syvälinen tai kiinnostuksesi suuntautuu liikaa akateemisen analytyttisuuden ulkopuolelle. Etsit jotain itsellesi sopivaa lokeroa, sen sijaan, että päättäisit antaa maailmasi muotoutua vastaamaan itseäsi.

Akateemista työtä ja korkeakouluja tutkineet ovat tuottaneet useita erilaisia kuvauksia niin tavoista tehdä työtä kuin olla tutkija, joten vertailupintaa identiteettipohdinnoille on paljon. Erilaisten tyypittelyjen vaarana kuitenkin on se, että niitä luetaan

piparkakkumuotteina, ideaaleina, joihin joko sopii tai ei sovi. Toisaalta muottien, moraalijärjestysten jne. näkyväksi tekeminen on edellytys niiden muuttamiselle ja uusien toimintatapojen luomiselle. Helposti lokerot ominaisuuksineen myös luetaan toisilleen vastakkaisina ja siten ristiriitaisina, tai toisensa pois-sulkevinä, tyyliin 'et voi konsultoida, jos haluat olla tutkija'.

Onko sivistynyt, akateeminen kauppatieteilijä mahdollinen?

Retrospektiivisesti tarkasteltuna yllättävän keskeinen polkuasi määrittävä ristiriita tulee näkyväksi eräässä gradussa. Vuonna 2006 olet jo lukenut Katja Leppälän ja Hanna Päiviön (2001) tutkimuksen kauppatieteiden opiskelijoiden moraalijärjestyksistä. Tutkimuksen paljon siteerattu, ja ehkä osin väärintulkittu, tuotos oli listaus kauppatieteilijöille tyypillisistä moraalisisista hyveistä ja niille vastakkaisina (tai vieraampina, vähemmän yleisimpinä?) koetuista "paheista".

Taisit jäädä listauksen paljastamien – ja muodostamien – vastakkainasetteluiden vangiksi hyvin pitkäksi aikaa. Opiskelu-aikana samaistuit vahvasti "pahe-puoleen", joka sisälsi sellaisia ominaisuuksia kuten pehmeä osaaminen, teoreettinen tieto tai julkinen sektori. Nämä piirteet olivat kuitenkin varsin arvostettuja ympäristössä, johon seuraavaksi siirryit, yhteiskuntatieteellistä koulutustutkimusta tekevien parissa. Samainen ympäristö suhtautui yritysmaailmaan ja kauppatieteelliseen koulutukseen(i) hyvin epäilevästi. Paheet ja hyveet tuntuvat vaihtavan paikkaa. Olit hämmentynyt.

Ehkä kyse oli myös tavasta tulkita stereotypioita, määritelmiä ja arvostuksia ja niistä tehtyä tutkimusta yksiselitteisinä totuuksina. Leppälä ja Päiviö onnistuivat kieltämättä tavoittamaan tutkimuksessaan jotakin kauppatieteiden opiskelijoiden yhteisölle 2000-luvun alussa tyypillisistä piirteistä. Vastakkainasettelu listausten välillä tuntui kuitenkin vahvana, vaikka se ei lienekään ollut tekijöiden tarkoitus. Opiskelija-minämme luki aikanaan hyveitä ja paheita mustavalkoisesti toisensa poissulkevana, mikä tutkijanidentiteettiä luodessa varsin tiedostamatta johti sinällään hyvien ja tarpeellisten ominaisuuksien kuten kauppatieteilijän hyve-listauksissa mainittavien tavallisuus, omista asioista huolehtiminen sekä tehokkuus sulkeistamiseen omasta käyttäytymisestä. Loikkaa opiskelijasta tutkimustiedon suhteellisuuden ymmärtäväksi asiantuntijaksi ei ollut vielä tapahtunut.

Tätä esseetä kirjoittaessa törmäsin sattumalta Laura Kolben (2014) teokseen *Yläluokka – Olemisen sietämätön vaikeus*. Pidän Kolben tyylistä, ja erityisesti siitä, että jotenkin kirja vapauttaa kahtiajaosta, joka kauppatieteellisen koulutuksen saaneille akateemikoille tuntuu olevan hyvin tyypillinen, ja jota vasten myös Leppälän ja Päiviön listaus asettuu historialliseen kontekstiinsa. Tutkijan identiteettiongelman ytimessä tuntuu olevan kysymys siitä, ollako (pahaksi luokiteltu) porvari, (paikkansa hukannutta) sivistyneistöä, vai (akateemisen maailman hyväksymä ja tunnistama) emansipoitunut vasemmistokriitikko. Suomalaista historiaa on Kolben mukaan leimannut ensin porvariston eli sivistyneen, kaupankäynnillä elantonsa hankkivan kansanosan vähäisyys yhteiskuntaluokkana ja myöhemmin marxilaisuudesta ammentava vastakkainasettelu työntekijöiden

ja työnantajien välillä, sekä porvariuden leimaaminen yksiselitteisesti pahaksi. Kauppakorkeakoulu yhdistyy mielikuvissa varsin hankaluuksitta porvarissäätyyn.

Monet akateemiset tekstit, joita luet tutkijanurasi alkuvaiheilla vahvistavat vastakkainasettelua talouden ja sivistyksen välillä. Esimerkiksi Lars Engvall (2009) kuvaa kauppatieteellisen koulutuksen paradoksaalista luonnetta yliopistoympäristössä metaforalla Merkuriuksesta ja Minervasta. Kreikkalaisen taruston jumalat Minerva sivistyksen symbolina ja Merkurius kaupan suojelijana eivät koskaan kohdanneet. Sinä kannat ylioppilaslakissasi Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan lyyraa, jossa on Merkuriuksen sauva. Ja laitoksesi yliopistolla on nimetty Minervaksi. Haluat myös olla tutkija *ja* kehittää. Eräs klassinen yliopistoa määrittävä ristiriita on oletettu yhteensopimattomuus käytännön relevanssin ja teoreettisen syvyyden välillä. Voin varoittaa, astut suoraan näiden diskursiivisten muodostelmien ansaan. Kaiken lisäksi vielä feministinä, joka rakastaa korkokenkiä. Väittäisin kuitenkin, että olet tietoinen kaikesta ristiriitaisuudesta. Olet aina rakastanut siivoamista silloin, kun on kaikkein sotkuisinta. Sinusta alkaa kuitenkin tuntua, että et voi olla totta. Sivistynyttä, kauppatieteellisen koulutuksen saanutta yhteiskuntatieteilijää ei voi olla olemassa...

Tehtävä: Rakenna tutkija

Kokeillaanpa jotakin. Tässä on sinulle tehtävä. Tehtävässä on ensinnäkin ajatuksena tietoisesti purkaa erilaisia käsityksiämme siitä, mitä tutkija tai erilaiset tutkijatyytit tekevät ja miten heidän

kuuluu toimia. Toiseksi tehtävän tavoitteena on konkreettisesti käyttää akateemisia lähteitä omien tarkoituksenperien mukaisesti. Tavoitteena on siis myös päästä eroon piirteestä ymmärtää akateeminen teksti ehdottoman auktoriteettina, mitä mm. Camerona et al. (2009) pitävät osasyynä väitöskirjantekijöiden kirjoittamisongelmiin.

Miksi: Mitä jos diskursiivinen muodostelma tietoisesti puretaan? Kun tyypittelyt ja lokeroinnit puretaan, jäljelle jää varsin moninainen kasa ominaisuuksia, perusteluja ja toiminnan tapoja, joista valita itselle sopivat. 'Tutkija' ammattina on varsin monimuotoinen. Tutkimustyötä tehdään monenlaisissa organisaatioissa, monenlaisin perustein, menetelmin ja tuotoksin. Tutkija voi etsiä, löytää, selvittää ja kehittää. Käytännössä tutkija voi olla melkein mitä vaan.

Mitä: Oheiseen listaan on koottu erilaisista määritelmistä ominaisuuksia, hyveitä ja toimintatapoja. Listauksessa on hyödynnetty akateemisen työn kurssilla esiteltyjä tyypittelyjä. Kaikkia määreitä on siis käytetty kuvaamaan tutkijuutta.

Miten: Valitse intuitiivisesti ensin 20 sinulle tärkeintä määrettä. Valitse sitten näistä vielä 10 tärkeintä. Kirjoita jokaiselle kohdalle lyhyt perustelu: Miksi ominaisuus/hyve/tavoite on sinulle tärkeä sekä ajatuksia siitä, miten tätä haluat työssäsi toteuttaa.

Taulukko 1: Tutkijan ominaisuuksia (koottu mm. seuraavista lähteistä: Higgins 2010, Leppälä & Päiviö 2001, Mäntylä & Päiviö 2004, Nixon 2004, Mäntylä & Räsänen 2001, Räsänen 2016)

A

Ajanhermolla oleminen

Ajattelee, että hankitun rahoituksen ja sitaatioiden määrä sekä lehtien impactfaktorit ovat nimekkyyden perusteita yliopistojohdon silmissä.

Ammatillinen osaaminen

Autenttisuus (suhteissa toisiin)

Avoin keskustelu

D

Dynaamisuus

E

Elämänmakuinen ja muista välittävä tutkimus

Erikoisuus

Erilaisuuden huomioonottaminen

F

Faktatietous

H

Haastavuus

Hankkia näkyvän aseman nousussa olevalla alueella, joka on yhteiskuntapoliittisen huomion kohteena.

Helppous

Hyvä ura

Hyödyllisyys

I

Integriteetti

Itsenäinen, praktinen päättelijä

Itsetuntemus ja sen vaatima rehellisyys

Itselle ja ryppyotsaiselle työskentelylle nauraminen

J

Julkaiseminen ja omasta tutkimuksesta tiedottaminen

K

Keskittyminen johonkin erityisalueeseen, esim. henkilöstöjohtamiseen tai ympäristöjohtamiseen.

Klassinen sivistys

”Kova” osaaminen

Kuuluminen erityiseen porukkaan

Kyky tunnistaa toiminnan muodon sisäiset hyvät asiat ja hyveet

Käyttökelpoisuus

Käytännönläheisyys

L

Laaja-alaisuus

M

”Maailman parantaminen” tutkimustyön avulla.

Mahdollistaa resurssien siirtämisen tehtävästä toiseen, esim. kursseilla voi kertoa tarinoita sekä ”tosielämästä” että ”huippututkimuksesta”.

Matemaattisuus

Mielipiteisiin nojautuminen

Monitahoisuus

Muiden yhteistyökumppanien hyväksyttävä omien arvojen (esim. feminismin) oikeutus

Myötätunto

Määrittää ja ilmaisee rajoja, joita ei voi ohittaa ja ylittää ilman kannanottoa ja neuvottelua sukupuolista tai muusta yhteiskunnallisesta epäkohdasta

N

Nöyryys vaativan työn edessä ja hiljainen ylpeys tehdystä työstä

O

Omista asioista huolehtiminen

Omistautuminen

Opetuksessa voi uskottavasti tarjota opiskelijoille aineksia ammatillisen identiteetin rakentamiseen.

Opetukseen tuo sukupuolta käsitteleviä kursseja ja ”feminististä pedagogiikkaa”.

Opiskelu opiskelun vuoksi

Oppiaineen hyvinvointi sekä opiskelijoiden että kv. tutkijayhteisön kentissä

Oppimisen, uudistumisen, kokeilujen mahdollisuus ja mahdollistaminen

P

Paikoilleen jääminen

Pehmeä osaaminen

Pelaa tietoisesti poliittista peliä menestyäkseen kentällä.

Pitkä opiskeluaika

Pyrkii perustamaan tai rakentamaan paremman ainelaitoksen tai ainakin turvaamaan sen olemassaolon.

Pyrkii vaikuttamaan sukupuolittaviin käytänteisiin paikallisesti – tai ainakin paljastamaan niitä ja niiden seurauksia.

Pyrkimys pitkäjänteiseen työhön ja tämän pyrkimyksen tukeminen

Pyörittely

Pystyy esittämään järkevät perusteet käyttämilleen keinoille, joilla pyrkii saavuttamaan ulkoa määräytyvät tavoitteet

Pystyy kyseenalaistamaan ja uudistamaan sääntöjä ja toimimaan yhteisössään älyllisenä johtajana

Pystyy puolustamaan ko. toiminnan sisäisiä hyviä asioita myös instituutiota vastaan silloin, kun instituution ulkoisista tehtävistä koituvat paineet uhkaavat praktiikkaa

Päätelytaidot.

R

Radikalismi

Rehellisyys

Rohkeus

S

Sivistynyt, koulutettu ihminen

Suorittaminen

Status

T

Tarvitsee asiantuntijatiedon lisäksi taitoa toimia ”kehittäjänä”.

Tasavertaisuus (ja sen saavuttamisen ja kokemisen mahdollisuus)

Tavallisuus

Tavoittelee tietoisesti henkilökohtaista mainetta, ja kentän uusien pelisääntöjen mukaisesti

Tehokkuus

Tekemisen taidot

Teoreettisuus

Tiedon paikkansapitävyys

Tietämys tulevaisuuden (realistisista) vaihtoehtoista

Tiukka erikoistuminen

Toimii sääntöjen mukaan.

Toimii aktiivisesti alan asiantuntija- ja vaikuttajaverkostoissa, mikä helpottaa tutkimusrahoituksen hankkimista.

”Toiminnan mies” tai nainen, joka osallistuu mielellään erilaisiin kilvoitteluihin ja nauttii kyvystään pärjätä niissä.

Toisen kunnioitus

Totuudenmukaisuus kommunikoinnissa

Tuo esiin samastumiskohteita, käsittelee ”käytännöllisiä” ja ajankohtaisia kysymyksiä, opettaa ammatillisten työvälineiden käyttöä

Tuottaa relevanttia ja ajankohtaista, tutkimukseen perustuvaa tietoa, joka kiinnostaa alan muita asiantuntijoita ja heidän työnantajiaan.

Tutkijuus – erityisen, oman identiteetin hakuna

Tutkimus ja Tiedemaailma

Työelämä

U

Uuden tutkimussuuntauksen ”tuonti” tai luonti / Pyrkii tuomaan paikalliseen kontekstiin uuden tutkimussuuntauksen tai -alan ja vakiinnuttamaan sen aseman.

Uusiin kokemuksiin ja haasteisiin hakeutuminen

Utelaisuus

V

Vaihtoehdon tarjoaminen olemassa oleville toimintatavoille

Vaikea sovellettavuus

Vaikeus

Viestinnän rehellisyys ja avoimuus

Y

Yhdistää autonomisen ja kriittisen tutkimustyön yhteiskunnalliseen keskusteluun

Yhteistoiminnallisuus (yhdessä tekeminen)

Yhteistoiminnallinen ja tasa-arvoinen suhde niihin, joiden elämänpiiriä kulloinkin tutkitaan.

Yliopisto sivistyspaikkana (civic place), jonne ihmiset tulevat oppimaan yhdessä

Yrity maailma

Ä

Älyllinen kilvoittelu

Voilá. Sinulla on kuvaus siitä, millainen tutkija haluat olla. Toista harjoitusta tarvittaessa esimerkiksi vuoden välein. Palaa kun epäily iskee. Usko itseesi.

Ohjeita työntekoon

Kevään 2016 ehkä suurin oivallukseni on ollut käytännöllisen toiminnan viitekehyksen (ks. Räsänen 2014) soveltamisen kautta tajuta, että *se mitä päivittäin teemme ja työlle antamamme perustelut lopulta ovat tekijät, jotka muodostavat sen mitä olemme*. Edellä esitetystä identiteettipohdinnasta poikkeavalla tavalla lähdimme Akateemisen työn kurssilla liikkeelle nimenomaan sen pohtimisesta, miten arkemme rakentuu - millainen on työskentelymme taktiikka. Itselleni tämä tarkoitti työn aikatauluttamisen ja priorisoinnin laittamista uuteen uskoon sekä akateemisen kirjoittamisen perustekniikoiden opettelua. Tämän jälkeen pohdimme työlle antamiamme perusteluja: mitä pyrim-

me sillä saamaan aikaiseksi ja miksi sitä voidaan pitää hyvänä ja tärkeänä. Vasta lopuksi pohdimme subjektiutta, sitä millainen (tutkija-)minä itse kunkin tekemisten ja perusteluiden usein ristiriitaisessa kudoksessa muotoutuu.

Pat Thomson ja Barbara Kemler (2016) muotoilevat saman asian hieman toisella tavalla teoksessaan *Detox Your Writing – Strategies for Doctoral Researchers*. Heille väitöskirjan kirjoittaminen on itsensä luomista, tutkijan identiteetin ja asiantuntijuuden rakentamista. Heidän mukaansa akateemista tekstiä ei voida irrottaa kirjoittajastaan. Jatko-opiskelijan ura etenee opiskelijan roolista ja tavasta olla kohti omanlaista asiantuntijuutta ja auktoriteettiasemaa suhteessa ainakin omaan tekstiin. Kurssillakin olemme käsitelleet akateemisia identiteettejä ja työtä kirjoittamisen kautta. Kuitenkin juuri kirjoittaminen on ollut sinulle yllättävän hankalaa. Thomson ja Kemler toteavat, että kirjoittamalla rakennamme itseämme tutkijana, assosioimalla itsemme tiettyihin keskusteluihin, ilmoitamme muille missä seisomme ja keiden kanssa haluaisimme kaveerata. Kirjoittaminen on myös akateemisessa maailmassa tapa tehdä itsensä näkyväksi. Toiset tutkijat tuntevat sinut pääasiassa tekstiesi kautta. Ehkä kyse on ollut ristiriitaisten identiteettien ohella myös siitä, että olet halunnut pysyä ajatuksinesi piilossa?

Kun lähdetään liikkeelle ajatuksesta, että akateeminen kirjoittaminen on ammatillisen identiteetin ja asiantuntemuksen rakentamista, on mielestäni olennaista pohtia myös niitä työn teon edellytyksiä, jotka mahdollistavat ja luovat ehtoja hyvälle työlle. Edellisen jakson pohdintaa jatkaen oletan, että vaikka tutkijuutta

eri yhteyksissä määritellään eri tavoin, sen peruspalasista on kuitenkin mahdollista rakentaa itselle sopiva tapa olla. Tästä seuraa, että myös toimivan työn edellytykset vaihtelevat henkilöittäin. Tässä on sinulle muutamia vinkkejä siihen, miten oma tutkimustyösi ja elämäsi tutkijana sujuisi paremmin.

1. *Opettele kirjoittamaan ja organisoimaan työsi ja pyydä apua.* Pyydä apua kirjoittamiseen heti, kun se alkaa tökkää. Älä kuvittele, että sinun pitäisi osata tai että osaat kaiken heti. Lue kirjoittamisen oppaita.

2. *Opettele uimaan kunnolla* – sekä kirjaimellisesti että kuvainnollisesti. Sukella aineistoon ja teksteihin niin kuin sukellat uusiin ympäristöihin. Opettele lukemiseen ja kirjoittamiseen kunnollinen tekniikka, niin et huku. Vesi tekee sinulle muutenkin hyvää.

3. *Puhu ongelmistasi ja pyydä apua.* Pyydä apua tarpeeksi ajoissa, jos työ ei etene. Jos jossain on ongelmia, nosta kissa pöydälle. Älä projisoi ristiriitaisuuksia, joita tunnet vanhempiisi, sisaruksiisi tai ystäviisi, ohjaajiisi ja kollegoihisi. Vaikka koet, että yliopistosta löytyy monta rinnakkaisperhettä, sielunsiskoja ja -veljiä sekä isä- ja äitihahmoja, koeta arvioida kutakin henkilöä tämän omien tekojen perusteella. Kuuntele neuvoja silloin, kun niitä sinulle annetaan. Kuuntele myös niitä ohjeita, joita annat muille.

4. *Huolehdi taloudellisesta toimeentulostasi.* On hienoa, että sinulla on kanavia ja keinoja vaikuttaa ympäristöösi ja nostaa meteli

yhteisön ongelmista, mutta huolehdi ensin oma pesä kuntoon. Hae apurahoja ja rahoitusta työllesi. Sulje korvasi rahoituspäätösten tuottamalta katkeruudelta. Olet saanut rahoituksen, koska työsi on sen arvoinen, piste. Jos olet saanut viisi vuotta rahoitusta ja työ on edelleen kesken, älä missään tapauksessa oletta, että sinun kuuluu nyt olla hakematta, 'jotta muut saavat välillä mahdollisuuden'. Ketä palvelee se, että jo rahoitettu, ja siis lupaavana pidetty, tutkimus viivästyy tai jää kesken resurssien puutteen takia?

5. *Huolehdi hyvinvoinnistasi.* Vanha stereotypia tutkijasta, joka ei liiku, ei toimi (sinun kohdallasi) alkuunkaan. Kirjoittamisesi edellytys on liikkuva keho.

6. *Lopeta sivuille vilkuilu.* Jos tiedät sydämessäsi olevasi sidottu tiettyyn tehtävään tai ihmiseen, miksi vilkuilisit työpaikka-ilmoituksia tai deittisivustoja. Käytät seuraavien kymmenen vuoden aikana turhan paljon aikaa ja energiaa – identiteettipohdintojen ohella - siihen, että yrität päästä pois yliopistosta ilman väitöskirjaasi, vaikka kuitenkin haluat tehdä työn loppuun. Mitä jos hyväksyisit, että tämä työ on tehtävä, haluat tämän työn tehdä ja se on välillä vaikeaa. Kukaan muu ei ainakaan näiden vuosien aikana samaa aihetta samasta näkökulmasta tutki, joten sinun tehtäväsi tämä nyt taitaa olla.

7. *Pidä kiinni itsellesi tärkeistä asioista.* Olet rakentamassa omaa asiantuntijuuttasi, et kopioimassa sellaista. Pidä sivuprojektisi. On hyvä, että et kuuntele ohjeita "sulkeistaa" opetustehtävät tai poliittinen vaikuttaminen todellisuudestasi. Vuoden 2016 kou-

lutus- ja työvoimapolitiittisessa ilmapiirissä tulet olemaan erittäin kiitollinen siitä, että sinulla on a) erinomaiset verkostot, koska olet aina lähtenyt ennakkoluulottomasti tutustumaan uusiin ihmisiin ja asioihin, b) kokemusta koulutuspolitiittisesta vaikuttamisesta ja kehittämisestä, c) pedagoginen pätevyys ja kokemus ja d) tutkit tunteita ja sinulla on niistä jotain sanottavaa.

8. *Etsi itsellesi tärkeät paikat ja ihmiset.* Tulet tapaamaan paljon mielenkiintoisia ihmisiä ja vierailemaan erilaisissa paikoissa. Osan ihmisistä tapaat vain kerran, mutta jokin heidän sanomansa jää mieleesi resonoimaan pitkäksi aikaa. Joistakuista tulee läheisiä ystäviä. Erilaiset paikat tulevat olemaan keskeisessä roolissa työssäsi, monellakin tavoin. (Miten ja miksi, selvitä se itset!). Etsi ympäristöjä, taloja ja huoneita, joissa sinulla on hyvä olla.

9. *Rentoudu ja lopeta stressaaminen tulevista lapsista ja niiden tulevasta isästä.* Sinulla on ainakin 10 vuotta aikaa etsiä itseäsi, löytää kavereita, matkustella, tutkia, kehittää, aloittaa ja lopettaa uusia harrastuksia sekä opetella laittamaan hiuksesi kunnolla ja tekemään hyvää ruokaa.

10. *Naura enemmän.* Kiinnitä muutenkin enemmän huomiota siihen, mikä tekee sinut iloiseksi.

Terveisiä tulevaisuudesta

Olet varmaan lukiessasi jo kovasti pohdiskellut sitä, missä tämän kirjeen kirjoittaja istuu ja mitä hän tekee. Ja miten hän on

nykyiseen paikkaansa päätenyt. Et ehkä ole kovin innostunut paikasta, jossa juuri nyt olen. En valitettavasti ole kulmakonttorissa, josta näen merelle. Enkä ole vielä tohtori. Istun Helsingin yliopiston Aleksandria-tietokonetilan alimmas-
sa kerroksessa, sillä jostain syystä tämä paikka toimii minulle kirjoittamiseen.

Kävin juuri läpi 10 vuoden sähköpostit, ja huomasin, että ainakin jatko-opinnot ovat tarkoittaneet minulle lukuisia konferenssi-
osallistumisia, työryhmien vetämistä, monien ideapapereiden kasaamista ja mielenkiintoisiin ihmisiin tutustumista. Olen päässyt matkustamaan. Olen ainakin jossakin määrin onnistunut yhdistämään kehittämistyön tutkimustyöhön, hyvin monella tavalla, ja yliopisto-ympäristössä, jossa se on varsin vaikeaa. Matka on ollut pääosin nautittava, vaikkakin haasteita täynnä.

Lähdet liikkeelle halustasi selvittää, löytää ja kehittää. Teet juuri sen, mistä aloittelijoita varoitetaan: "Väitöskirja *ei* ole kertomus siitä, mitä maailma oli eilen, on tänään ja tulee olemaan huomenna". Vaikka työ saa sinut solmuun, vie se sinut aika pitkälle. Sinulla tulee olemaan jonkinlainen oma käsityksesi maailmasta. Omakohtainen polku mutkineen opettaa sinulle käsityksen luovasta prosessista. Sinä kehität varsin kattavan menetelmällisen ja teoreettisen työkalupakin. Täytyy sanoa, että olen ylpeä suoraselkäisyydestäsi, mutta voisit kyllä kuunnella ympärillä olevia ihmisiä vähän enemmän. Sinusta tulee kuitenkin se koulutuksen tutkija-kehittäjä, joka jo opiskelijana halusit olla. Juuri nyt, tätä kirjoittaessani, en kuitenkaan vielä tiedä mistä löydämme itsemme vuonna 2026. Will see...

Rakkaudella,

Mari

Lähetäjä: Mari Simola v. 2006

Vastaanottaja: Mari Simola v. 2016

Aihe: Re: Kirje väitöskirjaansa aloittavalle jatko-opiskelijalle

Hei Mari,

Kiitos kirjeestäsi, oli mukavaa kuulla sinusta. Edessä oleva matka kuulostaa mielenkiintoiselta, ja jollakin tavalla myös hyvin "minulta". En tosin oikein pääse yli siitä, että tähän prosessiin tulee kulumaan kymmenen vuotta! Voisitko nyt päästää irti noista ongelmistasi, mennä vaikka luovan kirjoittamisen kurssille, jotta saat tuotettua tekstiä, edes jonkinlaista. Opettele kirjoittamaan strukturoidusti, erilaisia tekstejä. Ennen kuin saarnaat muille, noudattaisitko noita omia ohjeitasi, kiitos. Tule pois sieltä piilosta, jossa tekstiesi kanssa lymyilet. Haluaisin joskus sinne kulmakonttoriin.

Rakkaudella,

Mari

Lähteet

Cameron, J., Nairn, K. & Higgins, J. (2009) Demystifying Academic Writing: Reflections on Emotions, Know-How and

Academic Identity. *Journal of Geography in Higher Education* 33:2, 269-284.

Engvall, L. (2009) *Mercury meets Minerva: Business studies and higher education - the Swedish case*. Stockholm: Economic Research Institute, Stockholm School of Economics.

Higgins, C. (2010) Chapter 2: Worlds of Practice: MacIntyre's Challenge to Applied Ethics. Erikoisnumero "The Good Life of Teaching: An Ethics of Professional Practice by Chris Higgins". *Journal of Philosophy of Education* 44:2-3, 237-273.

Leppälä, K. & Päiviö, H. (2001) *Kauppätieteiden opiskelijoiden moraalijärjestys: narratiivinen tutkimus kolmen eri pääaineen opiskelusta Helsingin kauppakorkeakoulussa*. Helsinki: Helsingin kauppakorkeakoulun HKKK:n julkaisuja B-34.

Kolbe, L. (2014) *Yläluokka. Olemisen sietämätön vaikeus*. Helsinki: Kirjapaja.

Mäntylä, H. & Päiviö, H. (2005) Toivon ja epätoivon äärellä akateemisessa työssä. Teoksessa: H. Aittola & O.-H. Ylijoki (toim.) *Tulosohjattua autonomiaa. Akateemisen työn muuttuvat käytännöt*. Helsinki: Gaudeamus, 41-66.

Nixon, J. (2004) Education for the Good Society: the integrity of academic practice. *London Review of Education* 2:3, 245-252.

Räsänen, K. & Mäntylä, H. (2001) Preserving Academic Diversity: Promises and Uncertainties of PAR as a Survival Strategy. *Organization* 8:2, 299-318.

Räsänen, K. (2005) Akateemisen työn hallinta: jäsenyyksiä kokemuksille ainelaitoksen johtajana. Teoksessa H. Aittola & O.-H. Ylijoki (toim.) *Tulosjohdettua autonomiaa: Akateemisen työn muuttuvat käytännöt*. Helsinki: Gaudeamus, 18-40.

Räsänen, K. (2014) Käytäntöteoreettista terminologiaa: selkiyttämis- ja määrittely-yrityksiä. Kurssin Muuttuva työ (2010) moniste. Organisaatiot ja johtaminen, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu.

Räsänen, K. (2016) Kurssin Ammattitaidon kehittäminen yliopistotyössä materiaalit 14.1.16-28.4.2016. Organisaatiot ja johtaminen, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu.

Thomson, P. & Kamler, B. (2016) *Detox Your Writing. Strategies for doctoral researchers*. London & New York: Routledge.

Jatko-opiskelijana olemisen sietämätön keveys - dilemmat ja todellisuus

Laura Berger

Jatko-opiskelija kohtaa lukuisia dilemmoja opintojensa aikana. Aloittaessaan moni ajattelee, että on saanut opintopaikan etabloidussa systeemissä ja opinnot etenevät enemmän tai vähemmän ennalta rakennetun aikataulun ja tehtävien, kuten opintopisteiden suorittamisen, puitteissa. Samanaikaisesti jatko-opiskelijoilla itsellään on hyvin erilaisia näkemyksiä siitä, miten koko järjestelmä toimii, kuinka opinnot etenevät sekä miksi he yleensä haluavat tutkinnon suorittaa. Rajapinta jossa jatko-opiskelijana olemisen dilemmat tulevat itselleni näkyviin, on tyypillisesti yksilön (jatko-opiskelijan) ja systeemin (yliopiston jatko-opinto-ohjelman) kohtaamispisteessä.

Käsittelen tässä esseessä omien kokemuksieni pohjalta jatko-opiskelijana olemista, sekä kysymyksiä kuka oikein yliopiston kontekstissa olen ja mitä lopulta siellä teen. Tarkemmin sanottuna, erityisesti kaksi asiaa näyttäytyivät minulle laajempina dilemmojen alkulähteinä. Jatko-opiskelija on edelleen opiskelija, mutta kuitenkin pikkuisen enemmän eli 'jatko'. Näin ollen jatko-opiskelija on monessa suhteessa jonkinlaisessa rajatilassa: 'ei ihan' opiskelija, eikä myöskään yliopiston palkkalistoilla työskentelevien kaltaisessa asemassa. Minulle tämä tuli erityisen

selväksi opintojen alussa tultuani kun hyväksytyksi osaksi yliopistoyhteisöä. Hyväksymiskirjeessäni lukee: *'Letter of Admission, The Executive Dean of Aalto University School of Science and Technology has the pleasure to welcome you`*. Ja kirje päättyy: *'We look forward to having you join us.'* Join us! Aalto University, School of Science and Technology ja vieläpä Executive Dean odottavat! Tämän jälkeen sain vapaasti alkaa tehdä tutkimustani missä halusin, vaikkapa kotona tai kirjastossa.

Toinen, itselleni erityisen läheinen dilemma on yksin tekemisen ja ajattelemisen arvostus akateemisessa maailmassa, samalla kun jatko-opiskelijoitakin kehoitetaan kirjoittamaan yhdessä ja verkostoitumaan kaikin mahdollisin tavoin.

Opintopolkuni voisi hyvin nähdä myös jonkinlaisena projektina kohti itsenäistä, tai eksplisiittisemmin, kohti yksin tekemistä. Jatko-opiskelijuuteni alkoi siitä, että olin onnistunut rajaamaan ja perustelemaan tutkimusaiheen, jota hieman kärjistetysti *'kukaan ei ole tutkinut aikaisemmin'*. Näin ollen paitsi etabloidun eksperttinä aiheessani vähintään yhtä vahvasti harjaannun yksin tekemisessä/olemisessa/toimimisessa. Kehittelen sisältöjä, jotka näyttäytyvät sitä perustellummilta tutkia, mitä vähemmän kukaan toinen ihminen enää osaa niitä sisältöjen puolesta korjata tai täydentää! Suoraan sanottuna, tähän kuulostaa ihan kahelilta! Tutkimustahan tehdään muita ihmisiä varten, jotta siitä olisi toivottavasti hyötyä, jopa iloa muille ihmisille. Lisäksi työelämässä aivan erityisenä taitona nousee esiin yhdessä tekeminen ja kyky toimia osana ryhmää. Mitä se sellainen sitten on että ihmisiä koulutetaan erakoitumaan oman aiheensa

parissa?!

Tuskin kukaan jatko-opiskelija yksityisyyttään liikaa vaalii, sillä olisihan ihanaa olla jatko-opiskelijana osa jotakin 'meitä'. Etenkin sellaista 'meitä', jotka osaisivat olla yhtä innoissaan viimeisimmästä arkistolöydöstäni kuin itse olen. Tässä kohtaa pääsemmekin ongelman ytimeen tutkimuksen tekemisestä yksin- ja muiden kanssa: Omaa tutkimusta tehdessä mikään aiheelle relevantti löytö ei ole triviaali, koska se on yksi osa suurta palapeliä, ja näin ollen tärkeä osa kokonaisselitystä: jollei aivan tääräyttävä, niin vähintäänkin jännä. Samalla olen kovin tietoinen siitä, että vain henkilöt jotka tietäisivät samat taustat kuin minä osaisivat tuota arkistolöytöäni todella arvostaa. Jako näyttäytyy minulle ymmärtämisen ja samastumisen välisenä erona: Jos onnistun tutkimuksessani kommunikoimaan löytämäni uudet seikat ja kuinka ne vaikuttavat kokonaistulkintaan, olen saanut toisen henkilön ymmärtämään. Samastuminen kuitenkin vaatisi että pystyisin sisällön lisäksi välittämään muille ihmisille myös tutkimusprosessini. Tätä kokemuksellista puolta on mahdotonta ainakaan akateemisen työni lopputuotteeseen, väitöskirjaani sisällyttää.

Silti juuri näiden kahden asian yhdistelmä, tutkimuksen sisältö ja samalla tutkimusprosessi kokemuksena ovat selitys miksi teen tutkimusta, ja miksi jaksan sisällöistä jatkuvasti innostua. Samaan aikaan parasta, mitä saatan kuvitella, olisi saada olla osa yhteisöä, jakaa innostumistani, ja myös saada tukea muilta ihmisiltä. Seurauksena on, että tohtoriopinnot 'ajanjaksona elämässä' edustavat jatkuvaa omien käsitysten, oletusten ja

motivaatioiden uudelleentulkinnan ja tarkistamisen tilaa.

Jatko-opiskelijan työtä voisi hyvin kuvata termillä 'tulosjohdettua autonomiaa'. Mutta se kuulostaa aika negatiiviselta. Positiivisempi määritelmä olisi 'yksin yhdessä'. Se kuulostaa enemmän siltä, miten ainakin minä haluaisin asioiden olevan. Yksin yhdessä on määre, jota olen tullut usein käyttäneeksi kissastani. Kissojen ajatellaan olevan itsenäisiä ja mukavuudenhaluisia. Mutta ne voivat olla myös erityisen sosiaalisia ja puheliaita, kun seura on oikeanlaista. Oma kissani osasi luovia näiden tilojen välillä ja istui usein sohvan selkänojalla mukana, mutta yksin. Minäkin haluaisin mahdollisuuden olotilaan, jossa voisin valita olla yhdessä ja sosiaalinen ja samalla iloita oman tutkimuksen yksityiskohdista joihin muut eivät yhtälailla samastu. Yhdellä lauseella määriteltynä jatko-opiskelijana olemisen keskeinen dilemma on yhtäältä toiminta osana järjestelmää ja yhteisöä, ja samalla sen tarjoama lähes totaalinen vapaus ja yksilöllisyyden vaatimus.

Kirjoittamisen dilemma

Keskeisin asia, joka jokaisen jatko-opiskelijan on otettava huomioon, on opinnoissa eteneminen, kuinka prosessi toimii. Kaikki muukin tekeminen tuntuu kietoutuvan tähän jatko-opiskelijana olemisen kronologiseen konstruktion. Tämän prosessuaalisen asetelman lisäksi jatko-opiskelijana elämisen ja olemisen tärkeintä toimintaa on kirjoittaminen; sen puute, tarve tehdä sitä, saada se väitöskirja valmiiksi. Edelliselle voisi antaa nimen 'Writing dilemmas' (ajattelen teosta 'Writing Culture').

Jatko-opiskelija kuulee väistämättä erilaisia kehotuksia kirjoittaa ja saa neuvoja siihen, kuinka tekstiä voisi parantaa sekä kieliopillisesti että luettavuuden kannalta. Mutta se, mihin olen saanut todella vähän neuvoja, on kuinka prosessi ihan oikeasti toimii: miten opin, mitä opin ja kuinka väitöskirjatutkimus lopulta oikein etenee. Tässä se, miten jatko-opintojen 'pitäisi edetä', ja mitä todellisuudessa tapahtuu, ovat kaikkea muuta kuin sama asia. Kaikki oppaat, jotka neuvovat kuinka kirjoitat väitöskirjan yleensä missaavat koko pointin! Väikkärin tekeminen on lähtökohtaisesti hyvin henkilökohtaista, mutta yleiset kirjoitusoppaat pyrkivät mahdollisimman yleispäteviin muotoiluihin, hypoteettisille jatko-opiskelijoille mieluummin missä tahansa yliopistossa, koko maailmassa. Juuri siksi ne jäävät aika hyödyttömiksi oikeille ihmisille. Luulen, että realistisin opas väitöskirjaprosessiin on PhD comics. Se pureutuu juuri projektin absurdiuteen ja fragmentaarisuuteen sarjakuvan muodossa (<http://www.phdcomics.com>).

Mahdottomat tilanteet ja todellisuuksista neuvottelu

Inspiraationa ja esseen rakennetta varten lainaan Sherry Ortnerin ajatuksia. Kirjassaan *'Sherpas through their rituals'* (1978) Ortner kertoo siitä, kuinka Nepalin sherpojen maailmassa toimii samanaikaisesti ristiriitaisia normistoja. Seurauksena on se, että todellisessa toiminnassa yksilö joutuu väistämättä 'neuvottelemaan' kussakin tilanteessa erikseen kuinka olisi parasta toimia ja reagoida. Esimerkkinä siitä, miksi tällainen päätöksenteko on kaikkea muuta kuin yhdentekevää, on Ortnerin esimerkki

murhasta. Buddhisteina sherpat ajattelevat että ihmisten ei tule tuomita toisiaan tässä elämässä, sillä kaikki teot vaikuttavat seuraavassa elämässä. Kyseisessä yhteisössä murha onkin hyvin harvinainen, lähes mahdoton tilanne. Kun tällainen tapaus kuitenkin tuli ajankohtaiseksi, seurauksena oli se, että yhteisö päätyi ratkaisuun olla tekemättä mitään. Tämä oli kuitenkin yleisen oikeustajun vastaista huolimatta uskonnollisen järjestelmän normistosta, ja kyvyttömyys reagoida asiaan vaikutti siihen, että sherpat lopulta liittyivät osaksi Nepalín oikeusjärjestelmää. Näin yhdestä tapauksesta tuli ennakkotapaus, joka muutti laajempaa järjestelmää.

Esimerkki kieltämättä saa jatko-opiskelijan dilemmani näyttymään varsin pieninä ja arkisina, mutta analogia puhuttelee, sillä tilanteet joissa jatko-opiskelijalle on tarjolla täysin ristiriitaisia ohjeita, ovat kovin tuttuja. Lisäksi tunnistan todellisuuden juuri tällaisena, että ani harvoin valinnan voisi tehdä helppojen ja selkeiden 'oikean' ja 'väärän' välillä. Todellinen maailma vain on sen verran sotkuinen, että ainoastaan saduissa on kaksi tietä, oikea ja väärä. Edelleen, ehdotan että jatko-opiskelijana olemisen keskeinen dilemma olla yhtäältä osana järjestelmää ja yhteisöä, ja samalla lähes totaalinen vapaus ja yksilöllisyyden vaatimus, eivät ole puhtaasti toistensa vastakohtia. Todellisuudessa jatko-opiskelija joutuu toimimaan jossakin näiden välimaastossa, ja ratkaisemaan kussakin tilanteessa erikseen kuinka toimia. Ammattitaidon kehittäminen yliopistotyössä-kurssilla esitettyä 'moninäkökulmaista käytännöllisen toiminnan käsitettä' käyttäen esitän, että kysymykset miksi, mitä ja miten teen, ovat kaikki

pulmia, jotka alkavat purkautua tohtoriopiskelijalle vasta omaa tutkimusta tehdessä, osana konkreettista toimintaa.

Analogia, joka tuntuu erityisen sopivalta kuvaamaan jatko-opiskelijana olemisen dilemmaa, on ruotsinkielisen sukulaiseni pohdinta siitä, kuinka suomeksi kielto- ja myöntöilmausten taivutus on vaikeaa. Kongruenssin mukainen taivutus kun ei aina toimi, eikä vieraskielinen kuule mitään ristiriitaa huudahduksessa 'Et saat!' Tämä analogia ilmaisee jatko-opiskelijan kohtaamat dilemmat, jotka kovin usein ovat muotoa "saat ja et". Tähän myös pätee se, että useimmiten muut, kuten vaikkapa ohjaajat, eivät 'kuule' mitään ristiriitaa antaessaan ohjeistuksen, jota jatko-opiskelija ei voi tulkita kuin muodossa 'et saat!'.

Teoreettisemman version tästä 'et saat' -ilmiöstä on muotoillut Sherry Ortner, jolta lainaan kaksi termiä: todellisuuksista neuvottelu (reality bargaining), joka sopii edellä luonnehtimaani tilanteeseen, ja edustava anekdootti (the representative anecdote). Ortner (1978, 1) kertoo:

'One may envision the task of an ethnography as opening a culture to readers, unfolding it, revealing it, providing not only a sense of surface form and rhythm, but also a sense of inner connections and interactions. One way to proceed would be, to borrow a phrase from Kenneth Burke, 'the representative anecdote', the little vignette of social life actually observed, that was for the field-ethnographer, and will ideally be for the reader, especially revealing of important cultural dynamics.. ..the incidents that are used as representative anecdotes generally involve breakdown or conflict, moments where the rules are

called into question, or contradictory rules are invoked, where 'reality bargaining' (Rosen) is called into play. The very uncertainty of the situation, the very unpredictability of the outcome, serve to bring to the foreground cultural 'stuff' that is normally so taken for granted as to be almost inarticulable.'

Eli, todellisuuksista neuvottelu toimii nimenä prosesseille ja tilanteille, joissa jatko-opiskelija joutuu tekemään päätöksiä konkreettisesti toiminnassaan ristiriitatilanteissa. Edustava anekdootti puolestaan viittaa esseeni esimerkkeihin. Nämä anekdootit, jotka perustuvat täysin omaan kokemukseeni, saattavat kertoa myös yleisemmin jatko-opiskelijoiden kohtaamista dilemmoista.

Epäilemättä jatko-opiskelijoiden kohdalla tällaiset todellisuuksista neuvottelun tilanteet ovat harvemmin yhtä radikaaleja kuin Ortnerin kuvaamat sherpojen dilemmat. Lisäksi tohtoriopiskelijoiden kohdalla näyttäisi olevan niin, että ristiriitaisista tilanteista keskustellaan laajasti, mutta niitä ei nähdä minään yhtenä ilmiönä. Ehdotan kuitenkin, että todellisuuksista neuvottelu on tunnistettava ilmiö, jonka jatko-opiskelijana väistämättä kohtaa, ja jonka erilaisista muodoista tulee keskusteltua muiden samoja asioita pohtineiden opiskelijoiden kanssa. Eli ilmiö koskettaa yksittäisiä ihmisiä, mutta on samalla tunnistettava yleisempänä ongelmana joka kiinnostaa jatko-opiskelijoita laajasti.

Jatko-opiskelija on roolinsa puolesta usein hieman kaksijakoisessa tilassa: yhtäältä hän on melkein kuin muut opet-

tajat/tutkijat/professorit, mutta samalla 'vain' opiskelija Hypo-
teesini on se, että jatko-opiskelijan asema on eri roolien välissä,
ja että sen seurauksena todellisuuksista neuvottelu tulee niin
usein näkyväksi. Edelleen, tämä on mahdollinen selitys ilmiön
tunnistettavuudelle: ilmiön täytyy olla tarpeeksi lähellä itseä,
jotta se on mahdollista sellaiseksi tunnistaa.

Lainaan Ortnerilta myös esseen rakenteen. Kirjassaan '*Sherpas
through their rituals*' (1978) hän kuvaa aina ensin dilemman eli
pulman (problem), ja sen jälkeen ratkaisun (solution), siis sen
kuinka sherpat lopulta käytännössä toimivat. Minäkin seuran
tätä kahden osan jakoa, esittäen ensin pulman, sitten pohdinnan
siitä, kuinka olen toiminut. Ratkaisun sijaan kuitenkin käytän
sanaa 'todellisuus', viitaten siihen mitä olen päätenyt tekemään.
Haluan myös korostaa sitä, että suuri osa jatko-opiskelijana
olemisen 'prosesia' vaikuttaa olevan oppiminen erilaisten
implisiittisten käytäntöjen ja niitä koskevien havaintojen kautta.
Todellisessa elämässä pulmieni ratkaisut eivät ole syntyneet
tietoisten valintojen ja laskelmoinnin pohjalta. Todellisuus
kuvaa sitä, mitä olen jatko-opiskelijana oppinut: kun olen
päässyt pulman yli, tehnyt tilanteesta oman tulkintani ja löytänyt
tavan toimia.

'Kirjoita Kirjoita!'

Pulma

Vain kirjoittamalla työ etenee, vain kirjoittamalla löydät
rakenteen, huomaat miten paljon jo tiedät, kirjoittamisen kautta

ajatuksat kehittyvät ja muotoutuvat ja niin edelleen...

Eräs jatko-opiskelija kuvasi sitä, kuinka hän oli aivan vast'ikään aloittanut tohtoriopinnot ja osana yhtä kurssia hänen piti kirjoittaa artikkeli review-lehteä varten. Opiskelija oli keskustellut tästä tehtävästä ohjaajansa kanssa. Ohjaajan kanta oli ollut se, että ihan 'oikean' artikkelin kirjoittaminen kurssin puitteissa ei ollut realistista ja ettei tätä tarvinnut ottaa niin vakavasti. Kurssin vetäjä oli kuitenkin toista mieltä. Lyhykäisyydessään, jälkimmäisen ohje oli 'kirjoita kirjoita!', mihin opiskelijamme olisi hämmentyneenä halunnut reagoida 'mitä kirjoitan, mitä kirjoitan!'. Vasta aloittaneena vastaukset kysymyksiin mitä tiedän, kuinka löydän tietoa, mistä kirjoitan, ja mihin väitöskirjassani lopulta fokusoidun, ovat kaikki vielä auki. Kaiken kaikkiaan koko kysymys 'kuka olen tutkijana' on vielä ilmassa. Hyvä kun oman nimensä tietää! Ja vielä pitäisi muistaa missä koulussa ja millä laitoksella opiskelee. (Hyvä samaistumisen perusta useamman vanhemman aaltolaisen kanssa on itse asiassa se, että tunnen myös heistä henkilöitä jotka tarkistavat yliopiston nettisivuilta missä ovat töissä, koska nimiä on muutettu etenkin viime vuosina useita kertoja, eivätkä viralliset suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset nimet täysin vastaa toisiaan.)

Vaikka edellistä voi pitää hieman kärjistettynä, se on edustava anekdootti ('representative anecdote'). Kaikki jatko-opiskelijat joutuvat alkuvaiheessa pohtimaan uudelleen, mihin ovat oikein ryhtyneet. Ja vaikka aivan ensimmäisellä viikolla ei kehoitettaisi hyppäämään kirjoittamiseen, todellisuus tulee vastaan viimeis-

tään siinä vaiheessa, kun pitäisi paikantaa relevantteja materiaaleja, ja itsellä on vain utuinen käsitys ehkäpä muutamasta artikkelista ja kirjasta, joista saattaisi olla hyötyä.

Aloitteleva tutkija ei mitenkään voi osata rajata tutkimustaan. Jollei tiedä hyvin tarkasti mitä on tutkimassa, myös sen tietäminen mistä keskeiset aineistot löytyvät, on hankalaa. Ja tähän ei mikään kirjoitusopas, tai kukaan ulkopuolinen, kerro sitä helppoa 'oikeaa' vastausta.

Todellisuus

En ole varma koska asiat loksahdivat ja yhtäkkiä lakkasin pohtimasta sitä, mistä löydän relevanttia tietoa. Edellinen lähes unohtui, kun seuraavassa vaiheessa keskeisimmäksi nousivat pohdintani siitä, millaisilla rajauksilla ja kysymyksenasetteluilla saan esiteltä sekä kiinnostavan, että materiaalia edustavan otannan kaikesta tiedon massasta. Parhaassa tapauksessa onnistuisin vielä kirjoittamaan kokonaisuuden jossa on jännitettä niin että tekstin aikana 'tapahtuu jotain', ja lukija sekä pysyy tarinassa mukana että kiinnostuneena aiheesta.

Olen monesti ajatellut ulkomailla asuessani milloin oman arkiympäristön reitit sisäistyvät niin, etten enää tule ajatelleeksi vaikkapa New Yorkin Subwayssä montako pysäkkiä on jäljellä ennen kuin pitää jäädä 'omalla pysäkillä'. Samalla tavoin minulle on käynyt tutkimusta tehdessäni: jossain vaiheessa tuttu maantiede (eli sisällöt) alkoivat muodostaa verkoston, ja aloin nähdä sisältöjen väliset viittaussuhteet ja hierarkiat. Aivan kuin

kaupungissa liikkuesssa. Nyt kysymys on siitä, että pitäisi ehtiä sinne tai tuonne - tapaamiseen, valtionarkistoon, kirjastoon, uimaan. Tutkimus ja muu tekeminen ovat osa samaa maantiedettä. Ja vasta kun tuntee maaston, on mahdollista kuvata se tietty reitti, josta haluaa tutkimuksensa kirjoittaa.

Jaksaa jaksaa! Eli 'tulosjohdettua autonomiaa'

Pulma

Jatko-opiskelijalla ei todellisuudessa ole omaa PA'ia (Personal Assistant) tai PT'ia (Personal Trainer), jotka olisivat vierellä kannustamassa 'jaksaa jaksaa', tai opastamassa mitä ohjelmassa on seuraavaksi. Jatko-opiskelijan on aivan itse ja omin päin löydettävä se hetki, kun siirtyy kahvikupin ääreltä kirjoittamaan ja päätettävä mikä kaikista tehtävistä, ja päätettävä järjestys, mikä omaa tutkimusta varten selvitettävistä asioista on akuutein. Kukaan ei odota minnekään töihin tai jos odottaakin, se liittyy johonkin muuhun kuin oman tutkimuksen tekemiseen. Tuloksia toivotaan, mutta vapaus on täydellinen.

Todellisuus

Ennen kuin minäkin rupesin jatko-opiskelijaksi, vapaus tutkijantyössä tuntui, noh, aika kliseeltä. Mutta nyt ymmärrän asian eri tavalla. Ennen olisin ehkäpä kuvitellut, että se liittyy siihen oman ajankäytön vapauteen ja että samalla voi olla vaikeaa, kun tekemistä riittäisi enemmän kuin kukaan pystyy tekemään: Aikaansa vain pitää oppia käyttämään.

Se mitä olen oppinut, on mitä kirjoittamalla voi saada aikaan. En edelleenkään väitä, että se olisi aina hauskaa. Usein törmään ongelmaan, jonka huomasin kauan sitten autokoulussa: se, että tiedän miten pitäisi tai kannattaisi toimia, ei mitenkään estä minua tekemästä asiaa aivan toisin.

Tutkimuksen tekemisessä rakastan kahta asiaa. Ensin sitä, että saan keskittyä johonkin aineistoon liikaa - niin että tiedän jostakin paljon laajemmasta kontekstista sen asian ympäriltä, jonka olen poiminut osaksi omaa tutkimustani. Useasti nimittäin on niin, että se relevantiksi väitetty, vaikkapa tietokannassa, edustaa vain fragmenttia etsimästäni keskustelusta. Jotta voin varmistaa löytäneeni sen, kuinka kyseinen keskustelu on edennyt, olen samalla tullut selanneeksi satoja sivuja muuta. Mutta tämä muu on samasta lähteestä, ja näin ollen edustaa tiettyä perspektiiviä. Ilmeisimmät kaksi seurausta tästä ovat seuraavat: tiedän kaikenlaista mikä ei hyödytä suoraan omaa tutkimustani; erilaiset aineistot näyttäytyvät suhteessa muihin, eli kaikki tekstit ovat jostain näkökulmasta kirjoitettuja, eikä ole mitään objektiivista 'puhdasta faktaa'. Kolmanneksi tulee se innostavin seuraus. Osana omaa tutkimusprojektia minulle on kertynyt lukuisia aiheita, joita olisi ihastuttavaa kaivella vähän lisää. Suuri osa tosin on sellaisia toistaiseksi hyvin vähän tutkittuja asioita, joista jakaisin mielelläni tiedon muille. Olen itsekin vasta ymmärtänyt, että jos mikään, niin tämä on se yksi asia, joka tekee minusta 'tutkijan'. Olen monesti ollut itse lähes yllättynyt kuinka osaan keskustella ja erityisesti jakaa tietoa asioista, joista en ole kirjoittamassa, joista tiedän jostain oman

tutkimustyöni reunoilta. Tämän vuoksi jaksan intoilla tutkimuksen tekemisestä yleensä, ja innostua myös muiden ihmisten kanssa.

Toinen asia on itse kirjoittaminen. Minulle kirjoittaminen on siivoamista. Kaikki se 'puuro', mitä tiedän aiheestani olisi toiselle ihmiselle selittäessä täysin kaoottista ilman tätä siivoamista. Siivoaminen epäilemättä viittaa myös kokonaan pois siivoamiseen, eli jutun karsimiseen, mutta tärkeimpänä pidän sitä, että kun alussa on valtaisa läjä vaatteita sikin sokin, lopussa esitän tulkintani vaatekaapista (kehyksestä) jonne olen valikoinut järjestyksessä teemaan sopivat, sukat, housut, paidat jne., kaikki omissa pinoissaan. Tämä kokonaistulkinnan luominen on se samalla kertaa raskain ja ihanin asia. Parhaimmassa tapauksessa kokonaisuus on jotain enemmän kuin ne yksittäiset asiat. Se on kuin Hegelin 'aufhebung', josta kurssilla Ammattitaidon Kehittäminen Yliopistotyössä myös keskusteltiin. Lisäksi pidän teorian hyödyntämistä, jollei aivan välttämättömänä, niin vähintään tärkeänä. Minulle teoria on se, jonka avulla voin tunnistaa ja nimetä sukat sukiksi, ja housut housuiksi. Ilman sitä kaapissa olisi iso läjä kategorisoimatonta puuvillaa, jonka käyttötarkoitusta olisi hyvin vaikea perustella.

Jatko-opiskelijana olemisen prosessissa kliseen oloinen idea vapaudesta on nyt muuntunut hieman toisenlaiseksi. Kun olen nyt 'etabloitunut yksin tekijäksi', koko idea on enemmän siinä, että aikaisemmin olen tehnyt enemmän tai vähemmän ohjatusti pieniä projekteja (tähän lukisin myös maisterin työn), mutta nyt olen tehnyt muutaman vuoden voinut kertoa tekeväni sitä

‘samaa’. Nyt en tiedä yhdestä asiasta paljoa, vaan (niin ainakin kuvittelen) osaan hypätä toisen kirjan tekemiseen paljon kepeämmin. Vaikka en tiedä, koska ja miten tietystä kaupungista tulee niin tuttu, että osaan liikkua omalla arjen alueellani ajattelematta reittejä, tiedän nyt yhden kaupungin niin hyvin, että osaisin ottaa haltuun seuraavan paljon tehokkaammin. Myös tutkimuksen tekeminen käytännöllisenä toimintana on alkanut tuntua tutulta.

Tästä tulee mieleen Matti Nykäsen vastaus, kun häneltä oli kysytty mitä hän ajattelee siellä hyppyrinnokassa, ja onko hänellä jokin tekniikka, jolla hän kannustaa itseään mahdollisimman hyvään suoritukseen. Nykänen vastasi, että ei hän sen kummemmin ajattele. Että se niin kuin on tuttua, että sä niinku niin oot ollu siellä ennenkin. Että se on se ‘Bon voyage -feeling’ vaan.

Lopeta! Eli nyt se on valmis. Tai ei oikeastaan. Mutta nyt se lähtee esitarkastukseen.

Pulma

Lopulta teoksen (väitöskirjan) on oltava valmis. Eräs musiikkia tekevä tuttavani sanoi, että ‘noh, levyjen kanssa menee niin, että joku sanoo että nyt tämä julkaistaan’. Oma kokemukseni on se, että yhdellä olkapäällä istuu se alussa kuvaamani kurssin vetäjä, joka käski ‘Kirjoita kirjoita!’. Hänelle tehokkuus ja valmiit tekstit tulevat ennen kaikkea. Tämä väikkärihän on ihan valmis. Kaikkeahan on jo liikaakin. Vähemmälläkin pääsisit. Toisella

olkapäällä kuitenkin istuu se kriittisempi ohjaaja, joka kertoo mihin vastaväittäjä saattaisi tarttua. Ja esitarkastus ja kielentarkastus vie aikaa. Tähän näkökulmaan tarttuu kiireesti tutkija sisälläni, joka ryntää väliin kiljahtamaan: Ennen mitään tarkastuksia minun on aivan pakko saada käydä vielä siellä Mikkelin arkistossa, koska olisihan se täysin epäilyttävää, jos en olisi varmistanut erään viittaukseni alkulähdettä, tarkistaa X,Y ja Z, kirjoittaa uusiksi tuo ja tuo osio, pohtia teorian eteneminen kussakin luvussa ettei vain ole toistoa, ja tilkitä kaikki aukot mihin vastaväittäjä saattaisi tarttua... ja epäilen kovasti että tässä unohdan ainakin puolet kaikesta mitä olen suunnitellut vielä tutkimukseeni korjaavani ja täydentäväni! Seurauksena on samankaltainen hengästymisen tunne kuin kehoituksessa 'kirjoita kirjoita!' vasta-aloitaneelle jatko-opiskelijallemme.

Todellisuus

Olen vielä tässä kieltämisen tilassa. Työ on lähes valmis, mutta jos saan vielä tehdä korjauksia, realistinen aikataulu esitarkastukseen jättämiseen voisi olla mieluummin vaikkapa kolmen vuoden päästä. Loppuvaihe on kuin hidas juna, joka kulkee hiljalleen halki preerian. Maisemat liukuvat hiljalleen ohi. Junassa on viihtyisää; nythän tunnen tämän yhteisön kaikkine hyvine ja huonoine puolineen. Ruokakin on ihan kelvollista. Mummoni isä kuulemma oli ensimmäisenkin maailmansodan kokeneen sukupolven edustajana neuvonut: 'Du vet vad du har, men du vet inte vad du får'. Miksi junasta poistuminen tuntuukaan niin vaikealta? Tästäkin liikkuu huhuja: ihmiset tekevät jännittäviä ja innostavia asioita myös ja jopa varsinkin

väitöskirjan ja tohtorinhatun saatuaan. Jatko-opiskelija on maisteri, eikä kelpaa tehtäviin, joita tarjotaan opiskelijoille, mutta ei vielä tohtorikaan, joten sen tason tehtäviä ei ole mahdollista hakea.

Bon voyage!

Epäilemättä parhaat neuvot olen saanut eräältä jatko-opiskelijoille tarkoitettulta kurssilta Columbia Universityssä New Yorkissa. Kurssilla käytiin läpi joka viikko uusi kirja. Suuri ahaa-elämys oli, että kirjoista keskusteltaessa poikkeuksetta tuli esiin jokin yllättävä puute muotoa 'miten ihmeessä tätä aivan ilmeistä seikkaa ei ole käsitelty lainkaan!?' Julkaistun kirjanhan pitäisi olla täydellinen tuote, kokonainen maailma, jonka aukottomuuden on varmistanut myös kustantaja. Tästä tuli yllättävän voimaannuttava kokemus - ylistetytkään kirjat eivät välttämättä ole täydellisiä. Toinen ahaa-elämys on peräisin eräästä väitöskirjasta, valitettavasti olen unohtanut mistä. Esipuheessa todettiin jotakuinkin näin: Työ ei ole valmis, mutta se on tehty. Jotain tällaista tulen itsekin väitöskirjani esipuheeseen kirjoittamaan. Eikä tämä ole huono asia, vaan täydellinen esimerkki todellisuudesta neuvottelemisesta. Päinvastoin, suhtaudun epäluuloisesti teoksiin, joissa kirjoittaja julistaa esimerkiksi liitteenä olevan täydellinen lista kirjailijan x koskaan kirjoittamista artikkeleista ja kirjailijasta tehdyistä haastatteluista. Keskeinen osa jatko-opiskelijana olemista on oppia, että todellisuuden kanssa joutuu neuvottelemaan. Myös tulevaisuudessa.

Väitöskirja on kummallinen solmukohta. Kaikki jatko-opiskelijat joiden kanssa olen asiasta keskustellut, vaikuttavat ajattelevan että työn valmistuttua mikään ei ole kuten ennen. Riippumatta tarinan loppua koskevista mielipiteistä, on selvää että jatko-opiskelijuus on prosessi jonka aikana jotain tapahtuu kuten kunnon tarinassa konsanaan. Ennen kuin junasta hyppää ja huikkaa muille matkustajille 'Bon voyage!' ei ole mahdollista nähdä mitä tämän projektin päätöksen takana siintää.

Epilogi

Tommi Uschanov kirjoittaa kolumnissaan (Helsingin Sanomat Sunnuntaina 17.4.2016, C9) otsikolla *'Synesthesia on aidosti maailman oudoin asia'*. Synesthesiassa mikä tahansa aisti voi liittyä mihin tahansa toiseen aistiin, vaikkapa niin että kirjaimet, numerot tai sävelet yhdistyvät väreihin. Samasta ärsykkeestä syntyy eri aistipiireihin kuuluvia aistimuksia. Esimerkkinä, Sibelius on kertonut että hänelle A-duuri oli sininen, C punainen, F vihreä ja D keltainen. Väitöskirjaprosessin aikana erityisesti kirjoittamisesta, lukemisesta ja ajattelemisesta on tullut kokemus, jossa yhtä ei voisi mitenkään irrottaa toisesta; niitä ei ole mahdollista kokea erillisinä. Eli synesthesian logiikkaa noudattaen, jos kirjoittaminen on A-duuri, lukeminen on sinistä. Ärsyke jota voisi kutsua 'tutkimiseksi', on yhteinen. Läpikäymäni jatko-opiskelijuuden prosessi ei ole tehnyt näistä erillisinä tunnistettavista asioista yhtä ja samaa, mutta luonut niiden välille luonnollisen, voimakkaan yhteyden. Dilemmaa ei enää ole.

Lähteet

- Clifford, J., Marcus, G.E. (2010) *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley: University of California Press.
- Ortner, S. (1978) *Sherpas through their rituals*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Uschanov, T. (2016) Synesthesia on aidosti maailman oudoin asia. *Helsingin Sanomat*. Sunnuntai. 17.4.2016, C9.
- PhD Comics. <http://www.phdcomics.com>. 10.4.2016

III Akateemisen työn tuunaus ja työpisteet

Motivation and job crafting in the academic world

Catharina Gylling-Bärlund

In this paper I will reflect on the ways through which I have tried to develop my motivation and my techniques to craft my job at the university. My PhD process has been a bit rocky. Now it is ten years since I started my journey. One thing that I have learnt is that my writing does not develop by itself and my work needs to be written even if I lack motivation for writing.

My PhD process started in Hanken in the spring of 2004 when I finished my master thesis in Marketing. I wrote my master thesis in strategic branding and in my grades it was written that I had gotten extraordinary insight into the company's internal processes. This was because I knew the Marketing Manager of the company. I never thought about continuing for a PhD and for all I know I was just happy to get out of the school and continue with other things in my life. The years before that I had lived in Copenhagen and I worked with sports and sponsorship for the national sailing team, and I finished Hanken within three years. A senior woman who was lecturing at Hanken by that time talked me into doing a project for Brand Finland together with a group of very influential persons and organizations in Finland. So I did. I got interested in brands and I followed an English professor to Warwick University and Bath School of

Management, and then back to Finland where I applied for starting my PhD studies at Aalto University in the fall of 2006.

To my nature, I am curious and eager to learn and develop, and I am always ready to take on a challenge, and that is why I am in the academic world today. But during these 10 years I have found myself thinking why I do have to do this. Is it not enough that I have written the master thesis and why did I just not say no to this? But I cannot give up now as I am almost there and spent so many years trying to figure out what it is that I am doing. My problem is that I am so eager to learn new things that I get lost in all the possibilities that there are. My struggle in the academic world has been to learn ways through which I can motivate myself to craft my job (writing my PhD) so that I can get it done. I have also moved over from marketing to organizational studies in my PhD.

In the process of creating ways to motivate myself I often come back to the questions “what type of researcher would I like to be” and “how would I like to present myself to the world”. When that answer is not clear for me, as I don’t know if I want to be a researcher or work in the university, then the final goal and process gets fuzzy too. In my desperation to know the reason for doing this I have drawn on the ancient tradition that my goal is to become better at debating, talking and speaking in ways that inspire others. Speaking about what? Well about everything or anything. I have not always known what it is that interests me and I still don’t know, as I am easily distracted.

I am interested in everything and anything from which I can learn something new. Learning new things is what inspires me and motivates me. When I am learning new things I forget everything else. What I was doing or where I was going? It is one step further and two steps back for me. My academic work concerns how members experience the identity of the organizational, and it is linked to motivation and inspiration. I feel like a hamster in a running wheel – is there a way out? When and how?

I have written this paper for you, dear PhD student, and you are perhaps more organized than I am and know what you want, and maybe this paper will help you or maybe it will not. It concerns motivation and how I have worked to motivate myself to know what it is that I am doing, why I am here, and how I can find my way out. There are only two kinds of PhDs those that are ready and those that are not. This paper is also about crafting a job. I build on ideas from the literature on positive organizational scholarship and especially on Wrzesniewski & Dutton (2001). I will now revision myself as an active crafter of my academic work on my journey in the university. Happy reading.

Motivation for job crafting

Traditionally job design has been a method to craft a persons' work. It means that the job can be designed so that it suits the person who is doing the job better, and through that also motivate that person to do the job. The aim is to design it so that

the person develops, the job itself develops and the organization develops. When I look back at how change came about for me I can see that I was the one who changed, and that has caused some specific and general effects on my work, and that in turn has motivated me further.

A need for a human connection with others

The first thing that changed me and motivated me further was that I asked myself do I have a human connection with others, and I realized that I did not. In my mind I had painted a picture that in order to get my academic work done, which was writing, I needed to isolate myself from others and write. I realized that this is not the way that I can live my life and that I am dependent on having a meaningful connections with others. It is not only essential for me. It is the very thing that motivates me. So I realized that I had cut it out and my life was miserable.

I think that we all have a need to have meaningful connections with other humans whatever job you have. That need can be forgotten in the academic world, and it is up to you to figure it out if you are isolating yourself too much or too little. Some people call this self-compassion. Since then I have learnt to developed strong relationships with people that I meet and like and whom I trust. These relationships have helped me to overcome the fear of being lost that I felt in the beginning. Perhaps we all are a bit lost in our PhD student processes in the beginning. The connection to others is a motivational factor that has helped in my job.

A need to have control over my job

I have asked myself do I need to have control over my job and the meaning of my work. In order to know what it is that I am doing in the academic world and especially concerning my thesis work, task focusing and task defining have been of great importance to me. That includes the feeling that I am in control over my work. The PhD-student time is a learning process and academic research is not easy, and I sometimes struggle in the same place not being able to move on. Being in control over the meaning of my work has therefore become important for me. Due to the fact that the process is not linear, I have felt that I do not know the outcome of this process. When I started to take responsibility for moving on I also learnt to take the opportunities as they come along. Even if there would be somebody that told me to move on, I still would not get the things I get if I would not be in control over my job.

A need to have a positive self-image

I have asked myself do I have a need to have a positive self-image. I believe we all have a need for a positive self-image, and when I have been struggling with my work and not knowing where it will take me, it has been a good solution for me to work on a positive self-image. It does not matter where it will take me, I have made the decision that I trust the process and I look great doing just that. I have also been thinking about questions like "what type of researcher would I like to be" and "how would I

like to present myself to the world"? Even though I don't know the answers to those questions, it has motivated me to move on, knowing that I trust the process and others have also survived. Identifying a positive self-image for myself, and being able to fall back on that, is a motivational factor for crafting my job in the academic world.

My attitude towards my own work has changed quite a lot since I came to realize that changing these things actually motivates me to do my job in the academic world. They also work together all of them, both the meaningful connections with people around me, the being in control of the meaning of my work, and the positive self-image. All these have brought me closer to people that study the same phenomenon or the same perspective as I do, and these people have given me a feeling of belonging to a group. In the beginning everything was confusing and I could not and did not want to be around academics as they just confused me even more. I really felt that I was out on thin ice and not belonging here, it was not the right place for me, I felt stupid. I wanted to understand what they were talking about but I could not. Since then when I have taken these motivational aspects into my life, I have also been able to let go of the panic and accept that it is ok not to know what people are talking about and it is ok not to understand. Some people in the academic world are very gifted and talented, some might be faking – that is a talent too, and some are here for the same reasons I am, an infinite thirst for knowledge.

Job crafting practices

I have listed some practices that I do in order to craft my job, that have helped me to motivate myself to get the writing done. I do these job crafting practices in order to get some variation into my work. I craft my job in relation to the boundaries around it and my own boundaries. First of all I work with the task boundaries and I divide my work in different types and number of tasks. I follow up on these and I can see the development and change in the tasks from time to time. I see that I grow and learn, which is important for me.

Changing task boundaries (alter type or number of tasks)

Earlier in my PhD process my tasks changed between writing some articles together with others or papers for a course or something similar. I often had several different tasks going on at the same time, and there was variation in the type and number of tasks that I was working on. Focusing on how the tasks boundaries of my work change, and also actively trying to create change and development in these, are things that help me craft my job. When I am now getting closer to finishing my project, I have divided the chapters in my thesis into different tasks and I write only on my thesis. The chapters vary in types and number but they are all specific tasks. In relation to these, I focus on doing the best I can, while I am trying to figure out what it is that I love about my work, and why I feel a passion for doing a specific task. The challenge that the task itself brings about increases my knowledge about the specific task and I actually find it

interesting and motivating. The promise that I can improve my work motivates me, as well as the fact that I can discuss my findings with others. Later on I can choose my audience and I can write for whom I want.

Changing cognitive task boundaries

I craft my job in relation to cognitive boundaries. I am actively bringing positivity into my work. In itself working is a learning process that alters constantly and which I did not understand in the beginning. The cognitive task boundaries concern responsibilities and obligations when I write. I think about the questions why, how, what and for whom I write when I write. That has given me more freedom and the pleasure of a continuous adaptation of my work, and that sparks motivation. I have five chapters; introduction, theory, method, analyzes and results and these all have different cognitive aspects to them, they are parts of a whole, and I craft them for what they are.

Canging relational boundaries

I craft my job in relation to the relational boundaries of my work. My social environment depends on what I work with at the moment. I can also take a week off from my cognitive tasks and focus on something that I enjoy more, knowing that I have to return to the hard part of getting the chapters done. I know what type of relationships motivate me and give me energy and which ones do not. I also keep my finger on the pulse and see that I do not isolate myself. I follow up that I get my work done and that

I feel good about myself so that I sleep well in the night. I give myself the opportunity to be flexible and follow up relationships that might be good for me and help me to develop in the future. I have always had a large network and I enjoy talking and developing thoughts and work with others.

My relationship with my supervisor was very important in the beginning and there have been some turbulent times during my process. Now I do not have a supervisor anymore, I only have a professor. My research topic is out of my former supervisor's area of knowledge, and that I see is as a good thing, because I find it harder to discuss with two than with one. Unfortunately, my professor also changed this year as the former one moved on to other tasks at the university. These aspects have clearly made a change in my relational boundaries. But as I have started to trust the process of becoming a researcher, and I trust my professor and my colleagues it gives me a good feeling and I can focus in a better way on my own work.

Moderating variables

The moderating variables that influence my job crafting practices are for example that I have experienced an opportunity to craft my job in relation to any feature of my work or simply that I have met someone interesting.

A perceived opportunity to job craft (job features)

The most common perceived opportunity is a situation where I have met with my supervisor or professor and received task orientation, or discussed some features of my work, which have increased my individual and motivational orientation towards my work. Then I know that I am on the right track or that I need to take some parts out or add something new. I have also experienced a perceived opportunity through something that I read, in a course, at a seminar or in an article that have increased my understanding of the problem at hand. The learning process in itself has increased my motivation to craft my job.

Individual orientation towards my work

An individual orientation towards my work is for example something that I have learnt during my research process that has helped me in some other aspect of my life and that has motivated me to craft my academic job further.

Motivational orientation towards my work

The motivational orientation towards my work is that I feel new energy towards writing my thesis, as it is getting closer to the end. That is the biggest motivation that I have experience in this process. Another interesting aspect in relation to my academic topic, organizational identity, is that my work is part of the Aalto University as I am a student of Aalto University.

Specific and general effects of job crafting

The specific effects that I have experienced of job crafting is that the practices that I do have led to changes in the design of the job and changes in the social environment of my work. The practices have helped me in my daily routines and in my cognitive and social environment. The practices that I focus on doing on daily bases motivate me further to craft my job.

The general effects of the job crafting are that the practices have helped me to know who I am and what I do. They have led to changes in the meaning of my work and also led to changes in my work identity. The meaning of work has changed as I feel safer in my role, I know who I am and I feel proud of who I am. I also feel satisfied, as I more often realize that I have done my work well. I enjoy the social and relational environment and the interactions with other researchers and students and professors.

The modeling from other researchers is also important as it enhances the motivation to craft my job and I feel a sense of belonging. Maybe it is about finding the right place for me? I feel that I learn something. I have grown as a person in my PhD-process. These are the practices for crafting my work and I identify the meaning of my work through them. I hope these ideas will help you in your process of writing your PhD.

Reference

Wrzesniewski, A. & Dutton, J. E. (2001) Crafting a job:

Revisioning employees as active crafters of their work. *Academy of Management Review* 28:2, 179–201.

Kohti akateemisen uran unelmatyöpistettä

Leena Tanner

Johdanto

Tarkoitukseni on tässä esseessä käydä läpi akateemista työuraani työpisteiden kertomana. Tosin itse aion olla kertojana ja työpiste on vain muistikuvieni mahdollistaja. Minulle tutussa akateemisessa yhteisössä työpiste esiintyy merkityksellisenä osana henkilön identiteettiä. Esimerkiksi huoneen koko ja paikka kuvastavat henkilön asemaa työyhteisössä (Klein 2009). Lisäksi vallankäyttö konkretisoituu usein myös työpisteen vaihtamisen käsittämättömyytenä. Kaksi kantavaa sanontaa ovat saatelleet työuraani työpisteestä toiseen: ”eihän tämä oikeastaan sinulle kuulu” ja ”kun parempaakaan henkilöä ei ole tarjolla”.

Tarinani alkakoon

Vielä edellisenä päivänä en olisi voinut kuvitellakaan istuvani seuraavana päivänä vaaleasävyisen tikkuja irtoilevan vanhan (toiselle kuuluvan) työpöydän ääressä ja aloittaneeni ensimmäisessä akateemisessa työpaikassani Helsingin kauppakorkeakoulun Menetelmätieteiden laitoksen assistentin sijaisena. On vuosi 1984 ja tammikuun toinen tai kolmas päivä. Olin saanut aamulla puhelun graduohjaajaltani Systemien aineesta ja hän

kysyi, kiinnostaisiko minua Talousmatematiikan ja tilastotieteen assistentin sijaisuus.

Tunnin kuluttua istuinkin jo Chydenian ylimmässä kerroksessa Menetelmätieteiden aineen vastuuprofessorin työhuoneen oven takana odottaen pääsyä työhaastatteluun. Muita haastateltavia ei näkynyt. Työhaastattelun jälkeen istuin jälleen oven takana. Eikä aikaakaan, kun minulle kerrottiin, että voin aloittaa työt välittömästi, koska parempaakaan ehdokasta kyseiseen tehtävään ei ollut. Professori ohjeisti minut kerrosta alemmas kahden lehtorin yhteiseen työhuoneeseen. Vastaanotot kuitenkin pitäisin ylemmän kerroksen neuvonta-assistentin huoneessa, joka oli irtoseinistä kyhätty koppi laitoksen varsinaisissa tiloissa.

Työhuoneessani istahdin lähempänä ovea olevan työpöydän ääreen, koska paikka oli valoisampi. Koko päivän odotin, että joku tulisi ja kertoisi, mitä töitä tekisin. En uskaltanut lähteä lounaalle, eikä minulle selvinnyt, milloin saisin lähteä töistä. Luin aikani kuluksi opinto-opasta ja yritin perehtyä menetelmäaineiden kurssisisältöihin, etenkin niiden kurssien, joita en ollut itse käynyt. Varovasti tutkin myös huoneessa olevaa vaatekaappia, josta löysin tossut, narunpätkän ja epämääräisen pinon ylioppilaskirjoitusten matematiikan vastauspapereita. Noh, olin nähnyt kaapissa jotain sellaista, jota minun ei kaikei kuulunut tietää työtoveristani. Harmittelin, että vauhdikkaan työhaastatteluun lähdön vuoksi mukaani ei ollut tarttunut mitään luettavaa; olinhan neljännen vuosikurssin opiskelija ja opiskeltavaa olisi ollut joka hetkeen. Löysin kynsilakan laukkuni pohjalta, joten ensimmäisen työpäiväni päätteeksi kynteni

kiittelivät kauniin vaaleanpunaisina. Olin astunut akateemisen työn maailmaan ja saanut osakseni ensimmäisen annoksen piinaavalta tuntuvaan välinpitämättömyyttä, johon olisi syytä vain tottua.

Kyseisen puolen vuoden sijaisuuden aikana työhuoneeni matalalle sivupöydälle ilmestyi myös jotain 'melkein omaani'. Sain graduani varten lainaksi Step/One mikrotietokoneen graduani tukeneelta yritykseltä. Sivupöytä oli varsin matala ja sen ääressä oli vaikea koodata graduohjaajani kehittämää monitavoitteisen päätöksenteon menetelmää. Annoin ohjelmalle nimeksi HIRMU, mikä tosin ei tainnut ihan olla ohjaajani mieleen. Nimi koostui lähinnä hänen menetelmänsä englanninkielisen nimen alkukirjaimista. Minulle lyhenne kuvasti mielialaani työhuoneessa. Siellä tunsin olevani kuin loisena, vaikka huoneen oikeat asukit eivät pistäytyneet paikalla kumpainenkaan kuin kerran pari koko sijaisjaksoni aikana. Menetelmää koodatessani myös toivoin, ettei tulisi hirmuisesti virheitä. Ilon aiheeni oli mikroni hymynaama, joka ilmestyi ruudulle aina, kun käynnistin sen: ☺.

Matemaattisesti orientoituneella miesvaltaisella laitoksella koin nuorena naisena olevani muukalainen. Iltapäivisin tapana oli juoda kahvia laitoksen kahvihuoneessa. Ongelmakseni osoittautui se, etten ehtinyt puolen vuoden aikana saada selville, mikä kuppi tai muki oli kenenkin. Kuppeja säilytettiin isossa kaapissa ja jokainen vastasi oman juoma-astiansa puhtaudesta. Minua kehoitettiin juomaan vierailijoille varatusta kupista, muttei kerrottu, mikä oli sellainen. Ainakaan puhtaimmat kupit eivät olleet vierailijoille. Voi sitä katsetta, minkä sain osakseni, jos olin

ottanut 'väärän' kupin ja hörpin siitä kahvia, kun astian nimikko-käyttäjä saapui paikalle.

Pistäydyttyäni kuukauden päivät kesätöissä liike-elämän puolella minulle aukeni ura oman pääaineeni, Systemien, assistentin sijaisena Hallinnon ja systemien laitoksella. Urheasti kannoin Stepukkani pihan poikki päärakennuksen puolelle uuden työhuoneeni neljänteen kerrokseen A-siipeen silloisen konekirjoitusluokan kupeeseen. Edeltäjäni tässä aurinkoisessa huoneessa oli Talousmaantieteen aineesta. Hän oli jättänyt perinnökseni isot miesten kengät, vyön ja kasan Anna-lehtiä, jotka kaikki myöhemmin palautin hänelle sisäpostissa, kun hän ilmojen kylmettyä alkoi kaivata kenkiään ja vyötään. Seinän toisella puolella sijaitsi naisten wc ja toisen seinän takana oli Atk-keskuksen johtajan työhuone, missä häntä ei juurikaan näkynyt, sijaitsihan Atk-keskus rakennuksen kellarikerroksessa. Minusta tuli laitosneuvoston esittelijä aineeseemme.

Tuntui kuin elämäni olisi valaistunut saamani työhuoneen ja sitä ympäröivän oman rauhan myötä. Lisäksi kaksi opiskelukaveriani hoitivat myös assistentin sijaisuuksia Systemien ja tietojenkäsittelyn aineissa. En ollut enää yksin, vaikka olinkin laitoksella ainut päärakennuksen neljänteen kerrokseen sijoitettu. Muut olivat ala- tai yläpuolellani. Lehtorit ja assistentit viidennessä ja professorit kolmannessa kerroksessa. Muistutuksena asemastani yliopiston hierarkiassa sain vahtimestarilta, joka jakoi työhuoneisiin uusia puhelinluetteloja. Hissistä tullessaan ala-aulaan hän huusi kovaa perääni: "Hei Leena, tässä ovat uudet puhelinluettelot", mutta lisäsi samaan syssyyn

entistä äänekkäämmin: "ai niin, mutta eiväthän nämä UUDET sinulle kuulu!" Parin päivän päästä hän kiikutti vuoden tai parin vanhat puhelinluettelot huoneeseeni. Assistentin sijainen ei todellakaan tarvinnut uusimpia puhelinnumeroita, vaan saattoi hyvin soitella vähän vanhempiinkin.

Pian etenin urallani pääarakennuksen viidenteen kerrokseen, kurssikirjaston sivulla olevalle kapealle käytävälle toisten kaltaisteni joukkoon. Ensimmäinen huoneeni siellä oli luultavasti entinen siivouskomero tai varasto. Siellä kuitenkin oli ikkuna, johon ompelin ja ripustin vihertävän verhon. Ikkuna oli pieni, joten kangasta ei kulunut paljoa. Ikkunasta ei myöskään nähty kuin taivasta ja pääarakennuksen seinää. Toin huoneeseeni kahvinkeitTIMEN, koska usein kollegani kaipailivat kahvia ja alas kuppilaan oli portaita monta kerrosta. Ryhdyin palkkatyöni ohessa päiväkahvin keittäjäksi. Ajan myötä aloin hankkia myös keksejä ja työtoverini viihtyivät entistä paremmin siivouskomerossani.

Viidenteen kerrokseen kipusin aina jalan, koska hissin käyttö ei ollut ongelmaton. Eräs assistentin sijaisena toimiva kollegani sattui kerran hissiin samaan aikaan silloisen Oikeustieteen professorin kanssa, joka tivasi tältä sijaisraukalta nimityskirjaa nähdäkseen, onko nuori mies oikeutettu käyttämään hissiä. Koska nimityskirjaa ei ollut, hän sai kehotuksen jatkossa pitää sitä aina mukanaan. Seuraavalla kerralla hänet ilman asianmukaista todistetta heitettäisiin hissistä ulos.

Pääsin myös mukaan tietotekniikan hyväksikäytön kehittämissuunnittelun projektiin. Projektia ohjaava Tietojenkäsittelyn professori kuivaharjoitteli tietokoneen käyttöä huoneessaan olevan pahvisen näyttöpäätteen avulla. Tai näin ainakin me nuoret sijaisassarit halusimme uskoa, koska muuta funktiota emme pahvipäätteelle keksineet. Ensimmäiset mikrotietokoneet olivat saapuneet myös aineen opiskelijoiden käyttöön. Myöhemmin päärakennuksen kolmannen kerroksen C-siipeen remontoitiin systeemilaboratorio, jossa aineen opiskelijat saivat perehtyä Applen pönttömikroihin. Sitä ennen atk:ta vaativat tehtävät hoidettiin Atk-keskuksen edustalla olevissa tiloissa, joista löytyivät reikäkorttien lävistyskoneet, tentti-ilmoittautumispäätteet, joiden sivussa olivat myös reikänauhanlukijat, sekä muutama HP125:n pääte ja pari IBM-PC:tä. Lisensiaatintyönsä loppuvaiheessa oleva aineemme assistentti ohjelmoi uusista mikrotietokonepöytästä innostuneena Ticot-biisin Appleen. Biisin soivedessa ruudussa vilkkui satunnaisesti erivärisiä pisteitä. Se oli todella upea visuaalinen musiikkiesitys! Systeemilaboratoriosta tuli paikka, jossa tunsin luovansa jotain uutta.

Etenin siivouskomerosta samalla käytävällä olevaan työhuoneeseen, joka oli eräänlaisessa syvennyksessä. Sain jälleen oman rauhan, koska en ollut enää kahvinkeitäjä. Puursin graduani, ja olin edelleen laitosneuvoston esittelijä. Tämän työhuoneen sijaintiin liittyy muisto, jota tuskin unohdan koskaan. Loppusyksyisenä iltana näin Ticot-biisin ohjelmoineen kollegani makaavan viidennen kerroksen käytävällä pienen matkaa työhuoneestani. Ambulanssimiehet kiirehtivät hänen luokseen. Tämä 29-vuotias lahjakas assistentti menehtyi aivoverenvuotoon

jatkotutkintonsa loppumetreillä. Hänen muistokseen poltimme hänen työpöydällään kynttilää valkoisen amarylliksen vieressä pitkään. Edelleenkin Malmin hautausmaan vanhan puolen ohi ajaessani muistan marraskuisen sään, jossa talsimme raskain askelin kappeliin saattamaan kollegaamme viimeiseen lepoon. Vielä silloin en aavistanut, mikä kuolemanriski jatko-opiskeluun liittyykään.

Laitosneuvoston esittelijänä pääsin tutustumaan Hallinnon ja systeemien laitoksen Hallinnon aineen tiloihin laitosneuvoston kokouksissa, jotka yleensä pidettiin Chydeniassa laitoshuoneessa. Koin olevani kuin vieraalla maalla, jossa vallitsi kylmän vihreä väri ja muodollisuus. Silti kokouksista jäi hyvä mieli, sillä joka kerta opin jotain uutta - jos en muusta, niin ainakin ihmisistä. Hallinnon puolen 'pehmeämmän' oppiaineen edustajat sekä tietokoneiden ja niillä tehtävien päätöksentekomallien lumoissa hääriävät 'kovikset' (kaiketi ensimmäiset professorinörtit) yhdessä päättämässä laitoksen asioista oli kokemisen arvoista.

Lopulta aineparimme Systeemit ja tietojenkäsittely pääsi yhteensä tiloihin päärakennuksen C-siiven kolmanteen kerrokseen. Tilat olivat vasta remontoitu entisen Tavarateknologian aineen kemian luokan tilalle tai kerrosta sitä ylemmäs. Ihmeellisintä oli se, että meiltä kaikilta kysyttiin, millaiset toimistohuonekalut halusimme. Kävimme kellarissa katsomassa malleja ja päädyimme ainakin melkein yhteistuumin Trio-kirjahyllyihin ja niihin sopiviin työpöytiin.

Pitkänomaisesta kahden hengen työhuoneesta sain ikkuna-paikan, koska nyt minulla oli 5-vuotinen assistenttuuri. Lähempänä ovea ja käytävää istui joko työpistettä vähemmän miehitävä tai väliaikaisemmassa pestissä oleva. Pisimpään huone-toverinani viipyi Basic-ohjelmointia opettava opiskelijoiden suosikkiope. Hänellä oli monta rautaa tulossa sekä yrittäjänä että opettajana, TKK:ta myöten. Yleensä hän vain hotkaisi Carrolsin Carolinan, kasan ranskalaisia ja pullon cokista sekä kertoi muutamana hauskan jutun työpöytänsä äärellä, jonka jälkeen hän kiisi eteenpäin. Nautin huoneen uusista kalusteista ja aineemme lämpimästä työilmapiiristä.

Tosin kerran meinasimme saada potkut toisen assarin kanssa. Olimme kartoittaneet opiskelijoiden mielipiteitä Systemien ja tietojenkäsittelyn kursseista, siis keränneet kurssipalautetta, mutta se ei ollutkaan sallittua. Onneksemme aineitten professorit olivat jo periaatteesta päinvastaista mieltä, joten kun toinen esitti potkuja, niin toinen puolusti meitä. Saimme jatkaa työntekoa ja itse sain nauttia edelleen Arkadiankadun puiden rauhoittavasta näkymästä ikkunastani.

Näissä tiloissa istahdimme iltapäivisin kahville osastosihteerin huoneen neuvottelupöydän ääreen. Keksi maksoi 70 penniä ja rikkoutuneita sai syödä ilmaiseksi. Eräällä professoreistamme olikin tapana ensin ravistella peltistä keksilaatikkoa ja vasta sitten valita sieltä mieluisat – siis ne rikki menneet palaset.

Graduohjaajani johdatti minut kansainvälisille areenoille. Jatko-opinnot olin aloittanut jo ennen valmistumistani uudeksi eko-

nomiksi. Matkustin Turkuun Finnish-Polish konferenssiin ohjaajani kanssa. Esitelmöin ensimmäisen kerran yksin englanniksi. Nimitin konferenssia suomalaispuolalaiseksi siivouskonferenssiksi, koska Polish toi mieleeni puleeraamisen. Osallistujia oli parikymmentä, joista puolalaisia oli reilu puolet. Ainakin vatsakkaimmat heistä olivat väsyneitä. Suomalaisten pitämien esitelmien aikana he nukkuivat suu apposen auki kuorsaten. Hereillä ollessaan luultavasti he olivat ainoita, jotka saivat maanmiestensä esitelmistä selvää, koska niin vähän ne kuulostivat englannilta. Naisia osallistui konferenssiin kolme. Illalla saunan lauteilla tutustuin konferenssin toiseen suomalaiseseen naisosallistujaan. Häneltä kuulin kokemuksia akateemisen työn ja perhe-elämän yhteen liittämisestä. Konferenssin ainoaa puolalaisnaista emme lauteilla nähneet. Emmekä onneksi miehiäkään.

Kansainvälisyydelläkin oli kääntöpuolensa. Varsin pian olin saanut yliannostuksen sitä koluttuani seitsemän kansainvälistä konferenssia, workshopia ja symposiumia läpi kahden vuoden aikana sekä osallistuttuani yhteen kansainväliseen kesäkouluun. Piti keksiä, miten pistää rankka kansainvälistymisputkeni poikki. Onnekseni olin hedelmällisessä iässä ja puolisoni oli jo muutaman vuoden ajan toivonut perheeseemme lasta.

Saavuin Wieniin, uuteen kotikaupunkiini kesäkuun alussa 1987. Koskaan ennen ei matkustaminen ollut ollut yhtä väsyttävää. Toki matkalaukkuni oli painava, sillä olihan sinne pakattu seuraavan kolmen kuukauden tavarat. Kaaduin ullakko-huoneiston sängylle ja nukuin kunnes kattoikkunoista tuijot-

tavien pulujen kujerrus herätti minut. Oli lauantai-iltapäivä, enkä löytänyt kuin yhden avoinna olevan rautatiekioskin Südbahnhofilta. Ostin paikallisen vauvalehden, Eltern, ja loppupäivän tavasin sitä. Aavistukseni siitä, että olin raskaana, vahvistui muutaman viikon kuluttua.

Osallistuin IIASAn (International Institute for Applied Systems Analysis) nuorten tutkijoiden kesäohjelmaan Laxenburgin historiallisessa ympäristössä puolen tunnin bussimatkan päässä Wienistä. Ohjelmaan oli hyväksytty yli 60 nuorta tutkijaa lukuisista eri maista. Uusi työpisteeni sijaitsi Laxenburgin linnan suuressa salissa, jossa kukin 13 hengen ryhmästämme sai työvälineikseen valkoisen puutarhapöydän ja -tuolin. Kesän ahersimme kukin tutkimustamme Maria Theresian jättimäisen kattokruunun alla. Opin, miten tärkeää on työpisteen oikea valaistus. Suomeen palattuani silmälääkäri määräsi minulle rutkasti vahvemmat lasit.

Istuin jälleen Kauppakorkeakoulun päärakennuksen C-siiven 3. kerroksen huoneessani. HKKK:n assistentti- ja tutkijayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja oli tullut käymään työhuoneessani. Pyysin häntä odottamaan hetkisen, kun käväisisin wc:ssä. Koska naisten wc oli varattu, niin päädyin pistäytymään miesten puolella, jotta olisin nopeammin takaisin vieraani luona. Ikäväkseni miesten wc-kopin oven lukko meni rikki ja kesti aikansa ennen kuin seuraava naisten wc:ssä asioiva kuuli avunhuutoni ja korkokenkäni koputukset oveen. Puhelinkeskus sai tehtäväkseen hälyttää oven avausapua. Talonmies tuli ja purki koko oven irti saranoita myöten. Pääsin vapauteen.

Osoittautui, että yhdistyksemme puheenjohtaja oli erittäin kärsivällistä lajia, sillä hän oli tyynen rauhallisena istua nököttänyt 45 minuuttia odottaen minua palaavaksi wc-reissultani. Eikä edes palattuani kysynyt, missä olin viipynyt. Puhelinkeskus tosin piti huolen siitä, että koko Kauppakorkeakoulu tiesi, että LEENA oli jäänyt jumiin MIESTEN vessaan.

5-vuotinen Systeemien assistenttikauteni oli elämäni pisin yhtäjaksoinen määräaikainen nimitys Kauppakorkeakoulussa. Tällöin toimin myös jonkin aikaa HKKK:n assistentti- ja tutkijayhdistyksen luottamusmiehenä ja HKKK:n valtuuston varapuheenjohtajana. Yritin tehdä väitöskirjaa useasta aiheesta. Ensimmäinen aiheeni oli jatkoa gradulleni ja käsitteli kriteerien välistä riippuvuutta monitavoitteisessa päätöksenteossa. Ohjaajia minulle siunaantui peräti kaksi, jotka olivat hyvin eri mieltä siitä, mitä ylipäättään kannattaa tutkia. Niinpä aiheeni vaihtui sen mukaan, kumman luona kävin juttusilla. Graduohjaajani kannustamana kirjoitin ensimmäisen artikkelini graduni pohjalta hänen menetelmästään. Kirjoitukseni julkaistiin aikakauskirjassa European Journal of Operational Research vuonna 1991. En kuitenkaan liitä lähdeviittausta tähän tekstiini. Nimittäin sen sijaan, että aineessamme oltaisiin oltu iloisia julkaisustani, sainkin mojavat haukut. Toinen väitöskirjaohjaajistani saapui raivoissaan luokseni ja vaati minua vetämään tekstini heti pois kyseisestä julkaisusta, koska artikkelini oli niin hävettävän huono. Myöhemmin myös toinen ohjaajani (menetelmän luoja) myönsi, että artikkeli olisi pitänyt kirjoittaa paremmin. Kukaan tosin ei ole kertonut minulle, miten siitä olisin saanut paremman. Julkaisuhetkestä lähtien olen koettanut

unohtaa kyseisen tekeleeni. Eniten häpeän sitä, kun huomaan, että joku tutkija vielä nykypäivänäkin viittaa tähän artikkeliini.

Jossain vaiheessa aloin tajuta, että minun tulee löytää aihe, joka ei aiheuttaisi ristiriitaa. Minut huolittiin mukaan yhteistyöprojektiin aineemme erikoistutkijan avustuksella. Syntyi tutkimuspaperi, jonka julkaistuun versioon nimeäni ei kuitenkaan huolittu mukaan. Tämäkin väitöskirja-aiheytelmäni lorautti lisää kylmää vettä niskaani. Minut herätettiin tajuamaan, että naisen nimen voi vallan hyvin jättää pois julkaistavasta paperista ja hyvä veli -verkosto on vankka. En myöskään ollut ainoa nainen aineessamme, joka sai kokea saman. Onnekseni keskityin assistenttikautenani myös itseni näköisten nahkantisten väitöskirjojen tuottamiseen. Tämä on akateemisella urallani asia, jota en ole katunut päivääkään. Aineessamme 'ylenpalttinen lomailuni' eli kolmella äitiys- ja vanhempainlomalla sekä yhdellä hoitovapaalla venytetty 5-vuotinen assistenttuurini tulkittiin siten, että olin käyttänyt 10 vuotta väitöskirjani tekoon. Aineen näkökulmasta olin siis käyttänyt kaksi assistenttikautta saamatta aikaan yhtään oikeaa väitöskirjaa. Minulle luvattiinkin, etten enää ikinä saa toimia assistenttina aineessamme. Ja se lupaus on pitänyt. Alkoi uusi jakso akateemisella urallani: pätkätyöt.

Päärakennus meni remonttiin ja muutimme Pohjoiselle rautatiekadulle KY-talon neljänteen kerrokseen kansantaloustieteilijöiden kera. Aineemme kuului nyt Kansantaloustieteen laitokselle ja pesäero ainepariimme Tietojenkäsittelyyn konkretisoitui, mutta vain joksikin vuodeksi. KY-talossa meitä oli kolme

Systeemien naisassistenttia, joiden työhuoneet olivat käytävällä vierä vieressä samassa järjestyksessä kuin nimipäivämme ovat peräkkäin naisten viikolla. Työpisteessäni ergonomia ei ollut kunnossa ja työfysioterapeutti käydessään kirjoitti lausunnon, johon hän listasi työpisteeni puutteet ja korjausta vaativat toimenpiteet. Pätkätyöntekijänä työpisteeni ergonomia vaan ei kuulunut kenellekään, koska ei ollut ketään, kenelle olisin näyttänyt lausuntoa ja kuka olisi välittänyt korjata työolojani. Epäonnea oli myös työhuoneitamme vastapäätä sijaitsevalla tietokonehuoneella, sillä eräänä aamuna töihin tullessamme vastassamme oli vain savua ja käristyneitä mikroja. Joku tietokoneista oli kärehtänyt ja sytyttänyt tulipalon. Onneksi vauriot rajoittuivat vain kyseiseen luokkaan. Saimme onnellisina jatkaa yhteiseloja Kansantaloustieteen aineen kanssa. Kahvitilaan oli koottu jättimäinen pöytä, jonka äärellä nautimme ilta-päiväkahvista ja herkullisista keskusteluista, joista huokui akateeminen pohdinta ja toisten mielipiteiden arvostus, olipa aihepiiri mikä tahansa.

KY-talosta muutimme vasta remontoitun Chydenian neljänteen kerrokseen, eikä laitoksella enää ollut yhtä yhteistä isoa kahvipöytää. Meistä tuli kahden kerroksen väkeä ja henkevät kahvikeskustelut kansislaisten kanssa kuihtuivat. Muutto ei muutenkaan tuntunut yhtä houkuttavalta kuin oli ollut muutto päärakennuksessa tiloihin, joihin itse olimme saaneet valita huonekalut. Chydenian työhuoneen upouudet vihreänharmaat työtasot ja muutoissa kolhiintuneet puunväriset Trio-hyllyt eivät enää tehneet vaikutusta. Työpöytäni osoittautui myös aivan liian korkeaksi, eikä sen metallijalkoja saanut säädettyä minulle

sopiviksi. Mitään ei saanut muuttaa, koska ARKKITEHTI oli suunnitellut työpisteet. Ihmisen tuli siis sopeutua. Itse vaan en pystynyt kasvamaan yhtään pidemmäksi, eivätkä jalkani ulottuneet lattiaan, vaikka miten venytin niitä. Työpiste-ergonomia ei kohdallani parantunut, koska pätkätyöntekijän kohdalla ei kannattanut tehdä mitään pysyviä muutoksia.

Tämä uusi työhuoneeni sijaitsi Chydenian neljännen kerroksen G-käytävällä lähellä sisäänkäyntiä. Koska olen herkästi häiriintyvä ja rakastan omaa rauhaa, niin jälleen kerran hankin verhon. Nyt kangasta tarvittiin monta metriä ja sen piti olla peittävää. Oloani rauhoittavan harmaapohjaisen kankaan hankin Espoon keskuksen Tilkku-Puodista. Ompelin verhoon rypytysnauhan ja tarrakiinnikkeen, jolla ripustin sen työhuoneeni katosta lattiaan ulottuvan käytäväikkunan suojaksi. Ikkunaan oli asennettu valmiiksi jo sälekaihtimet, mutta ne eivät yksistään estäneet minua aistimasta selkäni takana käytävällä kulkevia.

Suureksi ilokseni sain olla huoneessa yksin ja keskittyä töihini, joita tein monesti useaa samaan aikaan: muun muassa opetin ensimmäisen vuosikurssin massakurssia keväisin, olin Opinto-toimistossa osa-aikaisena koulutussuunnittelijana ja koordinaattorina sekä julkaisutoimittajana. Välillä tein yhtä aikaa kolmea työtä 150 prosentin työpanoksella. Tämä johtui siitä, että yhdelle töistäni ei millään löytynyt uutta tekijää, joten homma jäi edelleen hoidettavakseni. Piti vaan venyttää työpäivää. Palkasta ei kerrottu, vaan vasta palkkakuitista selvisi, että 150 prosentin työpanoksesta sain korvausta vain 125 prosentista. Kuulemma enempää ei ollut sallittua maksaa. Ylitöistä maksettiin siis

vähemmän kuin normaalityöstä. Kismitti mokoma vedättäminen.

Syksyllä 2002 minua kysyttiin mukaan strategiatyökaluja koskevaan väitöskirjaprojektiin. Tällä tiellä olen yhä, nykyisin sen ainoana edustajana. Enää ei ollut huolta ohjaajaristiriidoista, sillä aihetta ei tutkinut kukaan aineemme professoreista. Projektissa teimme paljon tiimityötä ja opettelimme myös aivan uusia tutkimusmenetelmiä. Kvalitatiivisia sellaisia. Kerran viisihenkinen tiimimme sai luvan lainata projektimme hallinnollisen ohjaajan työhuonetta tiimipalaveriin. Se oli myös viimeinen kerta. Olimme käyttäneet huoneen valkotalua työskentelymme tukena ja näin armaan professorimme omat kirjoitelmat tuli pyyhittyä pois. Taulua emme siis olisi saaneet lainata, mutta sohvaa ja tuoleja kyllä.

Lukuisten pätkähommien myötä minulla oli myös työpisteitä, joissa en oikeastaan ollut koskaan. Tohtorikoulutuskeskuksessa julkaisutoimittajan tehtävää varten olin saanut pöydänkulman Runeberginkatu 15 tiloista. En muista käyttäneeni tilaa kuin pari kertaa, koska paikan sokkelaisuudesta johtuen en tahtonut löytää pöydänkulmaani. Tietojärjestelmätieteen maisteriohjelman suunnittelijan tehtävässä jaoin yhteen aikaan huoneen henkilön kanssa, johon en kertaakaan tuolloin törmännyt. Katselin vain hänen tyttärensä kauniita piirustuksia huoneen seinällä. Oli jälleen olo, että en oikeasti kuulunut huoneeseen, enkä juurikaan viihtynyt siellä, koska siellä ei ollut mitään omaani. Huone sijaitsi Arkadia-rakennuksen uuden F-siiven

alimman kerroksen alaoven vieressä ja huoneen ikkuna oli autopihalle päin.

Lopulta pääsin Tohtorikoulutuskeskukseen tekemään väitöskirjaani kokopäiväisesti, joten muutin tavaroineeni HTC-taloon Ruoholahteen. Siellä sain mukavan kulmahuoneen, jonne ostin Ikeasta lisäkirjahyllyn ja himppavimppa-kangashyllykön. Kokoasin kummatkin varmuudeksi kahteen kertaan, koska kokoamisohjeet olivat sen verran mutkikkaat. Materiaalia minulle oli kertynyt vuosien saatossa aika tavalla. Tavaroitani kuljetanut muuttoauto vaan ei löytänyt ensimmäisenä päivänä perille. Niinpä palmukasvini lehdet saivat uuden viikatun ilmeen vietettyään vuorokauden muuttoauton oven välissä. Myös kaikki posliiniesineeni menivät viime metreillä säpäleiksi, kun vahtimestari kippasi koko muuttolaatikon sisällön uuden työhuoneeni lattialle. Vika tietty oli omani, koska kaikki rikkoutuva olisi kuulunut kuljettaa itse.

Ruoholahdesta Tohtorikoulutuskeskus muutti Autotaloon Kamppiin, muistaakseni kymmenenteen kerrokseen. Alkoi huonerumba. Sain oman huoneen, koska olin vielä palkkalistoilla enkä apurahatutkija. Huone oli pitkulainen ja seinät paperia. Kuulin, kun naapurihuoneen väitöskirjantekijä hengitti ja naputteli konettaan. Työhuoneita vaihdettiin aina sen mukaan, mikä oli arvoasema Tohtorikoulutuskeskuksen hierarkiassa. Yhdessä vaiheessa jopa joidenkin tohtorikoulutettavien kirjahyllyjen paikka vaihtui päivästä toiseen, koska hyllyt eivät saaneet sijaita siellä, missä työpisteessä työskentelevät halusivat niiden olevan,

vaan missä ne johtajan mielestä piti sijaita. Työhuoneita ja niiden sisustusta käytettiin siis vallan välineinä. Kyykyttämiseen.

Itse sain hädän Autotalosta muututtuani apurahatutkijaksi, mikä oli alinna hierarkiassa. Tosin välittömästi poismuuttoni jälkeen Kauppakorkeakoulun Viikkotiedotteessa Tohtorikoulutuskeseuksen johtaja mainosti, että keskukselta löytyy vapaita tiloja väitöskirjantekijöille. Minusta haluttiin eroon ja sain kaksi tilavaihtoehtoa: työpiste Chydenian kellarikerroksessa tai Economicumissa usean väitöskirjantekijän yhteisessä työpisteessä. Valitsin kellarin täysin poliittisista syistä. Halusin piiloutua valankäytön ulottumattomiin ja päästä eroon työhuone- ja huonekalurumbasta.

Työrauhan osalta kellarivalintani oli loistava. Sosiaalisuuden näkökulmasta taas surkea. Lounas Chydenian kuppilassa oli ainut hetki päivästä, jolloin minulla mahdollisesti oli jotain seuraa. Oli kellarissa muitakin, mutta tohtoriopiskelijat, joiden huoneita siellä oli muutamia, eivät olleet juuri koskaan paikalla. Ja isomman yhteistilan porukka oli niin sekalaista, etten saanut selvää, ketkä sinne oikeasti kuuluivat.

Huono puoli kellarihuoneessani oli se, että altistuinkin siellä kreosoottihöyryille¹ ja ihoni alkoi reagoida. Kesti yli vuoden

¹ "Kreosootti on terveydelle vaarallista erityisesti sisältämiensä syöpää ja perimävaurioita aiheuttavien PAH-yhdisteiden takia. Iholle joutuessaan aine saattaa aiheuttaa kirvelyä ja punoitusta sekä ärsyttää hengitystä. Kreosoottia on pitkään käytetty puunkyllästysaineena suojaamaan esimerkiksi sähkö- ja puhelinpylväitä ja ratapölkkyjä. Ympäristö- ja terveyshaittojen vuoksi

ennen kuin kukaan suhtautui vakavasti pyyntööni tulla tutki-
maan tilannetta. Tarvittiin uusi tilahallintopäällikkö, jotta
kreosoottivuoto löytyi ja huone remontoitiin kapseloimalla.
Muutin toiseen vähemmän haisevaan huoneeseen samalla
kellarialueella. Iho-ongelmani lievittyivät ja väitöskirjani eteni.
Kreosoottialtistumisestani tehtiin ammattitauti-ilmoitus, josta
sitten vakuutusyhtiö kiemurteli ulos. Perusteluina oli se, että
koska en työssäni käyttänyt kreosoottia, niin altistumiseni
kreosootille oli mahdotonta. No, kasvojeni ja kaulani iho olivat
varsin eri mieltä ja samoin sisäilmamittaukset ennen tilan
kapselointia. Jäin ilman korvauksia lääkärikäynneistä ja lääke-
keistä; pätkätyöntekijänä en tietenkään kuulunut työterveyden-
huollon piiriin.

Tohtorikoulutuskeskuksessa Ruoholahdessa olin tutustunut joh-
tamisen aineen tohtorikoulutettavaan ja hänen kanssaan olimme
suunnitelleet tohtorikoulutettavien olojen parantamispyrkimyk-
siä. Hän oli todella kärmistynyt tohtorikoulutettavien kohte-
lusta. Pohdimme usein vaikutusmahdollisuuksiamme. Väitös-
kirjansa esitarkastusvaiheessa hän kuitenkin sairastui, eikä
ehtinyt väitellä ennen kuin nukkui pois. Tällöin sain toisen
muistutuksen jatko-opiskeluun liittyvästä kuolemanriskistä.

kreosoottia saa Suomessa käyttää vuoden 2003 asetuksen voimaantulon
jälkeen vain teollisuudessa ja ammattikäytössä, kuten rautateillä, sähkö- ja
puhelinpylväissä, aitauksissa, maataloudessa sekä satamien ja vesiväylien
rakentamisessa. Kreosootilla käsitellyn puun käyttö on kiellettyä tilanteissa,
joissa aine voi joutua kosketuksiin ihon kanssa.” (Wikipedia Kreosootti 2016)

Chydenian kellaritilojen lukusalin läpi kulkiessani moikkasin usein myös erästä aineemme tohtorikoulutettavaa, jonka tarina ei ole yhtään valoisampi. Joitakin vuosia sitten hän riisti itseltään hengen. Akateemiseen työuraani on siis mahtunut kolmen tohtorikoulutettavan kuolema. Kaikkia heitä yhdistää sama sukupuoli. Minua ja heitä yhdistää tohtorikoulutettavaurallamme vaikuttanut sama henkilö. Tohtorikoulutettavasta käytetäänkin usein nimitystä koirakoulutettava. Viimeksi tänään kuulin sen ja aivan muualla Aallossa kuin Kauppakorkeakoulussa. Harva maisterin tutkinnon suorittanut kuitenkaan haluaa olla koirakoulussa. Yliopistomaailmassa tohtorikoulutettava on koiria niin kauan kunnes on väitellyt. Kaikki eivät vaan jaksu sinne asti. Se, että vuositolkulla on työyhteisön alinta kastia syö ihmistä ja jopa meitä koiria.

Poliittinen turva-asemani Chydenian kellaritiloissa päättyi, kun tilat siirtyivät toisen yksikön alaisuuteen ja muihinkin alueen tiloihin tuli remontti kreosoottivaaran vuoksi. Siirryin täyttämään lehtorille varattua huonetta Chydenian 4. kerroksen H-käytävälle. Tosin muutin vain 'kevyesti', koska tarkoitus oli, että siirryn jonnekin muuanne. Kuitenkin jokunen vuosi vierähti tässäkin huoneessa. Huoneeni seinällä eriväriset kukkakuvat vaihtuivat. Huone oli kotoisa ja tilava. Siellä oli ihanan rauhallista. Ostin itselleni satulajousituolin selkäni kipeydyttyä liian korkeasta työpöydästä. Iltapäivän aurinko haittasi aina jonkun tunnin työn tekoa aurinkoisina päivinä. Ja kesäisin huoneessa oli välillä +30 astetta, jolloin oli pakko pysyä poissa työpisteestä. Vuodenvaihteen aikaan taas huoneen lämpötila oli vain +14 - +15 astetta. Silti väitöskirjaa ja pätkätöitä oli erittäin mukava

tehdä tässä huoneessa. Niin kauan kuin sain töitä. Laitoksen johtaja nimittäin ilmoitti, etten enää saa Tieto- ja palvelutalouden laitokselta töitä ennen kuin väitöskirjani on esitarkastuksessa. Tohtorikoulutuskeskuksesta lähdettyäni olin rahoittanut väitöskirjatyötäni muutamia vuosia apurahojen turvin ja sen jälkeen opetustyöpätkillä. Nyt tämä rahoituskanavani katkaistiin. Olin kuulemma tehnyt töitä liian hyvin. Onnekseni olen saanut Avoimen yliopiston puolelta opetuskeikkoja. Tosin myös sinne laitoksen johtaja on ilmoittanut, että opetustyö Avoimessa häiritsee väitöskirjani tekoa. Ihmettelen, millä oikeudella minua voidaan vaatia tekemään väitöskirjaani ja elämään täysin ilman rahaa. Muistissani kun ovat noiden kolmen kollegani kohta-lokkaat esimerkit.

Työkieltoa konkretisoimaan minulle mieluisasta työhuoneesta tehtiin väistötila. Tosin sieltä muutettuani väistötilasta ei kuitenkaan kolmeen ensimmäiseen kuukauteen kerrottu kenellekään sen potentiaaliselle käyttäjälle. Muutin väistötilaa lähellä olevaan avokonttoriin, jota jo entuudestaan miehitti 15 tohtorikoulutettavaa. He eivät halunneet minua sinne, vaan kehoittivat pysymään entisessä huoneessani.

Nyt jaan avokonttorin yhden työpisteen toisen tohtorikoulutettavan kanssa ja olen samassa koirakoulussa kuin muutkin. Avokonttorissa ei ole hyvä tehdä töitä paitsi silloin, kun olen yksin. Toisten puhe häiritsee ja on vaikea keskittyä. Minua ei myöskään enää saa puhelimella kiinni, koska puhelimeni on äänettömällä, enkä huomaa, jos se soi. Jotkut käyttävät kuulosuojaimia, osa ei tule paikalle lainkaan.

Itsekin teen töitä joinakin päivinä kotona. Vaikka arvostan omaa rauhaa, en pidä etätyöskentelystä. Kotona saatan yöpaitasillani jumittua heti herättyäni koko päiväksi piskuisen kotiläppärini äärelle ja vasta mieheni palatessa töistä ensimmäisen kerran koetan nousta tuolista ylös. Eikä se ole terveellistä. Arvostan työyhteisön lounashetkiä, jolloin voin tavata kollegojani ja keskustella heidän kanssaan. Kotona unohdan syödä, kun teen töitä ja nälkä katoaa.

Nykyistä väistötilaa olen käyttänyt jonkin verran opiskelijoiden vastaanottoon ja puheluihin. Pääasiassa tila lojuu kuitenkin käyttämättömänä. Jotkut käyvät väistötilassa tekemässä töitä, koska siellä on sähköpöytä, jollaista ei ole meistä kenelläkään avokonttorissa työskentelevällä. Useamman hengen huoneissa työskentelevät käyvät edelleen puhumassa puhelunsa ensimmäiseen käytävällä ja aulassa. Ymmärrän, että minut piti saada muuttamaan jollain verukkeella huoneesta ja väistötila sopi hyvin siihen. Tohtorikoulutettavaahan tulee kyykyttää ja kohdella kuin koiraa. Kukaan vaan ei ole kysynyt, minkä rotuinen olen. Terrieri. Pieni, mutta ärhäkkä, eivätkä mitkään koirakoulut taltuta minua.

Työpisteestä toiseen

1. Chydenia 4.krs

2. Päärakennus A-siipi 4.krs

3. Päärakennus varasto 5.krs

4. Päärakennus syvennys 5.krs

5. Päärakennus C-siipi 3.krs

6. IIASA, parvekeikkunapaikka

7. KY-talo 4.krs

8. Chydenia G-siipi 4.krs

9. Arkadia F-siipi alin kerros

10. HTC-talo Ruoholahti 3.krs

11. Autotalo Kamppi 10.krs

12. Chydenia kellari hajuhuone

13. Chydenia kellari hajuton

14. Chydenia oma tila H-siipi 4.krs

15. Chydenia avotila H-siipi 4.krs

Kohti unelmaani

Kolmetoista kellaritiloissa pakkaamaani muuttolaatikkoa ovat edelleen tallessa, jossain. En tiedä, tietääkö kukaan enää missä. En myöskään tiedä, olenko jo saavuttanut akateemisen urani pohjan vai vieläkö keikun jollain välipohjista. Kuten pörssissäkin niin pitkän laskukauden jälkeen voi reipas nousu yllättää. Luotankin siihen, että rämmittyäni akateemisen uran pohjalle vain nousu ylös on mahdollista. Tosin omat kokemukseni pörssi-osakkeisiin sijoittamisesta eivät ole saaneet onnellista loppua. Aikoinaan Ekomeniin tulevaisuuteni turvaksi sijoittamani varat haihtuivat taivaan tuuliin. Silti toivon, että vielä joskus joku uskaltaisi sijoittaa minuun, palkata minut ja ryhtyä työnantajakseni. Arvostaa sitä, mitä teen työkseni.

Tarjotakseni onnellisen lopun (happy end) Sinulle armas lukijani kuvailen vielä unelmatyöpisteeni. Se on jotain täysin päinvastaista kuin nyt olen kuullut suunnitellun Aalto-yliopiston kauppakorkeakoululle rakennettavaan hienoon pömpeliin Otaniemeen.

Työpiste on minulle tärkeä. Ei kuvaamaan asemaani tai kertomaan egoni koosta, vaan omana tilana, jossa voin keskittyä tekemään rakastamaani työtä. Unelmatyöpisteeni sijaitsee Työ-
lössä inhimillisten liikenneyhteyksien päässä kotoani Etelä-Haagasta. Halutessani voin kävellä kampuspuiston halki töihin, kuunnella lintujen laulua ja rauhoittua alkavaan työpäivään. Samalla voin pitää kunnostani huolta sen sijaan, että istun autojonossa, joka ei etene mihinkään. Voin myös pyöräillä töihin

ja matkalla katsella Olympiastadionin mäeltä avautuvia hulppeita näkymiä yli Helsingin.

Työtä saan tehdä omassa rauhassa, mutta sen lisäksi minulla on kollegoja, jotka haluavat lounastaa ja tehdä yhteistyötä kanssani. Lämmin ja kannustava työilmapiiri vallitsee ympärillämme ja kaikki viihtyvät omissa heille kullekin sopivissa työpisteissään. Iltapäiväkahville on ilo poiketa yhteisten, mieltä avartavien keskustelujen ja ei-myrkkykahvinkeitinillä keitetyn kahvin äärelle. Yhteinen keittiömme pysyy siistinä, koska jokainen sen käyttäjä huolehtii siitä ja siivoaa jälkensä.

Yksikössämme puhalletaan yhteen hiileen. Iloitsemme toistemme menestymisestä ja autamme toisiamme. Kaikille löytyy sopiva määrä töitä ja siitä aihepiiristä, josta kulloinkin haluaa kokeista ja mikä on itselle luontaista. Työpäivät ovat normaalityöpäivän mittaisia. Myös opiskelijat ahkeroivat innoissaan ja antavat palautetta, jonka myötä kursseista työstetään entistä laadukkaampia. Liike-elämä arvostaa meiltä valmistuneita.

Tohtorikoulutettavat eivät ole koiria, vaan osaavia ja itseään kehittäviä tutkijoita, opettajia sekä myös hallinnollisten tehtävien taitajia, joiden menestyminen on kaikkien etu. Myös väitöskirjan teko on oikeaa työtä ja siitä maksetaan kunnollista palkkaa. Samoin opetuspalkkioita maksetaan tehdystä työstä, johon kuuluvat myös muut työt kuin opetustunnit.

Ei ole laitos- tai ainerajoja, eikä rahallisia mittareita rajoittamassa yhteistyötä eri aihealueiden välillä. Puhumme me-muodossa

Kauppakorkeakoulusta ja olemme ylpeitä siitä, että saamme osaltamme auttaa sitä menestymään. Kaikille tehdään urasuunnitelma ja työhyvinvointiin panostetaan. Työyhteisöä kehitetään aidosti yhdessä. Ei rakenneta kalliita pömpeleitä, jonka uljaat seinät eivät osaa opettaa eivätkä tehdä muutakaan akateemista työtä, vaan investoidaan työn tekijöihin eli ihmisiin. Ja arvostetaan heitä, jokaista omana itsenään.

Konkreettinen unelmatyöpisteeni voi olla miten pieni koppi tahansa, mutta siinä on omat seinät, jotka eivät ole pelkkää paperia, ja ovi. Se on pieni näkö- ja äänieristetty oma tilani. Ikkuna ei ole pakollinen, mutta toivottu. Mielelläni ompelen siihen verhon. Unelmatyöpisteessä minulla on sähköpöytä, jonka voin säätää sopivalle korkeudelle. Muutenkin ergonomia on kohdallaan, eikä kroppani enää kipeydy sopimattoman työpöydän tai tuolin vuoksi. Myös vuosi sitten leikatun olkapääni jäätyneisyys hellittää ja käteni paranee kuntoon. Enkä enää stressaa töitteni vuoksi niin, että puren hampaitani kuolioon. Minulla ei ole mobiilia työpistettä, eikä etenäkään jostain avo-tilasta muutamaksi tunniksi vallattua pientä pyöreää baari-pöytää, jonka ääressä heilun hetken töitä tehden muiden keskellä. Ei, sen sijaan itse olen mobiili ja työpisteeni pysyy tiukasti paikallaan. Valaistus on työpisteessäni loistava ja palanut lamp-pukin vaihdetaan, kun sitä pyydän. Myös työvälineeni toimivat. Saan jopa oman kannettavan, jolla voin helpottaa opetus- ja etätöitteni tekoa. Kopperoni seinällä roikkuu muutama mieltäni rauhoittava ja väreiltään silmääni miellyttävä kuva, jotka vaihdan vuodenaikojen tai mielialani vaihtuessa. Keltainen tulilatva ja sinivalkoinen saintpaulia ilahduttavat kuten nytkin

työpöydälläni. Tosin ikkunattomassa huoneessa ne toden-
näköisesti kuolevat. Mutta mikäli työhuoneessani on toivomani
ikkuna, niin se on ei-aurinkoiseen suuntaan ja näen siitä taivaan.

Iloisena pystyn vastaamaan työpisteessäni minulle tuleviin
puheluihin ja voin puhua puhelimessa muita häiritsemättä. Voin
myös keittää vedenkeittimelläni teevettä muita häiritsemättä.
Innolla noudan työpisteeseeni takaisin mieheni työpaikalta
saamani ylijäämääkaapin, jonka kuljetin anopin autotalliin säi-
lööän väistötilaksi muutetusta työhuoneestani. Kopperoni ilmas-
tointi pelaa moitteettomasti ja äänettömästi. Voin hengittää
huoneessani puhdasta ilmaa ja järkeni juoksee. Minun ei tarvitse
pelätä sisäilmaongelmia ja ihoni voi hyvin. Siivooja pyyhkii
pölyt ja lattian sekä tyhjentää roskiksen. Unelmatyöpisteeseeni
eivät myöskään kuulu käytävällä ohi kulkevien tai viereisten
työpisteiden henkilöiden kröhinät, örinät, puheet tai piereskelyt.
Miten akateeminen työpisteeni ja itse työ voivatkaan olla ihania.
☺

Viitteet

Klein, S. (2009) 6 Desks and office spaces. Teoksessa: E. A.
Samier & M. Schmidt (toim.) *Emotional Dimensions of Educational
Administration and Leadership*, London: Routledge, 85-96.
Wikipedia: Kreosootti.
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kreosootti>. 16.5.2016.

Kirjan valokuvat: Keijo Räsänen; Leena Tanner (s. 136, 137)

Kirja sisältää tohtoriopintojen kurssilla
 ”Ammattitaidon kehittäminen
 yliopistoyössä” kirjoitettuja esseitä vuodelta
 2016. Kirjoittajat käsittelevät kysymyksiä,
 jotka he kokevat oman työntekonsa ja
 tulevaisuutensa kannalta tärkeiksi.
 Kirjan sisältää ajankohtaisia
 puheenvuoroja, jotka saattavat kiinnostaa
 kaikkia yliopistoissa työskenteleviä,
 yliopistoja tutkivia sekä niitä, jotka haluavat
 vaikuttaa yliopistoissa tehtävään työhön ja
 sen edellytyksiin.
 Kirja kuuluu sarjaan, jonka aiemmat teokset
 ovat Tutkija kirjoittaa, Joko tunnet tämän
 tutkijan, Tutkijat kertovat, Tutkijat
 keskustelevat, Tutkija kasvaa ja kehittyy
 sekä Tutkija, hyvä ja paha (2009-2015).

ISBN 978-952-60-6884-8 (painettu)
 ISBN 978-952-60-6883-1 (pdf)
 ISSN-L 1799-4799
 ISSN 1799-4799 (painettu)
 ISSN 1799-4802 (pdf)

Aalto-yliopisto
 Kauppakorkeakoulu
 Johtamisen laitos
www.aalto.fi

**KAUPPA +
TALOUS**

**TAIDE +
MUOTOILU +
ARKKITEHTUURI**

**TIEDE +
TEKNOLOGIA**

CROSSOVER

**DOCTORAL
DISSERTATIONS**